

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik do Uchwały Nr XII/91/15

Rady Miejskiej w Kętrzynie

z dnia 31 sierpnia 2015r.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Kętrzyn do roku 2025

Warszawa – Kętrzyn 2015 r.

Projekt pn.: „Strategiczne planowanie szansą rozwoju kętrzyńskiego obszaru funkcjonalnego” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Opis metodologiczny	7
2.1. Cel i główne założenia projektu	7
2.2. Opracowanie syntetycznej diagnozy	8
2.2.1. Zakres diagnozy	8
2.2.2. Analiza danych zastanych	8
2.2.3. Badania ankietowe.....	8
2.3. Uspołecznienie procesu.....	9
2.3.1. Założenia koncepcji uspołecznienia.....	10
2.3.2. Warsztaty strategiczne (spotkania warsztatowo-konsultacyjne z liderami społecznymi)	10
2.3.3. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami	10
2.3.4. Konsultacje on-line z wykorzystaniem platformy CyfrowaDemokracja.pl.....	11
3. Diagnoza strategiczna Gminy Miejskiej Kętrzyn.....	12
3.1. Informacje ogólne	12
3.2. Rozwój społeczny	13
3.2.1. Demografia	13
3.2.2. Warunki życia mieszkańców	19
3.2.3. Oświata i opieka nad dziećmi	27
3.2.4. Ochrona zdrowia	39
3.2.5. Pomoc społeczna i rozwiązywanie problemów społecznych.....	40
3.2.6. Aktywność obywatelska i społeczeństwo informacyjne	43
3.2.7. Podsumowanie	45
3.3. Rynek pracy.....	47
3.3.1. Aktywność ekonomiczna ludności i charakterystyka bezrobocia.....	47
3.3.2. Działania na rzecz osób bezrobotnych.....	50
3.3.3. Podsumowanie	52
3.4. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	53

3.4.1.	Instytucje kultury	53
3.4.2.	Wydatki na kulturę i dziedzictwo kulturowe.....	60
3.4.3.	Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona.....	61
3.4.4.	Podsumowanie	62
3.5.	Rekreacja i sport.....	63
3.6.	Turystyka	66
3.6.1.	Atrakcje turystyczne.....	67
3.6.2.	Baza noclegowa.....	69
3.6.3.	Podsumowanie	71
3.7.	Infrastruktura techniczna	72
3.7.1.	Sieć komunikacyjna	72
3.7.2.	Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	73
3.7.3.	Sieć gazowa	76
3.7.4.	Gospodarka odpadami.....	77
3.7.5.	Podsumowanie	79
3.8.	Potencjał gospodarczy i struktura gospodarki.....	79
3.9.	Potencjał przyrodniczy i jego ochrona	85
3.10.	Współpraca międzynarodowa.....	88
4.	Wyniki badania społecznego	90
4.1.	Badanie wśród mieszkańców miasta Kętrzyn.....	90
4.1.1.	Próba	90
4.1.2.	Wyniki badania.....	92
4.1.3.	Podsumowanie	95
4.2.	Badanie wśród przedsiębiorców Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	96
4.2.1.	Próba	96
4.2.2.	Wyniki badania.....	98
4.2.3.	Podsumowanie	102
5.	Analiza problemów.....	103
6.	Analiza SWOT.....	105
7.	Analiza PEST	108

8. Misja i wizja rozwoju	110
9. Programowanie rozwoju miasta.....	112
9.1. Obszary strategiczne	112
9.2. Cele priorytetowe	113
9.3. Szczegółowe kierunki działań wraz z zadaniami realizacyjnymi	114
10. Źródła finansowania.....	130
11. Wdrożenie i monitoring Strategii	134
11.1. Założenia wdrożenia strategii	134
11.2. Planowanie rozwoju miasta.....	135
11.3. Zasady zarządzania strategią	135
11.4. Monitoring strategii	136
11.5. Wskaźniki realizacji celów priorytetowych.....	138
Spis tabel	142
Spis wykresów	145
Spis map	145
Załącznik 1. Pełne nazwy priorytetów inwestycyjnych wskazanych przy źródłach finansowania	146

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Kętrzyn do roku 2025 została opracowana w ramach projektu „Strategiczne planowanie szansą rozwoju Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”. Liderem tego projektu jest Związek Gmin „Barcja”, natomiast partnerami projektu są Gmina Reszel i Gmina Korsze.

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Kętrzyn są spójne ze Strategia Rozwoju Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Podstawą do opracowania tej Strategii stało się podpisanie w dniu 14 października 2014 roku przez przedstawicieli samorządów powiatu kętrzyńskiego porozumienia w sprawie utworzenia Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Utworzenie Obszaru Funkcjonalnego ma duże znaczenie ze względu na podejście Unii Europejskiej do realizacji polityki rozwoju w perspektywie lat 2014-2020. Związane jest to z ideą promowania partnerstwa i współpracy między jednostkami samorządów terytorialnych (JST) w celu realizowania wspólnych przedsięwzięć. Dzięki realizacji takich projektów możliwe jest wykorzystanie wspólnych potencjałów i mocnych stron do dalszego rozwoju oraz przezwyciężanie problemów, które dotyczą wszystkich jednostek.

Tworzenie Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Kętrzyn wpisuje się w dokumenty strategiczne zarówno na poziomie krajowym i europejskim. Można do nich zaliczyć:

Dokumenty krajowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Założenia Krajowej Polityki Miejskiej,
- Strategia Rozwoju Polski Wschodniej do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025,

Dokumenty europejskie

- Pakietem legislacyjny dla polityki spójności przedstawionymi przez KE w dniu 6 października 2011 roku,
- Strategia Europa 2020,
- Umowa Partnerstwa 2014-2020,
- Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce.

Planując rozwój miasta należy uwzględnić, że zaspokajanie potrzeb mieszkańców, rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej oraz rozwój gospodarczy warunkowany jest wieloma czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Strategia Rozwoju to scenariusz osiągnięcia celów,

do których dąży wspólnota samorządowa. To pozwala transformować sytuację obecną na projektowaną w Strategii.

Na podstawie pozyskanych danych ilościowych i jakościowych, wyników spotkań warsztatowo-konsultacyjnych oraz badań społecznych zostały opracowane cele priorytetowe, szczegółowe kierunki działań i zadania realizacyjne, które wyznaczają charakter rozwoju i sposoby dążenia do osiągnięcia zakładanej misji i wizji miasta.

Przy określaniu celów priorytetowych uwzględnione zostały występujące uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Cele priorytetowe dotyczą spraw, co do których władze samorządowe miasta i partnerzy społeczni, każdy w zakresie swoich kompetencji, mogą podejmować autonomiczne działania.

Proponowane w Strategii cele i zadania służące ich realizacji, obejmują wszystkie sfery życia i funkcjonowania miasta. W pracach nad Strategią wyodrębnione zostały trzy obszary strategiczne:

- obszar społeczny,
- obszar potencjałów i zasobów,
- obszar gospodarki i promocji.

Kompleksowe podejście, będące cechą planowania strategicznego powoduje, iż realizacja Strategii jest wspólnym zadaniem władz samorządowych i wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych działających na terenie miasta.

Bardzo ważnym aspektem jest uspołecznienie procesu opracowania i wdrażania Strategii przy udziale wszystkich głównych partnerów społeczno-gospodarczych.

Do realizacji Strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez władze samorządowe,
- samodzielnych przez podmioty sektora prywatnego,
- samodzielnych przez organizacje pozarządowe,
- indywidualnych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy i środowiska,
- wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego).

2. Opis metodologiczny

2.1. Cel i główne założenia projektu

Opracowanie dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Kętrzyn ma umożliwić realizację następujących celów:

- identyfikację obszarów wsparcia/obszarów problemowych,
- określenie celów rozwojowych,
- określenie priorytetów i listy przedsięwzięć do realizacji, w tym ze wskazaniem strategicznych projektów,
- poprawę warunków rozwoju i integracji Obszaru Funkcjonalnego.

Tworzenie dokumentu Strategii odbywało się w oparciu o następujące założenia:

- 1) Przyjęta została perspektywa planowania do 2025 roku.
- 2) Strategia opracowywana była metodą uspołecznioną.
- 3) Strategia jest spójna ze Strategią Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2025 roku oraz innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego szczebla (wspólnotowymi, krajowymi, regionalnymi).
- 4) Strategia koncentruje się na zagadnieniach, przedsięwzięciach i innych działaniach służących rozwiązywaniu problemów demograficznych, społecznych, gospodarczych, środowiskowych i klimatycznych, które wpływają na rozwój miasta.
- 5) Strategia uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju, to jest:
  - zachowanie szansy dla przyszłych pokoleń na realizację ich potrzeb,
  - poszanowanie zasobów ze względu na ich ograniczoność,
  - harmonizowanie ekologicznych, społecznych i ekonomicznych celów rozwoju,
  - długookresowe podejście do analizowania, planowania i urzeczywistniania celów rozwoju.
- 6) Planowanie i realizacja Strategii uwzględnia potrzeby mieszkańców miasta jak również perspektywę całego Obszaru Funkcjonalnego.
- 7) Zadaniem strategii jest ułatwienie władzom miasta osiągnięcia długookresowych celów rozwojowych.
- 8) Dokument Strategii Rozwoju został poddany konsultacji społecznej.

2.2. Opracowanie syntetycznej diagnozy

2.2.1. Zakres diagnozy

Na potrzeby powstającego dokumentu została opracowana strategiczna diagnoza aktualnego stanu gminy miejskiej Kętrzyn. Na podstawie przeprowadzonych analiz sformułowane zostały wnioski stanowiące podstawę do wyznaczenia kierunków rozwoju. W oparciu o zebrane dane zostały także wskazane obszary wsparcia zgodne z wytycznymi dla dokumentów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Elementem diagnozy jest również opracowanie analizy SWOT miasta.

2.2.2. Analiza danych zastanych

Diagnoza została sformułowana na podstawie analizy danych zastanych (desk research), przy czym głównym źródłem informacji były dane udostępnione przez jednostki administracji samorządowej (w tym dokumenty strategiczne).

W miarę potrzeby i możliwości wykorzystane zostały również dane z innych źródeł, w tym:

- wyniki badań delimitacji Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF) opracowane w ramach projektu „Przeprowadzenie badań oraz diagnozy i delimitacji kętrzyńskiego obszaru funkcjonalnego w ramach projektu pn. Strategiczne planowanie szansą rozwoju Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego”,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Banku Danych Lokalnych,
- dane instytucji rynku pracy.

Analiza obejmowała aktualne dane (nie starsze niż 5 lat).

2.2.3. Badania ankietowe

Celem przeprowadzenia badań społecznych było uwzględnienie perspektywy społeczności lokalnej przy opracowywaniu diagnozy oraz formułowaniu Strategii Rozwoju.

Zaproszenie do wzięcia udziału w badaniu zostało skierowane do dwóch podgrup:

- mieszkańców miasta,
- przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie miasta oraz inne podmioty działające na terenie miasta.

Badania społeczne zostały przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety internetowej CAWI (Computer Assisted Web Interview). Jest to technika badawcza polegająca na zamieszczeniu kwestionariusza na stronie www, aby respondenci mogli wypełnić go za pośrednictwem Internetu w dogodnym dla siebie czasie. Do jej zalet należy więc możliwość dotarcia do osób rozproszonych terytorialnie oraz fakt, że respondenci mogli brać

udział w badaniu bez wychodzenia z domu. Ważne jest również wysokie poczucie anonimowości respondentów, sprzyjające szczerym i otwartym odpowiedziom.

Kwestionariusz został umieszczony na dwóch wyspecjalizowanych platformach internetowych
Wykonawcy:

- Cyfrowy Manager – ankieta została opublikowana na platformie, zaś osoby wytypowane (przedsiębiorcy) do udziału w niej otrzymały drogą elektroniczną zaproszenie ze spersonalizowanym linkiem umożliwiającym wypełnienie kwestionariusza.
- CyfrowaDemokracja.pl – ankieta została umieszczona na platformie będącej narzędziem dialogu społecznego. Do udziału w niej zaproszeni zostali wszyscy chętni, informację o badaniu (wraz z linkiem) opublikowano na stronach internetowych odwiedzanych przez mieszkańców – stronach jednostek samorządowych, portalach społecznościowych, etc.

2.3. Uspołecznienie procesu

Prace nad Strategią były prowadzone przez konsultantów z udziałem kluczowych interesariuszy. Przedstawiciele władz samorządowych, wytypowani pracownicy JST oraz reprezentanci poszczególnych grup interesów społeczności lokalnej uczestniczyli w pracach nad opracowaniem Strategii. Miało to zapewnić wysoki stopień akceptacji dokumentu (co z kolei warunkuje skuteczność na etapie wdrożenia).

Przyjęto następujące zasady pracy nad Strategią:

- 1) Kierowanie pracą przez przedstawicieli Zamawiającego.
- 2) Udział w pracach diagnostycznych i projektowych przedstawicieli władz samorządowych.
- 3) Aktywne uczestnictwo:
  - czołowych polityków/liderów lokalnych,
  - reprezentantów głównych grup interesów,
  - kluczowych podmiotów działających na obszarze miasta.
- 4) Partycypacja społeczna:
  - udział reprezentantów społeczności lokalnej (jako źródła informacji, współautorów koncepcji oraz realizatorów przyszłych działań),
  - mobilizowanie mieszkańców do dyskusji, tworzenia i działania,
  - publiczna konsultacja strategii.
- 5) W celu sprawnego zarządzania procesem realizacji prac oraz skutecznego i efektywnego działania powołano następujące zespoły i funkcje:
  - Koordynator ds. Strategii Gminy,
  - Zespół Koordynujący,
  - Zespół Roboczy,

- Kierownik Zespołu Konsultantów,
- Zespół Konsultantów.

2.3.1. Założenia koncepcji uspołecznienia

Udział społeczności lokalnej w opracowywaniu dokumentu Strategii był konieczny, aby dokument jak najpełniej odzwierciedlał potrzeby i preferencje zróżnicowanych grup interesariuszy z obszaru miasta. Dlatego też przyjęte zostały następujące założenia dotyczące uspołecznienia prac nad Strategią:

- Proces uspołecznienia prac nad dokumentami realizowany był wśród interesariuszy dokumentu, a więc podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na których funkcjonowanie wpływ będą miały opracowywane dokumenty.
- W ramach procesu prowadzona była zarówno komunikacja jedno- i dwukierunkowa.
- Uspołecznienie było prowadzone w sposób bezpośredni.
- Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia były na bieżąco dopasowywane do oczekiwań, potrzeb i możliwości uczestników procesu.

2.3.2. Warsztaty strategiczne (spotkania warsztatowo-konsultacyjne z liderami społecznymi)

Spotkanie warsztatowe miało na celu włączenie przedstawicieli społeczności miasta Kętrzyn do prac nad Strategią. Poprzez zaangażowanie osób reprezentujących różne grupy interesariuszy możliwe było dokonanie wielostronnej analizy aktualnej sytuacji. Do udziału w warsztacie zaproszone zostały osoby, które ze względu na role pełnione w życiu społecznym miasta mogą być określone mianem „liderów społecznych”. Podczas spotkania odbywały się prace w trzech obszarach: społecznym, zasobów i potencjałów oraz gospodarki i promocji miasta.

Dla uzyskania jak najlepszych rezultatów pracy zastosowana została technika moderacji wizualnej. Istotne było również prowadzenie dyskusji przez moderatora, co umożliwiło zogniskowanie jej na kluczowych zagadnieniach, jak również zapewniło wysokie poziom aktywności wszystkich obecnych osób.

2.3.3. Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami

Na etapie konsultacji dokumentu zostało przeprowadzone spotkanie mające na celu umożliwienie mieszkańcom wyrażenie swoich opinii odnośnie Strategii. Miało ono charakter otwarty. W celu dotarcia do jak największej liczby osób informacje były rozpowszechniane za pomocą plakatów, informacji na tablicach ogłoszeń, stronach www oraz informacji przekazywanych na wszelkiego rodzaju spotkaniach organizowanych w mieście.

2.3.4. Konsultacje on-line z wykorzystaniem platformy CyfrowaDemokracja.pl

Platforma CyfrowaDemokracja.pl to narzędzie służące do przeprowadzenia konsultacji w formie on-line. Formularz konsultacyjny został zamieszczony w Internecie, dzięki czemu wszystkie zainteresowane osoby miały do niego dostęp z dowolnego komputera, w dogodnym dla siebie czasie. Jest to funkcjonalne rozwiązanie ułatwiające udział w konsultacjach osób zamieszkujących cały obszar miasta, również tych, których dyspozycyjność czasowa jest niewielka (np. ze względu na działalność zawodową czy aktywność społeczną).

Do konsultacji został załączony dokument Strategii, aby przed wyrażeniem swoich opinii mieszkańcy mogli zapoznać się z jego treścią. Taka forma przeprowadzenia konsultacji zapewniła wysoką jakość merytoryczną zgłoszonych komentarzy, a także ułatwiła opracowywanie ich (uwagi zgłaszane za pośrednictwem formularza odnosiły się do konkretnych części Strategii).

Konsultacje były promowane poprzez serwisy samorządowe (strona www miasta, podległych jej instytucji, jak szkoły czy domy kultury, konta gminy na portalach społecznościowych) oraz strony dotyczące Obszaru Funkcjonalnego (lokalne portale informacyjne, fora mieszkańców). Dzięki przekazaniu informacji o konsultacjach poprzez wiele kanałów, możliwe było dotarcie do liczniejszej grupy interesariuszy Strategii.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

3. Diagnoza strategiczna Gminy Miejskiej Kętrzyn

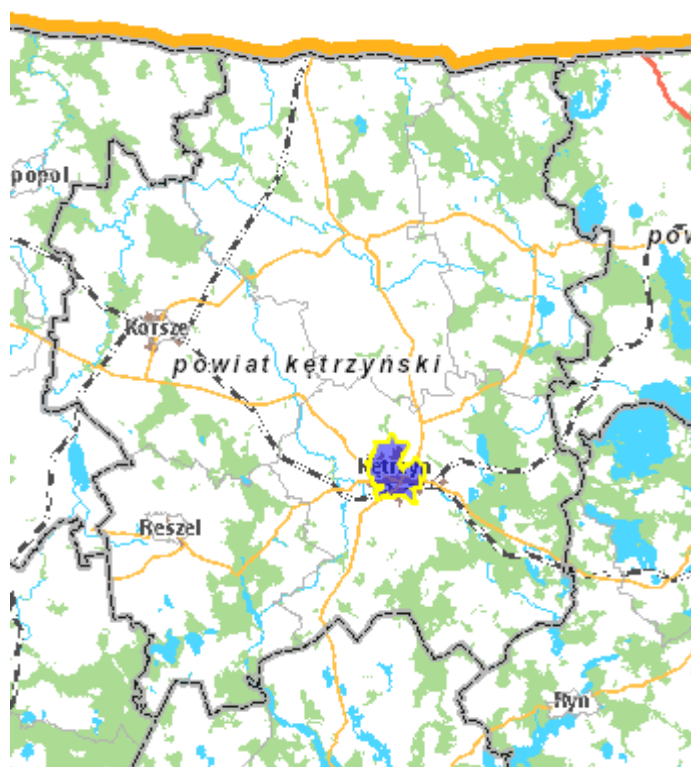
3.1. Informacje ogólne

Kętrzyn położony jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Jest on siedzibą powiatu kętrzyńskiego, w skład którego wchodzi: miasto Kętrzyn, gmina Kętrzyn, miasto i gmina Reszel, miasto i gmina Korsze, gmina Barciany i gmina Srokowo.

Miasto Kętrzyn rozciąga się na powierzchni 1 034 ha. Graniczy tylko z jedną gminą – gminą Kętrzyn, która otacza miasto ze wszystkich stron.

Kętrzyn oddalony jest od stolicy województwa, Olsztyna, o około 90 km, położony jest natomiast w sąsiedztwie Mrągowa i Giżycka (odległość od tych miejscowości wynosi ok. 30 km) oraz leży na szlaku turystycznym Gierłoż – Święta Lipka.

Mapa 1. Położenie gminy miejskiej Kętrzyn na tle Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Historia Kętrzyna, podobnie jak okolicznych miast, sięga XIV wieku. Miasto założone zostało w 1329 roku na zgliszczach grodu o pruskiej nazwie Rast nad rzeką Guber. Prawa miejskie uzyskał 11 listopada 1357 roku. Największy rozwój miasta nastąpił po 1525 roku, po utworzeniu Prus Książęcych.

W okresie II wojny w Gierłowskim lesie zbudowano kwaterę Hitlera – Wilczy Szaniec. Bombardowanie w 1942 roku i walki zbrojne w 1945 roku doprowadziły do zniszczenia prawie 40 procent tkanki miejskiej.

Ostateczna nazwa została nadana miastu 7 maja 1946 roku od nazwiska Wojciecha Kętrzyńskiego - historyka i etnografa walczącego z germanizacją Mazur w XIX wieku.

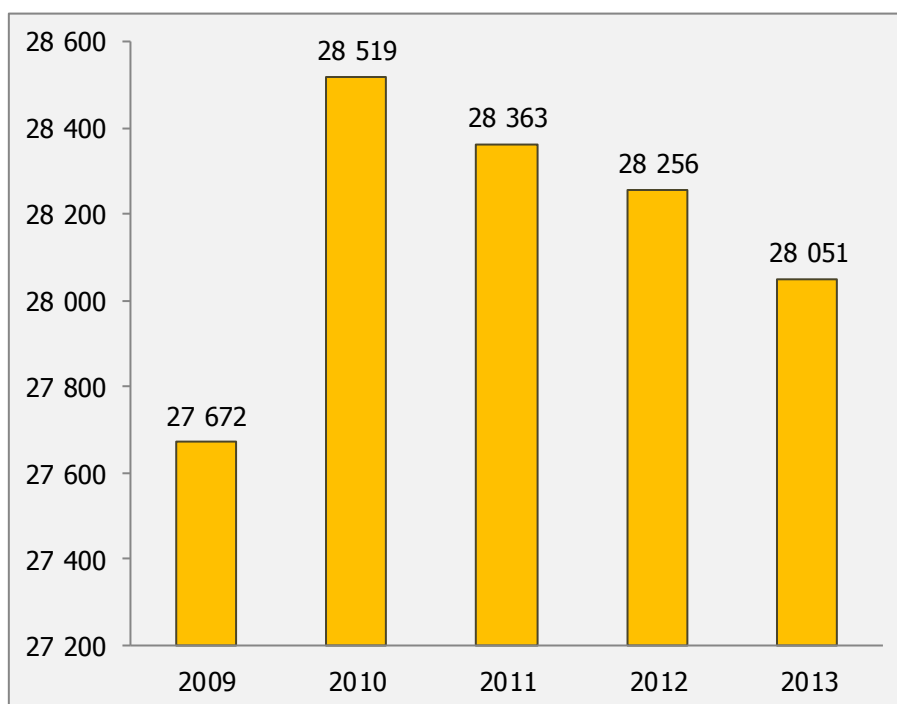
3.2. Rozwój społeczny

3.2.1. Demografia

Struktura wieku i płci

Łączna liczba mieszkańców gminy miejskiej Kętrzyn w 2013 roku wyniosła, zgodnie z danymi GUS, 28 051 osób, natomiast gęstość zaludnienia była równa 2 710 osób na km². Dynamika zmiany w 2013 roku w porównaniu do roku 2009 wskazuje, że liczba mieszkańców wzrosła o 1,4%. Jednak patrząc na zmiany liczby ludności od 2010 roku widoczny jest coroczny spadek liczby mieszkańców.

Wykres 1. Liczba ludności w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Spadek liczby mieszkańców od 2010 roku notowany jest również w innych jednostkach Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, poza gminą Kętrzyn, gdzie spadek nastąpił dopiero w 2013 r.

Biorąc pod uwagę udział procentowy mieszkańców poszczególnych gmin w łącznej liczbie mieszkańców KOF to największą grupę stanowią mieszkańcy gminy miejskiej Kętrzyn – ponad 42%.

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
powiat kętrzyński	65 080	66 964	66 642	66 325	65 735	101,0
miasto Kętrzyn	27 672	28 519	28 363	28 256	28 051	101,4
gmina Kętrzyn	8 020	8 443	8 470	8 472	8 439	105,2
gmina Barciany	6 609	6 790	6 753	6 758	6 671	100,9
gmina Korsze	10 322	10 610	10 579	10 473	10 388	100,6
gmina Reszel	8 084	8 241	8 155	8 088	7 968	98,6
gmina Srokowo	4 373	4 361	4 322	4 278	4 218	96,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL oraz danych przekazanych przez Urząd Gminy Srokowo

Udział ludności ogółem w rocznikach w przedziale 0-19 oraz 20-34 łącznie w mieście Kętrzyn jest najniższy spośród porównywanych jednostek – wyniósł 40,4%. W porównaniu do średniej dla powiatu kętrzyńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego wartość ta jest odpowiednio o 3,2 i 4,9 pkt procentowego niższa. Największa różnica występuje między miastem a otaczającą je gminą wiejską Kętrzyn – 8 pkt. procentowych.

Biorąc pod uwagę najstarszą grupę wiekową (65+) to w mieście Kętrzyn wyniósł on 14,8%, jest to jeden z wyższych wskaźników porównując do innych gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wyższa wartość została odnotowana jedynie w gminie Reszel – 15,7%. Średnie wartości dla powiatu kętrzyńskiego i województwa warmińsko mazurskiego są niższe.

Udział kobiet w łącznej liczbie mieszkańców w 2013 roku wyniósł w mieście Kętrzyn - 52,3%. Jest to najwyższy odsetek w porównaniu do pozostałych jednostek Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wartość ta jest o 0,7 pkt. procentowego wyższa niż średnia dla Polski.

Szczegółowa struktura wieku i udział kobiet w poszczególnych grupach wiekowych została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 2. Struktura wieku i płci w mieście Kętrzyn oraz jednostkach porównywanych w 2013 r. [%]

Jednostka	Ogółem					Udział kobiety w poszczególnych grupach wiekowych					
	0-19	20-34	35-54	55-64	65+	0-19	20-34	35-54	55-64	65+	Ogółem
Polska	20,5	23,1	27,2	14,4	14,8	48,7	49,2	49,9	52,7	61,5	51,6
woj. warmińsko-mazurskie	21,5	23,8	27,5	14,4	12,8	48,7	48,5	49,3	52,0	62,2	51,0
powiat kętrzyński	20,1	23,4	27,6	15,2	13,7	47,6	47,3	49,4	51,6	63,8	50,9
Miasto Kętrzyn	18,0	22,4	27,5	17,3	14,8	48,1	48,5	51,3	54,1	62,8	52,3
Gmina Kętrzyn	23,7	24,7	28,3	12,3	11,0	48,1	46,0	47,5	47,9	63,4	49,1
Gmina Barciany	22,3	24,1	26,7	13,6	13,3	44,5	46,9	48,2	46,3	64,8	49,0
Gmina Korsze	21,9	24,8	27,5	13,8	12,0	48,0	45,7	48,2	50,1	65,9	49,9
Gmina Reszel	18,8	22,8	27,5	15,2	15,7	47,4	47,8	49,0	50,4	65,0	51,2
Gmina Srokowo	20,4	24,0	28,4	13,9	13,3	47,9	47,2	46,2	51,0	62,5	49,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

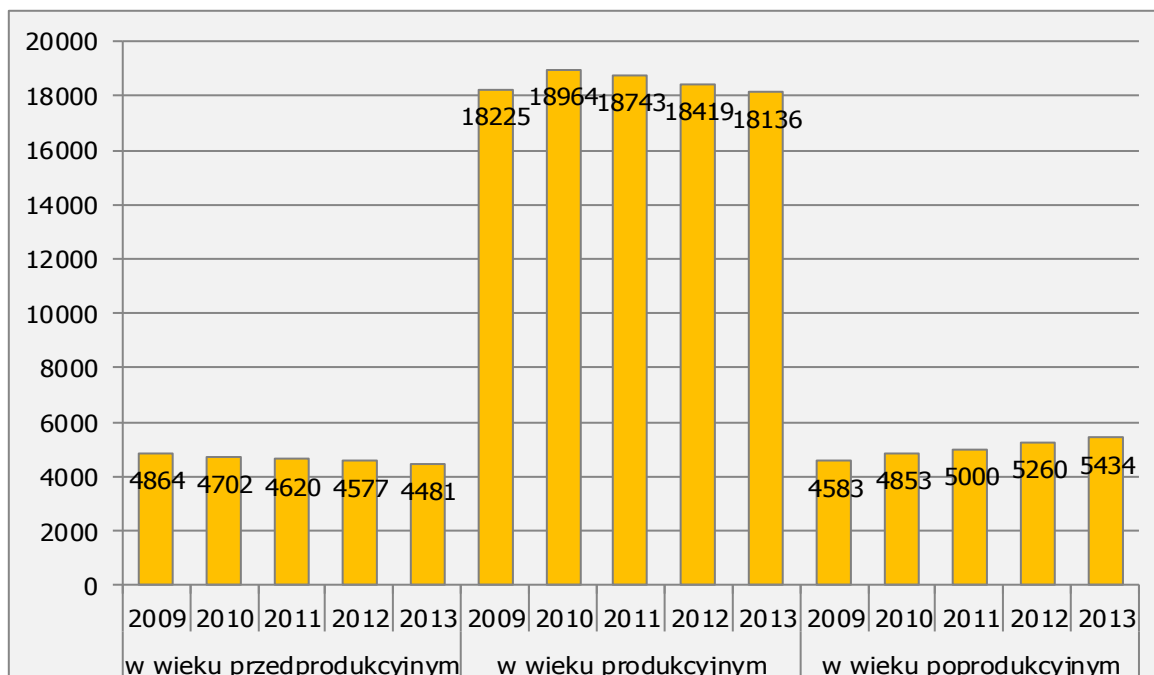

Analizując strukturę wiekową ludności miasta należy zauważyć, że udział osób w wieku przedprodukcyjnym (16,0%) jest niższy porównując do średniej dla całego Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz województwa warmińsko-mazurskiego i kraju, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym jest na najwyższym poziomie (19,4%). Podobna struktura wieku została odnotowana w gminie Reszel (19,3).

W latach 2009-2013 w Kętrzynie odnotowano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i stopniowy wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Taka struktura wieku jest potwierdzeniem istnienia negatywnego zjawiska, jakim jest starzenie się społeczeństwa. Ze względu na niską względną liczebność najmłodszej grupy społecznej, prognoza rozwoju tej struktury jest niekorzystna.

Wykres 2. Struktura wieku według grup ekonomicznych w Kętrzynie w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wskaźnikiem, który ilustruje proces starzenia się społeczeństwa jest także współczynnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby ludności w wieku przed- i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zbyt wysokie wartości tego wskaźnika mogą niekorzystnie przekładać się m.in. na finanse publiczne (mała liczba osób płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia itp.). W przypadku miasta Kętrzyn wskaźnik ten osiągnął poziom 54,7. Jest to druga pozycja spośród porównywanych jednostek, wyższa wartość została odnotowana jedynie w gminie Reszel (55,6). W porównaniu dla średniej dla KOF wartość wskaźnika jest wyższa o 0,8.

Stosunek osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi dla miasta Kętrzyn 121,3. Jest to wartość wyższa niż średnia krajowa, która osiągnęła poziom 101,2.

Tabela 3. Struktura wieku według grup ekonomicznych w 2013 roku

Jednostka	Ludność w wieku						
	w wieku przedprodukcyjnym [%]	w wieku produkcyjnym [%]	w wieku poprodukcyjnym [%]	przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	przed- i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ¹	poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
Polska	18,2	63,4	18,4	28,6	29,0	57,6	101,2
woj. warmińsko-mazurskie	19,0	64,7	16,3	29,4	25,3	54,6	86,0
powiat kętrzyński	17,6	65,0	17,4	27,1	26,8	53,9	98,7
Miasto Kętrzyn	16,0	64,6	19,4	24,7	30,0	54,7	121,3
Gmina Kętrzyn	21,1	65,3	13,6	32,3	20,9	53,2	64,9
Gmina Barciany	19,2	64,7	16,1	29,6	24,8	54,4	83,7
Gmina Korsze	19,2	65,8	15,0	29,1	22,8	51,9	78,3
Gmina Reszel	16,4	64,3	19,3	25,5	30,1	55,6	117,7
Gmina Srokowo	17,7	66,3	16,0	26,8	24,1	50,9	89,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

¹ Wskaźnik obciążenia demograficznego

Ruch naturalny i wędrownkowy

W latach 2009-2010 przyrost naturalny w Kętrzynie był praktycznie zerowy. Natomiast w latach 2011-2013 przyrost był ujemny. Porównując rok 2009 z rokiem 2013 to spadek jest znaczący i wyniósł w 2013 roku -3,4‰. Główną przyczyną jest zmniejszająca się liczba urodzeń z 11,1‰ w 2009 roku do 8,0‰ w 2013 roku. Liczba zgonów w porównaniu do roku 2009 wzrosła nieznacznie w 2013 roku do poziomu 11,4‰. We wcześniejszych latach była poniżej poziomu z 2009 roku.

Wartość przyrostu naturalnego w 2013 roku w mieście Kętrzyn była najniższa spośród porównywanych jednostek Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. W porównaniu do średniej dla KOF była ona niższa o 2,16 punktu. Wartość dla kraju i województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła w 2013 roku odpowiednio -0,46‰ i 0,21‰.

Tabela 4. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w mieście Kętrzyn na 1000 ludności

	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba urodzeń	11,1	9,5	9,0	8,5	8,0
Liczba zgonów	11,1	9,4	10,2	9,1	11,4
Przyrost naturalny	0,0	0,1	-1,2	-0,6	-3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W mieście Kętrzyn w 2013 r. odnotowano najmniejszą liczbę urodzeń na 1 000 mieszkańców spośród wszystkich jednostek Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (8,0). Niewiele większa liczba urodzeń miała miejsce w gminie Barciany – 8,3 urodzeń na 1 000 mieszkańców.

Tabela 5. Urodzenia żywe i zgony w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych w latach 2009-2013

Jednostka terytorialna	urodzenia żywe na 1000 ludności					zgony na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
powiat kętrzyński	11,0	10,0	10,4	9,3	8,7	11,4	9,8	10,4	10,0	11,5
miasto Kętrzyn	11,1	9,5	9,0	8,5	8,0	11,1	9,4	10,2	9,1	11,4
gmina Kętrzyn	10,1	12,1	11,6	12,3	9,8	11,6	8,7	9,1	10,4	11,7
gmina Barciany	12,2	12,0	11,4	10,7	8,3	11,0	9,7	11,5	9,5	11,3
gmina Korsze	10,6	9,6	12,1	9,0	9,1	11,5	11,1	10,7	10,1	11,9
gmina Reszel	10,3	8,1	8,9	8,3	8,7	12,5	10,9	11,1	12,1	10,4
gmina Srokowo	11,4	10,8	13,2	9,8	10,2	9,8	8,9	8,8	11,70	13,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL oraz danych przekazanych przez Urząd Gminy Srokowo

Liczba urodzeń jest ściśle związana z liczbą zawieranych małżeństw. W 2013 roku w mieście Kętrzyn odnotowano 4,5 zawartych małżeństw na 1 000 mieszkańców. Gminami z obszaru KOF, w których odnotowano mniej małżeństw niż w mieście są Barciany i Korsze (odpowiednio 3,9 i 4,2). Najwięcej małżeństw zostało zawartych w gminie Srokowo i Kętrzyn (4,9 i 4,7), co wynika z faktu, że w tych gminach proces starzenia społeczeństwa jest mniej zauważalny niż w mieście.

Tabela 6. Liczba małżeństw zawartych w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 na tle kraju i jednostek porównywanych

Jednostka	Liczba zawartych małżeństw									
	ogółem					na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	250	228	206	203	180					
	794	337	471	850	396	6,6	5,9	5,4	5,3	4,7
woj. warmińsko-mazurskie	9427	8370	7643	7523	6556	6,6	5,8	5,3	5,2	4,5
powiat kętrzyński	431	416	369	337	292	6,6	6,2	5,5	5,1	4,4
Miasto Kętrzyn	228	176	176	152	126	8,2	6,2	6,2	5,4	4,5
Gmina Kętrzyn	20	51	36	37	40	2,5	6,1	4,3	4,4	4,7
Gmina Barciany	48	41	31	29	26	7,1	6,0	4,6	4,3	3,9
Gmina Korsze	63	72	61	53	44	6,0	6,8	5,7	5,0	4,2
Gmina Reszel	46	52	40	42	36	5,6	6,3	4,9	5,2	4,5
Gmina Srokowo	26	24	25	24	20	6,1	5,8	6,1	5,9	4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Drugim czynnikiem decydującym o liczbie ludności danej jednostki jest saldo migracji. Średnioroczne saldo migracji w analizowanym okresie dla miasta Kętrzyn było niewiele wyższe niż średnia dla powiatu i wynosiło $-4,2\%$. Jest to wartość dwa razy wyższa niż wartość dla gminy Srokowo, gdzie odnotowano najniższy poziom salda migracji ($-8,4\%$). Praktycznie zerowy poziom salda migracji został odnotowany w gminie Kętrzyn. Gmina ta odznacza się jednocześnie jednym z najwyższych poziomów imigracji, co w przypadku gmin otaczających miasto jest dość powszechnym zjawiskiem, mieszkańcy miasta Kętrzyn wyprowadzają się na obrzeża stanowiące już obszar gminy wiejskiej Kętrzyn.

Tabela 7. Średnioroczne migracje na pobyt stały na 1 000 mieszkańców

Jednostka	Napływ	Odływ	Saldo migracji
	2009-2013	2009-2013	2009-2013
Polska	11,2	11,3	-0,1
woj. warmińsko-mazurskie	11,6	13,6	-2,0
powiat kętrzyński	10,2	15,1	-4,9
Miasto Kętrzyn	9,3	13,5	-4,2
Gmina Kętrzyn	16,1	16,2	-0,1
Gmina Barciany	8,6	16,5	-7,9
Gmina Korsze	11,1	17,1	-6,0
Gmina Reszel	9,0	15,9	-6,9
Gmina Srokowo	7,2	15,6	-8,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.2.2. Warunki życia mieszkańców

Zgodnie z danymi Banku Danych Lokalnych w 2013 roku w mieście Kętrzyn oddano do użytku jedno mieszkanie na 1 000 mieszkańców. Porównując inne gminy z Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego jedynie w gminie wiejskiej Kętrzyn oddano więcej mieszkań na 1 000 mieszkańców – 2,4. Jednak porównując te wartości ze średnią dla województwa i kraju, które wyniosły odpowiednio 3,3 i 3,8 mieszkań na 1 000 mieszkańców, jest to znaczna różnica. Przeliczając liczbę mieszkań na liczbę zawartych małżeństw można zauważyć, że wartość ta jest ponad dwa razy niższa niż dla gminy Kętrzyn.

Przeliczając mieszkania na 1 000 małżeństw ich liczba w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim wzrosła odpowiednio o 26,1% i 42,1%, natomiast w całym KOF odnotowano spadek o 40,7%. W mieście Kętrzyn spadek w analizowanym okresie wyniósł 50,5%.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Tabela 8. Liczba mieszkań oddanych na 1 000 ludności² oraz na 1 000 małżeństw wraz z dynamiką wzrostu wskaźników w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych w latach 2009-2013

Jednostka	mieszkania na 1000 ludności					Dynamika	mieszkania na 1000 zawartych małżeństw					Dynamika
	2009	2010	2011	2012	2013	(2009=100)	2009	2010	2011	2012	2013	(2009=100)
Polska	4,2	3,5	3,4	4,0	3,8	89,9	638,0	594,9	634,2	750,1	804,5	126,1
woj. warmińsko-mazurskie	3,4	3,3	3,1	3,8	3,3	97,5	514,8	568,3	597,9	730,6	731,7	142,1
powiat kętrzyński	2,1	2,3	1,2	2,2	0,8	39,7	317,9	370,2	219,5	427,3	188,4	59,3
Miasto Kętrzyn	3,8	2,1	1,7	3,5	1,0	27,0	464,9	335,2	267,0	644,7	230,2	49,5
Gmina Kętrzyn	2,9	10,1	1,9	3,2	2,4	82,6	1150,0	1666,7	444,4	729,7	500,0	43,5
Gmina Barciany	0,5	0,0	1,3	1,9	0,0	-	62,5	0,0	290,3	448,3	0,0	-
Gmina Korsze	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	100	15,9	69,4	16,4	75,5	22,7	143,2
Gmina Reszel	0,0	0,5	0,9	0,1	0,4	-	0,0	76,9	175	23,8	83,3	-
Gmina Srokowo	1,0	0,2	0,2	0,2	0,5	50,0	153,8	41,7	40	41,7	100	65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

² W celu porównania danych pomiędzy jednostkami terytorialnymi różnego typu (gminy, powiaty, województwa, kraj), Główny Urząd Statystyczny przelicza część danych na liczbę osób (np. 10 000 osób). Stąd rozbieżność między liczbami bezwzględnymi (np. liczbą działających w gminie mieszkań, przychodni, stowarzyszeń) a względnymi (wskaźniki). Dzięki wskaźnikom możliwe jest określenie, jak miasto Kętrzyn prezentuje się na tle innych gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz innych jednostek terytorialnych.

Na warunki mieszkaniowe w znacznym stopniu wpływa wyposażenie mieszkań w różnego rodzaju instalacje. Prawie 100% mieszkań w mieście Kętrzyn wyposażonych jest w instalację wodociągową. W latach 2009-2013 odsetek mieszkań wyposażonych w podłączenie do instalacji wodociągowej wzrósł o 0,1 punktu procentowego do poziomu 99,9%. Jest to najlepszy wynik spośród porównywanych jednostek.

Nieznacznie gorzej przedstawia się sytuacja wyposażenia mieszkań w łazienki oraz centralne ogrzewanie. W 2013 roku w mieście 97% mieszkań było wyposażonych w łazienki, średnia dla kraju wyniosła 91%, a dla województwa warmińsko-mazurskiego 91,7%. W związku z tym miasto Kętrzyn osiągnęło wyższy poziom tego wskaźnika.

Na przestrzeni lat 2009-2013 regularnie rósł odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie. W mieście Kętrzyn wartość tego wskaźnika wyniosła 87,9% i w porównaniu do roku 2009 wzrosła o 1,3 pkt. procentowego, co prawda był to najmniejszy wzrost w porównaniu z innymi gminami KOF, ale jednocześnie wynika to z faktu, że gminy te mają znacznie mniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Tabela 9. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2009-2013 w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych [%]

Jednostka	wodociąg					łazienka					centralne ogrzewanie				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	95,5	96,6	96,6	96,6	96,7	87,1	90,7	90,8	90,9	91,0	78,3	80,8	81,0	81,2	81,4
woj. warmińsko-mazurskie	96,6	96,9	96,9	96,9	97,0	88,4	91,4	91,5	91,6	91,7	79,2	82,0	82,1	82,3	82,5
powiat kętrzyński	96,0	96,2	96,2	96,3	96,3	84,3	88,1	88,2	88,3	88,3	74,5	77,7	77,7	77,9	77,9
Miasto Kętrzyn	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9	94,1	97,0	97,0	97,0	97,0	86,6	87,7	87,8	87,9	87,9
Gmina Kętrzyn	91,3	93,3	93,3	93,4	93,4	72,5	79,2	79,3	79,5	79,6	62,9	69,9	70,0	70,3	70,5
Gmina Barciany	89,8	90,8	90,8	90,9	90,9	75,3	79,3	79,4	79,6	79,6	59,0	63,2	63,4	63,6	63,6
Gmina Korsze	95,7	95,9	95,9	95,9	96,0	74,8	79,9	79,9	80,0	80,0	65,2	69,7	69,7	69,8	69,8
Gmina Reszel	92,3	90,5	90,5	90,5	90,5	80,9	83,4	83,4	83,4	83,4	69,2	74,0	74,1	74,1	74,1
Gmina Srokowo	94,2	94,5	94,5	94,5	94,6	75,8	81,5	81,5	81,5	81,5	60,5	65,1	65,1	65,1	65,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2014 roku łączna liczba mieszkań komunalnych na terenie Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego wyniosła 1 374, z czego 50,1% stanowiły mieszkania w mieście Kętrzyn. Powierzchnia przypadająca na jedno mieszkanie komunalne w mieście wyniosła 44,1 m².

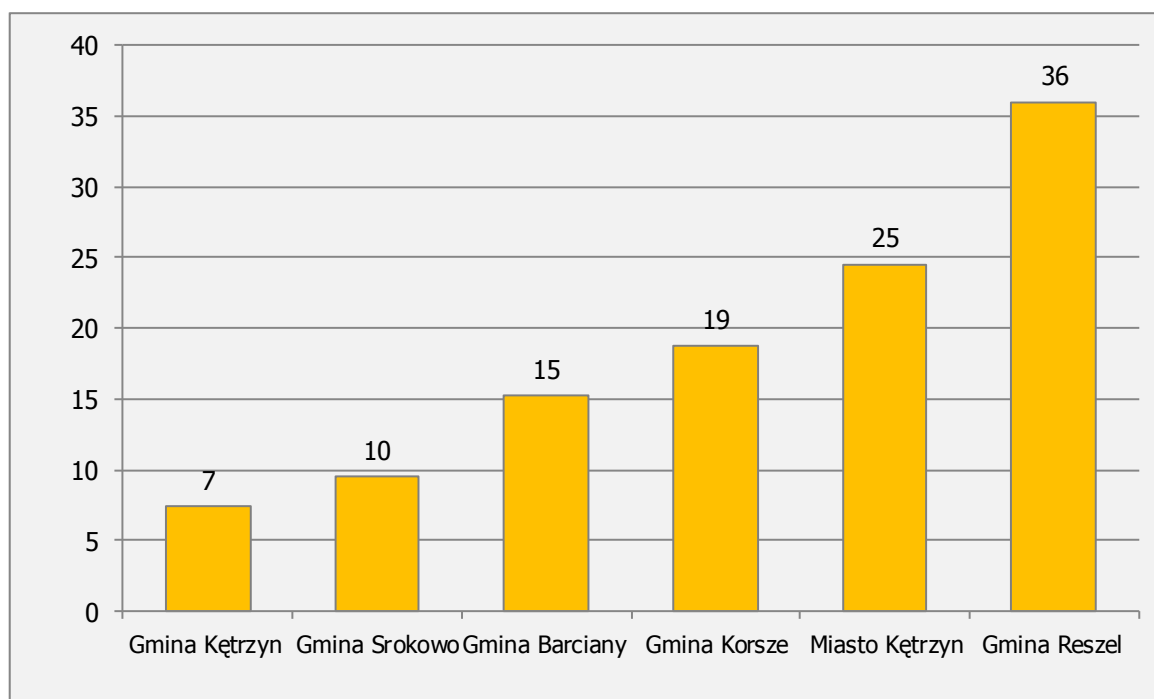
Tabela 10. Liczba i powierzchnia mieszkań komunalnych

Jednostka	Liczba mieszkań	Powierzchnia mieszkań (m ²)
Miasto Kętrzyn	689	30 353,57
Gmina Kętrzyn	63	2791
Gmina Barciany	102	4 660,31
Gmina Korsze	195	8 476,69
Gmina Reszel	287	1 2718
Gmina Srokowo	38	1 789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Gmin

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, liczba mieszkań komunalnych w mieście Kętrzyn wyniosła 25. Większą wartość dla tego wskaźnika odnotowano w gminie Reszel – 36 mieszkań na 1 000 mieszkańców.

Wykres 3. Liczba mieszkań komunalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Gmin i GUS BDL

W zasobie gminy miejskiej Kętrzyn znajduje się 689 lokali mieszkalnych, w tym:

- 96 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 3 587,66 m² w 21 budynkach komunalnych,
- 593 lokale mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 26 535,92 m² w 191 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Najwięcej lokali komunalnych zlokalizowanych jest wzdłuż ulic: Asnyka, Bydgoskiej, Chopina, Cukrowniczej, Daszyńskiego, Kajki, Kaszubskiej, Kopernika, Miejskiej, Ogrodowej, Orkana, Pocztowej, Powstańców Warszawy, Rycerskiej, Sikorskiego i Zatorze.

Część lokali mieszkalnych w zasobie miasta Kętrzyn stanowią lokale socjalne – 31 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 856,8 m². W 2014 r. zostały oddane do użytku dwa nowe budynki z mieszkaniami socjalnymi. Miasto aktualnie nie jest w posiadaniu lokali zamiennych i tymczasowych.

Lokale socjalne zostały przygotowane dla mieszkańców Kętrzyna, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, są to osoby najuboższe, osoby posiadające wyroki eksmisyjne. Lokale socjalne są zazwyczaj mieszkaniami o obniżonym standardzie technicznym i ograniczonym wyposażeniu, ale nadające się do zamieszkiwania. Należy zauważyć, że liczba lokali socjalnych będących w posiadaniu miasta jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb.

Problem stanowi także zły stan techniczny mieszkań będących w zasobie gminy miejskiej Kętrzyn. Większość budynków to obiekty wzniesione w pierwszej połowie XX wieku. Ok. 20% stanowią budynki w dobrym stanie technicznym. Natomiast pozostałe wymagają przeprowadzenia gruntownych remontów dachów, elewacji. Ponadto elementy budynków takie jak instalacje sanitarne, urządzenia grzewczo-kominowe, instalacje elektryczne bardzo często nie spełniają wymaganych norm, w związku z tym konieczna jest ich modernizacja bądź wymiana.

Budynki będące w zasobie miasta nie spełniają również wymagań dotyczących energooszczędności. Wymagają one ocieplenia oraz zmiany sposobu ogrzewania. W chwili obecnej podstawowym źródłem ciepła są piece kaflowe oraz etażowe instalacje c.o. opalane paliwem stałym (drewno, węgiel), natomiast woda użytkowa jest podgrzewana przy zastosowaniu gazowych podgrzewaczy wody, co w przypadku awarii może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. 116 budynków z lokalami komunalnymi wyposażonych jest w ogrzewanie piecowe. Ponadto część lokali w ogóle nie jest wyposażona w ciepłą wodę. Tylko 4% budynków z mieszkaniami komunalnymi ma podłączenie do ciepłej wody. Ponadto nadal nie wszystkie mieszkania wyposażone są w łazienki (27% mieszkań) i ubikacje wewnątrz mieszkania (23% mieszkań).

Tabela 11. Wyposażenie budynków z lokalami komunalnymi

Wyposażenie w:	Liczba budynków
zimną wodę	187
ciepłą wodę	8
instalację gazową	166
instalację c.o.	21
ogrzewanie piecowe	166
łazienki	137
ubikacje	144
ubikacje na klatce schodowej	42
ubikacje suche	1

Źródło: dane UM Kętrzyn

Istotnym problemem w zakresie gospodarowania zasobami stanowią zaległości w opłatach za mieszkania.

W mieście Kętrzyn działa także Kętrzyńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, które jest właścicielem 295 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 14 357,7 m². Budynki należące do TBS zostały wybudowane lub zmodernizowane w latach 1998-2008. Część z nich wymaga prac remontowych i modernizacyjnych, w szczególności związanych z elementami budynków takimi jak: dachy, tarasy, okna, drzwi, jak również instalacje wodno-kanalizacyjne, centralne ogrzewanie.

W związku z rozbudową inwestycji KTBS konieczne jest również zapewnienie odpowiednich rozwiązań urbanistycznych wokół lokali mieszkalnych, jak drogi dojazdowe, chodniki, ścieżki dla rowerów, mała architektura.

Spółka KTBS zarządza także 241 budynkami Wspólnot Mieszkaniowych, w których znajduje się 3 271 lokali o powierzchni użytkowej 169 907,38 m². Wszystkie budynki poza jednym zostały zbudowane na przełomie XIX i XX wieku. Wiele z nich, to obiekty zabytkowe znajdujące się w ewidencji obiektów zabytkowych lub są wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Dla większości budynków wymagane jest opracowanie dotyczące odtworzenia inwentaryzacji architektoniczno-budowlanych, świadectw charakterystyki energetycznej. W przypadku budynków zabytkowych pojawia się również problem braku możliwości prowadzenia robót termomodernizacyjnych zewnętrznych ze względu na brak zgody ze strony Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Podsumowanie struktury własności i powierzchni mieszkań zasobów mieszkaniowych w gminie miejskiej Kętrzyn znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 12. Struktura własności zasobów mieszkaniowych w mieście Kętrzyn (stan na 31.01.2014 roku)

Właściciel	Liczba lokali mieszkalnych	Powierzchnia lokali w m ²	Średnia pow. lokalu w m ²	Udział w zasobach lokali ogółem [%]
Liczba lokali ogółem	10585	599196,70	56,61	100,00%
Gmina Miejska Kętrzyn	689	30353,57	44,05	6,51%
SM „Pionier” w Kętrzynie	4430	215896,84	48,73	41,85%
SM „Budowlani” w Giżycku	54	2825	52,31	0,51%
TBS Sp. z o.o. w Kętrzynie	295	14357,71	48,67	2,79%
TBS „Dom” w Kętrzynie	45	2244,00	49,86	0,43%
Osoby fizyczne	5072	333519,58	65,76	47,92%

Źródło: dane Wydziału Infrastruktury Komunalnej na podstawie danych UM Kętrzyn, Spółdzielni Mieszkaniowej „Pionier”, KTBS, GUS oraz pozostałych podmiotów

Spośród gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego największe zapotrzebowanie na mieszkania komunalne (biorąc pod uwagę dane bezwzględne) zostały odnotowane w mieście Kętrzyn. Liczba wniosków o przydział lokalu mieszkalnego wyniosła 95, natomiast wyroków eksmisyjnych 7, jednak dzieląc tę wartość łącznie przez liczbę mieszkań komunalnych będących w posiadaniu danej gminy wartość ta jest jedną z niższych.

Tabela 13. Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne

Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne	Miasto Kętrzyn	Gmina Kętrzyn	Gmina Barciany	Gmina Korsze	Gmina Reszel	Gmina Srokowo
wniosków o przydział lokalu mieszkalnego	95	19	10	30	67	5
wyroków eksmisyjnych z przyznanym prawem do lokalu socjalnego	7	10	2	9	2	2
łącznie liczba zapotrzebowania/liczbę mieszkań komunalnych	14,8	29	11,8	20,0	24,0	18,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Gmin

3.2.3. Oświata i opieka nad dziećmi

Żłobki i przedszkola

Na terenie miasta Kętrzyn działa jeden żłobek miejski. Jest to placówka połączona z Miejskim Przedszkolem Integracyjnym „Malinka” zlokalizowanym przy ul. Westerplatte 16. Do żłobka w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało 58 dzieci.

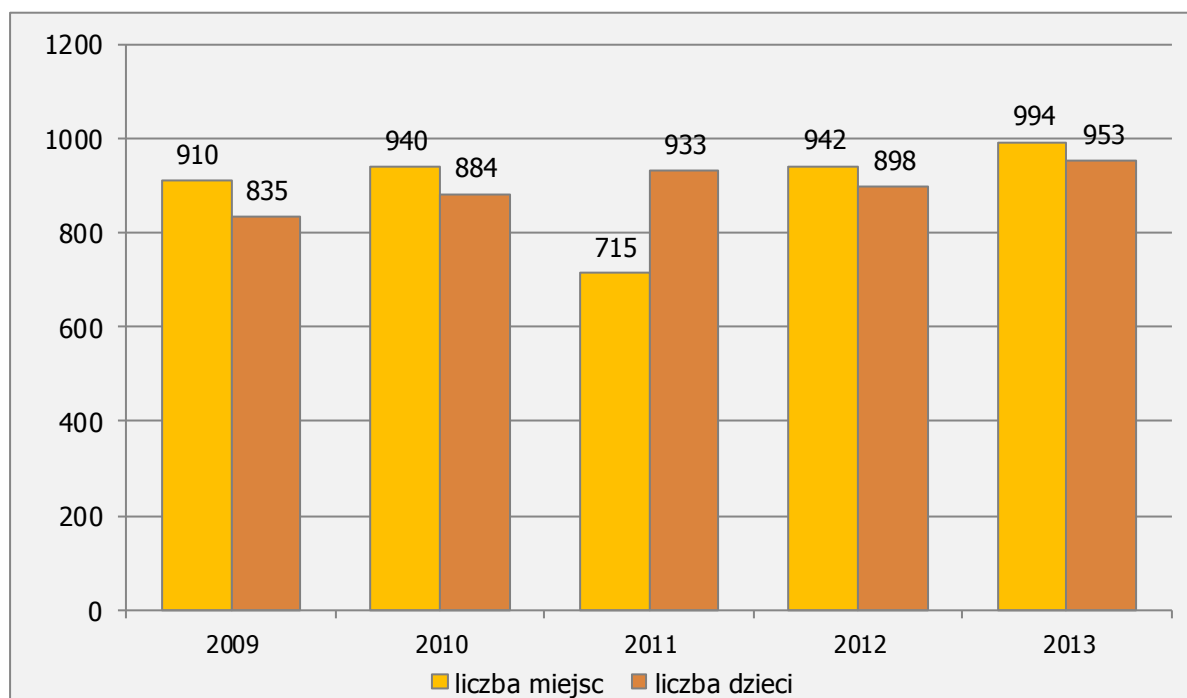
W mieście działa 7 przedszkoli, w tym jedno publiczne oraz Oddziały Przedszkolne przy Szkole Podstawowej nr 3. Wykaz przedszkoli zlokalizowanych na terenie miasta jest następujący:

- Miejskie Przedszkole Integracyjne: „Malinka”,
- Przedszkole Niepubliczne „Miś Uszatek”,
- Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”,
- Przedszkole Niepubliczne „Krasnal”,
- Przedszkole Niepubliczne „Puchatek”,
- Przedszkole Niepubliczne „Kluczyk”,
- Przedszkole Niepubliczne „Mały Prymusik”.

Wykres 4. Liczba miejsc i dzieci w przedszkolach zlokalizowanych w mieście Kętrzyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zgodnie z danymi GUS poza rokiem 2011 liczba dzieci w przedszkolach była niższa niż oferowana liczba miejsc. Oznacza to, że potrzeby mieszkańców związane z opieką nad dziećmi w wieku przedszkolnym są zaspokojone. Należy również zaobserwować ogólną tendencję wzrostową w przypadku liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Dodatkowo na terenie działają również Oddziały Przedszkolne w Szkole Podstawowej nr 3, do których w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało 75 uczniów³.

Mimo że gmina miejska Kętrzyn jest organem prowadzącym tylko jedno przedszkole, ponosi koszty dotowania przedszkoli niepublicznych. Dotacja na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym wyniosła w 2013 roku 291,63 zł, natomiast w roku 2014 wzrosła do poziomu 298,80 zł.

Przedszkole, dla którego organem prowadzącym jest gmina miejska Kętrzyn - Miejskie Przedszkole Integracyjne „Malinka”, posiada bazę i sprzęt zapewniający odpowiedni rozwój najmłodszych mieszkańców Kętrzyna. Przedszkole posiada salę rehabilitacyjną, salę „doświadczenia świata” wyposażoną w urządzenia stymulujące rozwój zmysłów: wzroku, słuchu, dotyku, równowagi, a także gabinet hydroterapii, gabinet logopedy i oligofrenopedagoga, podjazd dla dzieci, które poruszają się na wózkach, nowoczesne pomoce dydaktyczne Marii Montessori.

³ Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych przez Gminę Miejską Kętrzyn w roku szkolnym 2013/2014

Szkoły podstawowe i gimnazjalne

Łącznie na terenie Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego funkcjonuje 21 szkół podstawowych publicznych i niepublicznych, do których w 2013 roku uczęszczało 3 493 uczniów. W mieście Kętrzyn przypadało najwięcej uczniów na 1 oddział spośród wszystkich gmin KOF – 23,6. Natomiast liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela jest zbliżona w poszczególnych gminach. W gminie miejskiej Kętrzyn przypada najwięcej uczniów na 1 nauczyciela (5,3). Najmniej uczniów – 3,4 na jednego nauczyciela – przypada w gminie Srokowo.

Tabela 14. Liczba szkół podstawowych, uczniów, oddziałów i nauczycieli w 2013 roku

Jednostka	liczba szkół	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba nauczycieli (etaty)	liczba uczniów/ 1 oddział	liczba uczniów/ 1 nauczyciela
Miasto Kętrzyn	6	67	1583	296,4	23,6	5,3
Gmina Kętrzyn	4	23	446	106,7	19,4	4,2
Gmina Barciany	4	24	382	86,5	15,9	4,4
Gmina Korsze	4	30	543	119,0	18,1	4,6
Gmina Reszel	2	19	347	92,4	18,3	3,8
Gmina Srokowo	1	12	192	56,8	16,0	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie miasta Kętrzyn działa 6 szkół podstawowych. Gmina miejska Kętrzyn jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

- Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 3,
- Szkoła Podstawowa nr 4,
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi.

Na terenie miasta funkcjonuje również prowadzona przez Powiat Kętrzyński Szkoła Podstawowa Specjalna nr 6 działająca w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kętrzynie. W roku szkolnym 2013/2014 do tej szkoły uczęszczało 39 uczniów⁴. Szkoła przeznaczona jest dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym.

Na terenie miasta działa także jedna Niepubliczna Szkoła Podstawowa „KLUCZ”, do której uczęszcza obecnie 26 dzieci.

⁴ Stan realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

Na terenie KOF działa 18 szkół gimnazjalnych, zarówno publicznych, jak i prywatnych. Łączna liczba uczniów szkół gimnazjalnych wynosi 1 900. W mieście Kętrzyn na 1 oddział przypada 21,4 uczniów. Gminą KOF, która jako jedyna posiada większą wartość tego wskaźnika jest gmina Reszel (23,4). W gminie Barciany na 1 oddział przypada 16,1 uczniów, jest to najmniej spośród porównywanych gmin.

W 2013 roku w mieście Kętrzyn na jednego nauczyciela przypadło 3,9 ucznia. Jest to wartość porównywalna dla innych gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. W gminie Kętrzyn przypada najmniejsza liczba uczniów na 1 nauczyciela (2,9).

Tabela 15. Liczba szkół gimnazjalnych, uczniów, oddziałów i nauczycieli w 2013 roku

Jednostka	liczba szkół	liczba oddziałów	liczba uczniów	liczba nauczycieli (etaty)	liczba uczniów/ 1 oddział	liczba uczniów/ 1 nauczyciel
Miasto Kętrzyn	6	41	876	225,7	21,4	3,9
Gmina Kętrzyn	2	11	193	66,32	17,5	2,9
Gmina Barciany	4	12	193	55,28	16,1	3,5
Gmina Korsze	4	16	306	75,87	19,1	4,0
Gmina Reszel	1	9	211	67,56	23,4	3,1
Gmina Srokowo	1	6	121	29,51	20,2	4,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie Kętrzyna działa 6 gimnazjów, w tym dwa są prowadzone przez miasto:

- Gimnazjum nr 1 przy Zespole Szkół Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi,
- Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II.

W przypadku trzech gimnazjów organem prowadzącym jest Powiat Kętrzyński:

- Gimnazjum Powiatowe przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. W. Kętrzyńskiego,
- Gimnazjum Specjalne nr 4 przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym,
- Gimnazjum dla Dorosłych przy Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kętrzynie.

Na terenie miasta działa również jedno Prywatne Gimnazjum, do którego uczęszcza obecnie 49 uczniów.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjalne prowadzone przez gminę miejską Kętrzyn wyposażone są w pracownie komputerowe. W Zespole Szkół znajdują się trzy takie pracownie, w Gimnazjum nr 2 dwie pracownie, natomiast pozostałe szkoły posiadają po jednej pracowni. Część szkół wyposażona jest także w pracownie językowe. Takie obiekty posiadają Szkoły Podstawowe nr 1, 3, 4. Zespół szkół nr 1 oraz Szkoła Podstawowa nr 4, jako jedyne spośród placówek prowadzonych przez miasto, nie mają własnych sal gimnastycznych. Zajęcia sportowo-rekreacyjne prowadzone są poza salami gimnastycznymi

na hali sportowej Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, na boiskach sportowych oraz na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego. Na terenie Miasteczka uczniowie nabywają umiejętności związane z bezpieczną jazdą na rowerze z uwzględnieniem stosowania obowiązujących przepisów ruchu drogowego. Uczniowie mają do dyspozycji 8 boisk sportowych, z czego 3 to tzw. „Orliki”.

Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjalne wyposażone są w stołówki oraz gabinety pielęgniarstwa, jednak tylko w Szkole Podstawowej nr 4 i Gimnazjum nr 2 znajdują się gabinety stomatologiczne. Ponadto szkoły podstawowe dysponują świetlicami, na których uczniowie po skończonych zajęciach lekcyjnych mogą odrobić zadania domowe, zaczekać na swoich rodziców.

Tabela 16. Wyposażenie szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2013/2014

Powierzchnia nieruchomości gruntowej (w m ²)	w tym: powierzchnia terenów zielonych (w m ²)	Pomieszczenia (liczba)							
		Sale lekcyjne	Pracownie		Sala gim.	Gabinet pielęgn.	Świetlice	Stołówki	
			Komp.	Język.					
GIM 2	13372	3250	29	2	0	2	1	0	1
SP 1	7857	3196	20	1	1	1	1	1	1
SP 3	13291	845	10	1	1	1	1	1	1
SP 4	9476	260	18	1	1	0	1	1	1
ZS 1	9637,5	4214,06	23	3	0	0	1	2	2

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych przez gminę miejską Kętrzyn w roku szkolnym 2013/2014

Kętrzyńskie szkoły są coraz lepiej wyposażone w pomoce dydaktyczne. Część sal lekcyjnych i pracowni jest wyposażona w tablice interaktywne z projektorami. Ponadto pracownie tematyczne w gimnazjach zostały wyposażone w nowoczesne mikroskopy i modele dydaktyczne do nauczania biologii, fizyki i chemii.

Dzięki środkom pozyskanym z funduszy unijnych w szkołach podstawowych została wzbogacona baza do prowadzenia zajęć w klasach 1-3 oraz do pracy z dziećmi wymagającymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Jak wspomniano, każda ze szkół posiada pracownię komputerową, jednak w części z nich stan techniczny i oprogramowanie komputerów jest niewystarczające. Jedynie Zespół Szkół nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi, dzięki realizacji projektu „Cyfrowa Szkoła”, posiada nowoczesny sprzęt komputerowy. Konieczne jest także uzupełnienie zasobów bibliotek szkolnych. Biblioteki posiadają liczne księgozbiory, ale są w dużej części stare i zniszczone.

Część budynków szkół podstawowych i gimnazjalnych wymaga modernizacji i remontów. Konieczna jest wymiana okien w Szkole Podstawowej nr 1, modernizacja zaplecza sportowego Szkoły Podstawowej nr 1 i Szkoły Podstawowej nr 3 oraz remont części sal lekcyjnych we wszystkich szkołach.

Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Kętrzyński, również posiadają sale dydaktyczne i obiekty sportowe, w których realizowane są zajęcia dla szkół podstawowych

i gimnazjów, jednak ze względu, że obiekty te są wykorzystywane również przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych zostały one opisane w dalszej części.

Szkoły ponadgimnazjalne i inne placówki oświatowe

Na terenie miasta Kętrzyn działają następujące publiczne szkoły ponadgimnazjalne:

- 4 licea ogólnokształcące,
- 3 technika,
- 3 zasadnicze szkoły zawodowe,
- 1 liceum profilowane,
- 1 szkoła policealna,
- 1 uzupełniające liceum ogólnokształcące,
- 1 szkoła przysposabiająca do pracy.

W większości przypadków są to szkoły prowadzone przez Powiat Kętrzyński. Wśród nich należy wymienić:

- 1) Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie, w skład którego wchodzi I Liceum Ogólnokształcące.
- 2) Zespół Szkół im. Marii Curie-Skłodowskiej w Kętrzynie tworzony przez:
  - II Liceum Ogólnokształcące,
  - I Liceum Profilowane (szkoła wygaszana zgodnie z ustawą o systemie oświaty),
  - Technikum Nr 1.
- 3) Powiatowe Centrum Edukacyjne w Kętrzynie, gdzie prowadzone jest kształcenie w szkołach młodzieżowych:
  - Technikum Nr 2,
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2oraz w szkołach dla dorosłych:
  - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (system wieczorowy i zaoczny),
  - Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (szkoła wygaszana zgodnie z ustawą o systemie oświaty),
  - Szkoła Policealna dla Dorosłych.
- 4) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kętrzynie, w którym odbywają się zajęcia dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w szkołach:
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 4,

- Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy.

W I Liceum Ogólnokształcącym przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie uczniowie mogą wybrać następujące profile kształcenia:

- geografia-matematyka-WOS,
- fizyka-chemia-biologia,
- język polski-historia-WOS,
- biologia-chemia,
- matematyka-fizyka-informatyka.

W liceum wchodzącym w skład Zespołu Szkół im. Marii Curie-Skłodowskiej w Kętrzynie uczniowie mogą wybrać następujące profile klas:

- matematyczno-informatyczna (politechniczna),
- humanistyczno-prawnicza,
- matematyczno-geograficzna (biznesowo-menadżerska),
- językowo-medialna,
- biologiczno-chemiczna (medyczna).

Natomiast technikum oferuje kształcenie w następujących zawodach:

- technik ekonomista,
- technik elektryk,
- technik informatyk,
- technik analityk.

Powiatowe Centrum Edukacyjne w Kętrzynie posiada ofertę edukacyjną zarówno dla młodzieży, jak i osób dorosłych.

Dorośli mogą skorzystać z oferty edukacyjnej Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (wieczorowe - zaoczne) bądź Szkoły Policealnej dla Dorosłych prowadzonej w następujących kierunkach:

- technik informatyk (wieczorowe - zaoczne),
- technik administracji,
- technik bhp,
- technik rachunkowości,
- technik geodeta,
- technik archiwista.

Natomiast dla młodzieży oferta szkoły jest następująca:

- 1) Technikum (4-letni cykl kształcenia):

- technikum budownictwa,
- technikum ekonomiczne,
- technikum mechaniczne,
- technikum logistyczne,
- technikum drogownictwa,
- technikum hotelarstwa,
- technikum handlowe.

2) Zasadnicza szkoła zawodowa 3-letni cykl kształcenia (klasy wielozawodowe):

- mechanik pojazdów samochodowych,
- murarz-tylnkarz,
- stolarz,
- sprzedawca,
- fryzjer,
- piekarz,
- kucharz,
- dekarz,
- elektryk,
- tapicer.

3) Zasadnicza szkoła zawodowa (3-letni cykl kształcenia):

- zawód kucharz,
- zawód mechanik pojazdów samochodowych,
- zawód mechanik - monter maszyn i urządzeń,
- zawód elektryk.

Łączna liczba uczniów w poszczególnych szkołach została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2013/2014

Szkoła	Liczba uczniów
Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie	279
Zespół Szkół im. Marii Curie Skłodowskiej w Kętrzynie	578
Powiatowe Centrum Edukacyjne w Kętrzynie	302
Centrum Kształcenia Ustawicznego	192
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kętrzynie	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie Stanu realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

łącznie w szkołach ponadgimnazjalnych należących do Powiatu Kętrzyńskiego w roku szkolnym 2013/2014 uczyło się 1 486 uczniów.

Szkoły ponadgimnazjalne wyposażone są w sale i pracownie niezbędne do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Wszystkie szkoły posiadają pracownie komputerowe, Zespół Szkół im. Marii Curie Skłodowskiej w Kętrzynie dysponuje największą liczbą pracowni – 5. Każda ze szkół posiada także przynajmniej jedną salę gimnastyczną oraz boiska do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej i piłki nożnej. Uczniowie mogą również skorzystać z oferty bibliotek szkolnych.

Tabela 18. Baza lokalowa szkół ponadgimnazjalnych

Nazwa szkoły/ placówki	Sale lekcyjne	Pracownie	Pracownie komputerowe	Obiekty Sportowe								Biblioteki	Kuchnie	stołówki	
				Sale gimnastyczne	Bieżnie proste	Bieżnie okólne	Skocznie	Rzutnie	BOISKA						
									Do siatkówki	Do koszykówki	Do piłki ręcznej				Do piłki nożnej
Zespół Szkół Ogólnokształcących	21	2	1	1	-	-	1	-	1	1	-	1	1	-	-
Zespół Szkół im. M. Curie-Skłodowskiej	31	4	5	1	-	-	-	-	3	3	1	1	1	-	-
Powiatowe Centrum Edukacyjne	19	0	3	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
Zespół Szkół im. M. Rataja	17	6	5	2	1	-	1	1	1	-	-	1	1	-	1
SOS-W w Kętrzynie	26	2	2	3	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: Stan realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

Zdawalność egzaminów maturalnych wśród uczniów liceów ogólnokształcących w Kętrzynie w roku szkolnym 2013/2014 wyniosła 98,5%. W porównaniu do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego i średniej krajowej była to wartość znacznie wyższa. Natomiast w przypadku uczniów technikum zdawalność była niższa – wyniosła 50%, co było wynikiem niższym zarówno w porównaniu do średniej wojewódzkiej, jak i krajowej.

Tabela 19. Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach na terenie Kętrzyna

Nazwa Szkoły	Zdawalność
Liceum Ogólnokształcące	
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kętrzynie	100 %
ZS im. M. Curie-Skłodowskiej w Kętrzynie	97,0 %
Ogółem woj. warmińsko- mazurskie	78,0 %
Ogółem w Polsce	80,0 %
Technikum	
ZS im. M. Curie-Skłodowskiej w Kętrzynie	71,7%
Powiatowe Centrum Edukacyjne w Kętrzynie	17,5%
Ogółem woj. warmińsko- mazurskie	51,0%
Ogółem w Polsce	54,0%

Źródło: Stan realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

W przypadku egzaminów zawodowych, absolwenci zespołów szkół zawodowych osiągnęli średnią zdawalność na poziomie 88,5%, co było wynikiem o 13,3 pkt. procentowego powyżej średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego, natomiast w przypadku absolwentów technikum i szkół policealnych wartość ta była o 9,6 pkt. procentowego niższa niż średnia dla województwa (średnia zdawalność 54,7%).

Należy również zauważyć, że zgodnie z informacjami pozyskanymi podczas spotkań warsztatowo-konsultacyjnych, na terenie miasta nie są prowadzone badania, które miałyby na celu sprawdzenie, jakie zawody powinny być wspierane przez szkoły zawodowe, aby dostosować kierunku kształcenia do wymagań rynku pracy.

Na terenie miasta działają również szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez inne podmioty niż Powiat Kętrzyński. Łącznie w roku szkolnym 2013/2014 uczyło się w nich 229 uczniów.

Tabela 20. Wykaz szkół niepublicznych zlokalizowanych w Kętrzynie

Szkoła	Organ prowadzący	Profil/ zawód	Liczba uczniów
Szkoła Policealna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Kętrzynie ul. Adama Asnyka 8 11-400 Kętrzyn	Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Olsztynie	Technik: rachunkowość, ekonomista, administracji, obsługi turystycznej, oraz: opiekunka dziecięca i środowiskowa, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej i osoby starszej	89
II Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Kętrzynie ul. Adama Asnyka 8 11-400 Kętrzyn	Marek Władysław Kętrzyn	Profil kształcenia ogólny	55
Szkoła Policealna dla Dorosłych w Kętrzynie ul. Ogrodowa 2 A 11-400 Kętrzyn	Warmińsko-Mazurskie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie	Technik: usług kosmetycznych, ochrony fizycznej i mienia, masażysta, informatyk, bezpieczeństwa i higieny pracy.	24
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kętrzynie ul. Ogrodowa 2 A 11-400 Kętrzyn	Warmińsko-Mazurskie Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie	Profil kształcenia ogólny	53
Policealne Studium Farmaceutyczne w Kętrzynie ul. Wojska Polskiego 12 11-400 Kętrzyn	Spółeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze „Stopka” w Łomży	Technik: farmaceutyczny, masażysta	8
Razem			229

Źródło: Stan realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

Na terenie Kętrzyna zlokalizowana jest również Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kętrzynie, w ramach której prowadzone są:

- specjalistyczne badania związane z określeniem możliwości intelektualnych oraz potrzeb edukacyjnych i wychowawczych,
- specjalistyczne porady psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne dla dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,
- działania profilaktyczne zaburzeń rozwojowych i trudności wychowawczych,
- działania terapeutyczne.

Na terenie miasta działa także Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Jest to jeden z trzech tego typu ośrodków działających na terenie Polski. W ośrodku tym realizowane są szkolenia z zakresu ochrony granicy państwowej, prawa, kryminalistyki, fałszerstw dokumentów, pirotechniki, bezpieczeństwa w komunikacji lotniczej, taktyki i techniki interwencji oraz języków obcych. Szkoła organizuje również sympozja i konferencje naukowe. Centrum Szkolenia Straży Granicznej współpracuje z ośrodkami akademickimi takimi jak: Uniwersytet Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz szkołami resortowymi – Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Centralnym Ośrodkiem Szkolenia Służb Więziennych w Kaliszu⁵.

Szkoły wyższe

Na terenie Kętrzyna działa jedna szkoła wyższa - Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie Wydział Zamiejscowy w Kętrzynie. Szkoła ta daje możliwość kontynuowania edukacji po zdanej maturze na następujących kierunkach studiów:

- administracja,
- pedagogika,
- ekonomia.

Szkoła w swojej ofercie posiada studia pierwszego stopnia (licencjackie) w formie stacjonarnej bądź niestacjonarnej, jednak w chwili obecnej możliwe jest kształcenie w formie niestacjonarnej na studiach I stopnia.

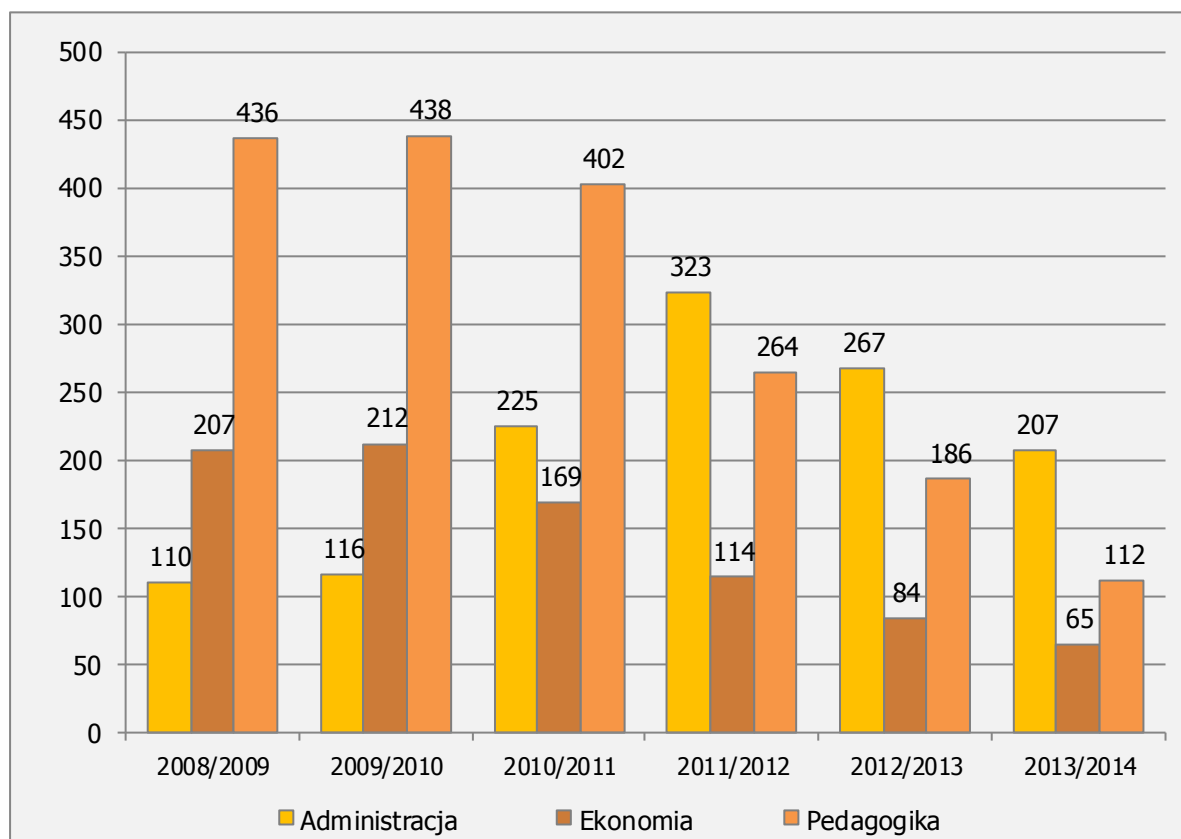
Liczba studentów na przestrzeni lat 2008-2014 uległa zmniejszeniu. W roku akademickim 2013/2014 wartość ta w porównaniu do roku 2008/2009 zmniejszyła się praktycznie o połowę. Obecnie najczęściej wybieranym przez studentów kierunkiem jest administracja, jednak we wcześniejszych latach zdecydowanie najwięcej osób wybierało pedagogikę.

⁵ <http://www.cs.strazgraniczna.pl/o-nas-2/> (dostęp 12.03.2015 r.)

Wykres 5. Liczba studentów w Wydziale Zamiejscowym WSIiETWP w Kętrzynie

Źródło: dane UM Kętrzyn u WSIiETWP Wydział Zamiejscowy w Kętrzynie

3.2.4. Ochrona zdrowia

W 2013 roku w mieście Kętrzyn zlokalizowanych było 9 przychodni na 10 000 mieszkańców. Była to największa liczba spośród wszystkich gmin KOF. W latach 2009-2013 wzrosła dostępność do przychodni – dynamika wzrostu wyniosła w tym okresie 129. Należy zauważyć, że z przychodni zlokalizowanych na terenie miasta mogą korzystać również mieszkańcy innych gmin np. gminy wiejskiej Kętrzyn, w której nie ma zlokalizowanych przychodni.

Tabela 21. Liczba przychodni na 10 000 mieszkańców w latach 2009-2013

Jednostka	Liczba przychodni na 10 000 mieszkańców					Dynamika (2009=100)
	2009	2010	2011	2012	2013	
Polska	4	4	5	5	5	125
woj. warmińsko-mazurskie	5	5	6	6	6	120
powiat kętrzyński	4	4	5	5	6	150
Miasto Kętrzyn	7	7	7	8	9	129
Gmina Kętrzyn	0	0	0	0	0	-
Gmina Barciany	2	2	2	2	2	100
Gmina Korsze	3	3	3	3	3	100
Gmina Reszel	5	5	5	5	5	100
Gmina Srokowo	2	2	2	2	3	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Liczba porad ogólnodostępnych na 1 000 mieszkańców wyniosła w 2013 roku w Kętrzynie 5 142,3, co oznacza wzrost w porównaniu do roku 2009 o 5%. W Kętrzynie, jako jednostce centralnej względem innych gmin KOF, odnotowano najwięcej porad na 1 000 mieszkańców (1 643 porady więcej niż średnia dla KOF).

Tabela 22. Porady ogólnodostępne (porady lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i lekarza rodzinnego) na 1 000 mieszkańców

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
powiat kętrzyński	3822,7	3691,2	3682,1	3636,8	3499,3
Miasto Kętrzyn	4894,1	5002,4	4832,4	5264,5	5142,3
Gmina Barciany	3279,8	2993,2	3077,2	2245,8	2454,4
Gmina Korsze	3778,9	3648,0	3471,3	3272,3	3103,5
Gmina Reszel	4336,5	3681,8	4367,5	3566,4	2986,1
Gmina Srokowo	4041,9	3459,0	3509,5	3293,5	3152,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na terenie miasta działa Szpital Powiatowy w Kętrzynie, którego historia sięga roku 1908. Obecnie w Szpitalu działają następujące oddziały i jednostki zabiegowo-lecznicze:

1) Oddziały specjalności zabiegowych:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii (liczba łóżek: 3),

- Oddział Chirurgii Ogólnej (liczba łóżek: 35),
  - Oddział Chirurgii Urazowo Ortopedycznej (liczba łóżek: 20),
  - Oddział Ginekologiczno-Położniczy z Pododdziałem Neonatologii (liczba łóżek: 35),
  - Oddział Laryngologii (liczba łóżek: 16),
- 2) Oddziały specjalności zachowawczych:
- Oddział Chorób Wewnętrznych (w tym Sala Intensywnej Opieki Kardiologicznej) (liczba łóżek: 45),
  - Oddział Dziecięcy (liczba łóżek: 20),
- 3) Jednostki zapobiegawczo-lecznicze:
- Blok Operacyjny,
  - Centralna Sterylizatornia,
  - Dział Fizjoterapii i Rehabilitacji,
- 4) Dział Usług Medycznych,
- 5) Transport Sanitarny.

W szpitalu mieszkańcy Kętrzyna i okolicznych gmin mogą również skorzystać z następujących poradni przyszpitalnych:

- Poradnia Chirurgiczna,
- Poradnia Kardiologiczna,
- Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Poradnia Neonatologiczna,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Chirurgii Onkologicznej,
- Poradnia Rehabilitacyjna⁶.

Mimo że dostępność do przychodni wzrasta uczestnicy spotkań warsztatowo-konsultacyjnych sygnalizowali problem niewystarczającej dostępności do usług lekarzy-specjalistów.

3.2.5. Pomoc społeczna i rozwiązywanie problemów społecznych

Zadania w zakresie pomocy społecznej i rozwiązywania problemów społecznych świadczone są na terenie miasta głównie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS). Liczba zatrudnionych osób w MOPS zgodnie ze stanem na grudzień 2014 roku wyniosła 43, natomiast liczba pracowników socjalnych – 16.

⁶ <https://rpwdl.csioz.gov.pl/> (dostęp 10.02.2015 r.)

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Innymi instytucjami działającymi na terenie miasta Kętrzyn są następujące placówki:

- świetlice terapeutyczne,
- świetlice środowiskowe,
- punkty konsultacyjno-informacyjne,
- Środowiskowy Dom Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy to dzienny Ośrodek Wsparcia typu: A – dla osób przewlekle psychicznie chorych, B – dla osób upośledzonych umysłowo, C – dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy zatrudnia 15 pracowników, w tym 1 pracownika socjalnego. Ośrodek posiada 60 miejsc dla osób potrzebujących wsparcia.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętrzynie prowadzi usługi w formie treningów:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności spędzania czas wolnego,
- terapia ruchowa, w tym zajęcia sportowe, turystyka, rekreacja,
- trening umiejętności praktycznych,
- trening edukacyjny
- trening manualny,
- trening umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- trening aktywnego poszukiwania pracy,
- trening aktywnego udziału we własnym leczeniu farmakologicznym,
- trening umiejętności prowadzenia rozmowy.

Treningi realizowane są w specjalnie przystosowanych salach treningowych:

- komputerowo-filmowej,
- kulinarnej,
- rekreacji i sportu,
- konserwatorsko-technicznej z elementami ogrodnictwa,
- plastyczno-muzycznej,
- doświadczania świata,
- edukacyjnej,

- teatralno-literackiej⁷.

Odsetek osób pozostających trwale w złej sytuacji materialnej w latach 2009-2013 w mieście Kętrzyn był najniższy w porównaniu do gmin KOF. W 2013 roku odsetek osób, które otrzymały pomoc socjalną wyniósł w mieście Kętrzyn 10,8%, co oznacza wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 0,5 pkt. procentowego, ale w porównaniu do roku 2009 odnotowano spadek o 0,9 pkt. procentowego.

Tabela 23. Szacunkowy % ludności pozostającej w trwale złej sytuacji materialnej

Jednostka	Szacunkowy % ludności pozostającej trwale w złej sytuacji materialnej (odsetek osób z danej jednostki samorządowej, które otrzymały pomoc socjalną od Ośrodka Pomocy Społecznej w danym roku)				
	2009	2010	2011	2012	2013
Miasto Kętrzyn	11,7	11,6	10,5	10,3	10,8
Gmina Kętrzyn	32,0	34,0	32,0	30	33,0
Gmina Barciany	41,0	36,0	33,0	31	30,0
Gmina Korsze	27,1	26,2	25,2	24,8	25,3
Gmina Reszel	17,6	18,1	16,2	17,1	18,2
Gmina Srokowo	28,0	24,0	27,0	26,2	25,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urzędy Gmin

Najczęstszym powodem zgłaszania się z wnioskiem o pomoc społeczną jest ubóstwo. W 2014 roku do MOPS zgłosiło się 1 755 osób o najniższym statusie materialnym. Pomoc została udzielona 90,5% osobom zgłaszającym ten problem. Drugim najczęściej zgłaszanym problemem jest bezrobocie wśród mieszkańców. Pomoc w tym zakresie została udzielona 1 491 osobom, co stanowi 89,7% osób, które zgłosiły się w tym zakresie po pomoc do MOPS. Łączna kwota pomocy przyznanej w mieście wyniosła w 2014 r. 11 965 496 zł.

Tabela 24. Wnioski o pomoc i pomoc przyznana biorąc pod uwagę powody pomocy w gminie miejskiej Kętrzyn (stan na 1.12.2014 r.)

Powody pomocy	Wnioski o pomoc	Pomoc przyznana	
	liczba osób	liczba osób	kwota
bezrobocie	1662	1 491	2 721 546,58
alkoholizm i narkomania	316	269	809 830,86
niepełnosprawność	653	595	2 219 347,65
długotrwała choroba	560	505	1 644 117,10
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	521	471	652 663,83
ochrona macierzyństwa	77	71	132 547,37
ubóstwo	1 755	1 588	3 675 016,83
sieroctwo	2	2	1 516,00
bezdomność	46	41	108 909,98
suma	5592	5033	11 965 496

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Społecznego w Kętrzynie

⁷ Strona Środowiskowego Domu Samopomocy w Kętrzynie (<http://sds.ketrzyn.pl/>)

Miasto uczestniczy również w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach oraz innych osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej. W 2013 roku z posiłków korzystało 756 osób, natomiast całkowity koszt posiłków wyniósł 387 530 zł.

Tabela 25. Liczba osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i wartość posiłków udzielonych w ramach programu

	Liczba osób korzystająca z posiłku	Liczba posiłków	Średni koszt 1 posiłku (w zł)	Całkowity koszt posiłków w 2013 r. (w zł)
Dzieci do 7 roku życia	153	19 844	4,79	95 112
Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	335	57 636	3,03	174 415
Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podst. Art. 7 ustawy o pomocy społ.	268	40 729	2,90	118 003
Ogółem	756	118 209	3,28	387 530

Źródło: Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie za 2013 rok

Często podkreślanym problemem, także na przeprowadzonych w ramach projektu spotkaniach warsztatowo-konsultacyjnych, jest kwestia uzależnienia części mieszkańców od korzystania z pomocy społecznej oraz brak powiązania tej pomocy np. z działaniami na rzecz gminy, społeczności lokalnej.

Należy zauważyć, że jedną z najczęściej podawanych przyczyn kierowania wniosków o pomoc do MOPS jest bezrobocie. W związku z tym działania mające na celu zwiększenia aktywizacji zawodowej mieszkańców wymagają poszerzenia.

3.2.6. Aktywność obywatelska i społeczeństwo informacyjne

Z pojęciem aktywności społecznej wiąże się pojęcie kapitału społecznego, który za Robertem Putnamem zdefiniować można jako *cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty*. Jednym z mierników kapitału społecznego i aktywności obywatelskiej jest frekwencja wyborcza oraz liczba stowarzyszeń, organizacji społecznych i fundacji na 10 000 ludności.

W mieście Kętrzyn frekwencja w wyborach samorządowych wyniosła 36,77%, co w porównaniu do innych gmin KOF jest wartością najniższą. Jest to także wartość niższa niż średnia dla Polski i województwa warmińsko-mazurskiego. Znacznie przekraczającą średnią dla województwa odznaczyła się gmina Barciany, gdzie w wyborach wzięło udział 47,81% uprawnionych do głosowania.

Tabela 26. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. [%]

Jednostka terytorialna	wybory samorządowe 2014
Polska	39,28
woj. warmińsko-mazurskie	40,54
powiat kętrzyński	40,20
Miasto Kętrzyn	36,77
Gmina Kętrzyn	40,48
Gmina Barciany	47,81
Gmina Korsze	43,36
Gmina Reszel	39,89
Gmina Srokowo	43,63

Źródło: <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl>

W Kętrzynie na 1 000 mieszkańców przypadają w latach 2009-2013 niezmiennie 3 organizacje pozarządowe na 1 000 mieszkańców. Biorąc pod uwagę inne gminy KOF, najwięcej – cztery organizacje na 1 000 mieszkańców przypada w gminie Reszel i Srokowo, natomiast najmniej w gminie Korsze – 1.

Na terenie miasta działają obecnie 62 organizacje pozarządowe⁸, które realizują działania związane z różnymi aspektami życia mieszkańców. Są to m.in. organizacje sportowe, turystyczne, zrzeszające przedsiębiorców, działające na rzecz dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych i inne.

Tabela 27. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	3	3	3	3	3
woj. warmińsko-mazurskie	3	3	3	3	3
powiat kętrzyński	2	2	2	2	3
Miasto Kętrzyn	3	3	3	3	3
Gmina Kętrzyn	2	2	2	2	2
Gmina Barciany	2	2	2	2	3
Gmina Korsze	1	1	1	1	2*
Gmina Reszel	3	4	3	3	4
Gmina Srokowo	2	3	3	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL oraz *informacji z Urzędu Gminy Korsze oraz Krajowego Rejestru Sądowego

Bardzo ważnym aspektem aktywności obywatelskiej są projekty zgłaszane przez mieszkańców służące rozwojowi miasta. Narzędziem realizacji tych projektów może być budżet obywatelski. W 2015 roku pula budżetu obywatelskiego została zwiększona do

⁸ http://bip.warmia.mazury.pl/ketrzyn_gmina_miejska/143/Wykaz_organizacji_NGO/ (dostęp 5.02.2015 r.)

1 miliona złotych. W ramach tego budżetu mieszkańcy złożyli 168 wniosków dotyczących 50 zadań. Ostatecznie do realizacji zostało wybranych 21 zadań⁹.

Z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego wiąże się także budowanie społeczeństwa informacyjnego. W dzisiejszych czasach coraz większego znaczenia nabierają nowe technologie informacyjno-komunikacyjne i dostęp do nich. W rozdziale dotyczącym oświaty zostały przedstawione dane dotyczące liczby komputerów przypadających na 1 ucznia. Ważny jest również dostęp dla mieszkańców do Internetu szerokopasmowego. Miasto Kętrzyn jest objęte projektem „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie”, który polega na wybudowaniu sieci światłowodowej, zapewniającej mieszkańcom szerokopasmowy dostęp do Internetu. Należy zauważyć, że w mieście Kętrzyn zaczynają powstawać punkty z dostępem do Internetu w kawiarniach czy bibliotekach. Na terenie miasta powstał również pierwszy miejski Hot Spot obejmujący zasięgiem pl. Piłsudskiego. Planowane są kolejne takie punkty w innych lokalizacjach miasta¹⁰.

3.2.7. Podsumowanie

- W mieście Kętrzyn w latach 2010-2013 odnotowano niewielki spadek liczby ludności (ok. 1,6%). Jest to cecha charakterystyczna dla całego regionu i kraju. W strukturze płci nieznacznie przeważają kobiety, co jest typowe dla obszarów miejskich.
- Struktura wieku według grup ekonomicznych wskazuje na istnienie w mieście zjawiska, jakim jest starzenie się społeczeństwa – maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego wynoszący w mieście 2013 r. 54,7 również wskazuje na istnienie tego zjawiska, co prawda jest to wartość niższa niż średnia dla Polski, ale przekracza wartość dla województwa warmińsko-mazurskiego. Taka struktura wiąże się ze zmianami zachodzącymi w społeczeństwie np. odchodzenie od modelu rodziny wielodzietnej, poprawa warunków życia, zdrowia, co przekłada się na długość życia mieszkańców. Jednocześnie w dłuższej perspektywie czasu może się to przekładać niekorzystnie na finanse publiczne – mniejsza liczba osób płacących podatki, a większe koszty związane z opieką społeczną, świadczeniami zdrowotnymi.
- Na zmniejszającą się liczbę ludności wpływ ma ujemny przyrost naturalny, który w 2013 roku wyniósł -3,4‰. W mieście Kętrzyn w 2013 r. odnotowano najmniejszą liczbę urodzeń na 1 000 mieszkańców spośród wszystkich jednostek Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wiąże się to z jedną z najmniejszych wartości wskaźnika - liczba zawartych małżeństw na 1 000 mieszkańców na terenie KOF.
- Średnioroczne saldo migracji na przestrzeni lat 2009-2013 dla miasta Kętrzyn było niewiele powyżej średniej dla powiatu i wynosiło -4,2‰. Oznacza to, że miasto przyciąga w większym stopniu mieszkańców niż otaczające gminy KOF (poza gminą wiejską Kętrzyn). Jednak analizując saldo migracji dla województwa warmińsko-

⁹ <http://www.budzetobywatelski.miastoketrzyn.pl/> (dostęp 12.03.2015 r.)

¹⁰ <http://www.nmketrzyn.pl/2014/05/ketrzyn-miastem-bezplatnego-internetu/> (dostęp 5.02.2015 r.)

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

mazurskiego i Polski można stwierdzić, że emigracje z miasta stanowią dużą barierę dla dalszego rozwoju miasta.

- Dostępność do nowych mieszkań w Kętrzynie jest ograniczona. W 2013 r. na 1 000 mieszkańców do użytku oddano tylko 1 mieszkanie. Dynamika tego wskaźnika w okresie 2009-2013 wyniosła 27, co na tle województwa i kraju jest wynikiem bardzo niskim. Zwiększa się natomiast wyposażenie mieszkań w infrastrukturę techniczną. Poprawy jednak w tym aspekcie wymaga przede wszystkim wyposażenie w centralne ogrzewanie.
- Gmina miejska Kętrzyn jest w posiadaniu mieszkań komunalnych i socjalnych. W większości przypadków budynki, w których znajdują się te lokale wymagają remontów, termomodernizacji. Poprawy wymaga również wyposażenie w infrastrukturę techniczną mieszkań jak np. podłączenie do ciepłej wody, wyposażenie w łazienki itp. Podkreślana jest również niewystarczająca liczba tego typu budynków. Prace remontowe i modernizacyjne są również konieczne do przeprowadzenia w budynkach należących do KTBS.
- Zgodnie z danymi GUS poza rokiem 2011 liczba dzieci w przedszkolach była niższa niż oferowana liczba miejsc, co oznacza, że potrzeby mieszkańców związane z opieką nad dziećmi w wieku przedszkolnym są zaspokojone, przy czym można zaobserwować ogólną tendencję wzrostową, jeśli chodzi o liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli. W związku z tym należy dążyć do zapewnienia jak najlepszych warunków kształcenia na poziomie przedszkolnym. Warty podkreślenia jest fakt, że na terenie miasta działa jedno przedszkole integracyjne, które jest bardzo dobrze przystosowane do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.
- Kętrzyńskie szkoły podstawowe i gimnazjalne są coraz lepiej wyposażone w pomoce dydaktyczne i pracownie tematyczne. Szkoły posiadają również bazę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Należy jednak zauważyć, że modernizacji wymaga sprzęt komputerowy. Ponadto część placówek oświatowych jest w złym stanie technicznym.
- Uczniowie chcący kontynuować swoją edukację po gimnazjum mają duże możliwości wyboru szkoły ponadgimnazjalnej. Jednocześnie należy zauważyć, że profile absolwentów szkół nie odpowiadają w wystarczającym stopniu potrzebom rynku pracy. Ponadto niezadowolający jest poziom wyników egzaminów maturalnych i egzaminów zawodowych.
- Na terenie miasta działa jedna szkoła wyższa, jednak na przestrzeni lat 2008-2014 liczba studentów uległa znacznemu zmniejszeniu (o 50%).
- Niewystarczająca jest współpraca szkół z innymi jednostkami badawczo-rozwojowymi, w szczególności z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.
- W 2013 roku w mieście Kętrzyn zlokalizowanych było 9 przychodni na 10 000 mieszkańców. W latach 2009-2013 wzrosła dostępność do przychodni – dynamika wzrostu wyniosła w tym okresie 129. Mimo że dostępność do przychodni wzrasta uczestnicy spotkań warsztatowo-konsultacyjnych sygnalizowali problem niewystarczającej dostępności do usług lekarzy-specjalistów. Ma to szczególne znaczenie biorąc pod uwagę trendy demograficzne – starzenie społeczeństwa i wiążące się z tym większe zapotrzebowane na usługi medyczne i rehabilitacyjne.

- Miasto posiada rozbudowaną sieć placówek opieki społecznej, której głównym elementem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2013 roku odsetek osób, które otrzymały pomoc socjalną wyniósł w mieście Kętrzyn 10,8%, co oznacza wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 0,5 pkt. procentowego, ale w porównaniu do roku 2009 odnotowano spadek o 0,9 pkt. procentowego. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej było ubóstwo i bezrobocie. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym będzie również w przyszłości powodował konieczność zwiększenia usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb osób starszych.
- W mieście Kętrzyn frekwencja w wyborach samorządowych wyniosła 36,77%, co w porównaniu do jednostek referencyjnych jest wartością niższą.
- Należy kontynuować działania zachęcające do większej partycypacji społecznej m.in. poprzez budżet obywatelski, zlecanie zadań organizacjom pozarządowym.

3.3. Rynek pracy

3.3.1. Aktywność ekonomiczna ludności i charakterystyka bezrobocia

Sytuację ekonomiczną ludności oraz potencjał gospodarczy miasta charakteryzuje m.in. wskaźnik liczby pracujących na 1 000 mieszkańców. Analizując dane GUS można zauważyć, że wartość analizowanego wskaźnika dla miasta Kętrzyn w latach 2009-2013 jest wyższa niż średnia dla pozostałych gmin KOF, co w dużej mierze wynika z tego, że są one gminami wiejskimi lub miejsko-wiejskimi. Jedyną gminą, która pod tym względem przewyższała miasto Kętrzyn, jest Reszel. Liczba pracujących na 1 000 mieszkańców była w okresie 2009-2013 w Kętrzynie stabilna, od roku 2011 notowany jest nieznaczny spadek tej liczby.

Tabela 28. Pracujący na 1 000 mieszkańców w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 mieszkańców				
	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	223	223	224	223	226
woj. warmińsko-mazurskie	188	187	188	185	187
powiat kętrzyński	144	145	144	141	138
Gmina Kętrzyn	86	77	78	79	74
Miasto Kętrzyn	218	219	223	219	217
Gmina Barciany	74	70	67	67	69
Gmina Korsze	132	138	118	125	124
Gmina Reszel	322	352	342	311	289
Gmina Srokowo	60	57	61	57	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Według danych GUS w roku 2013 w mieście Kętrzyn było 2 283 zarejestrowanych osób bezrobotnych. Liczba ta wzrosła w 2013 r. w porównaniu do roku 2009 o 8,5%. Według

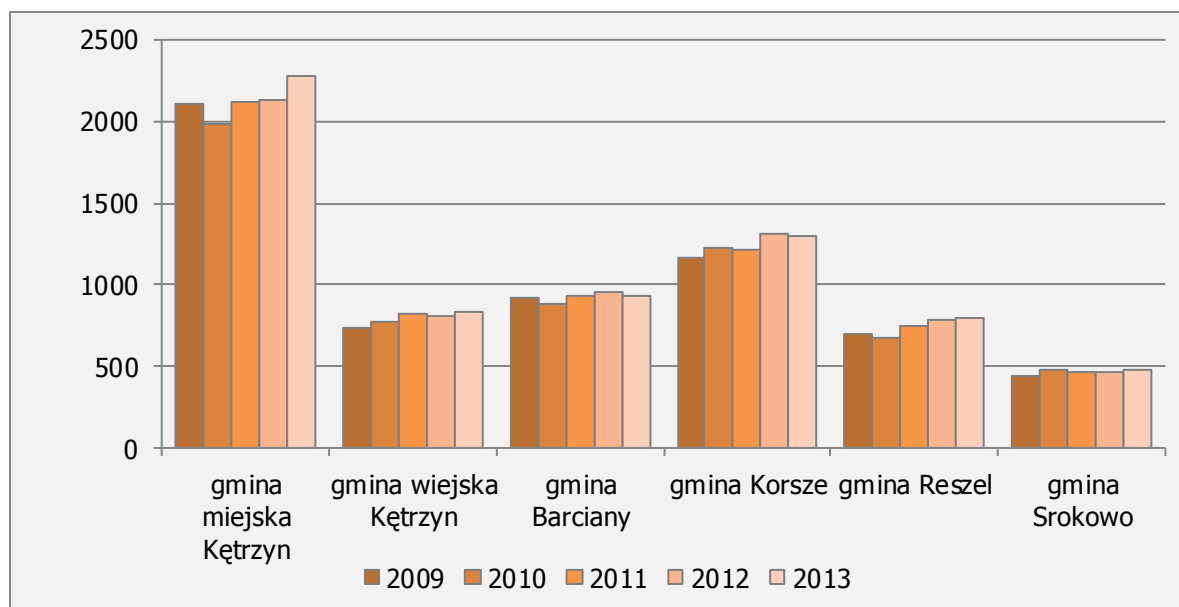
Statystycznego Vademecum Samorządowca osoby bezrobotne stanowią 12,6% ludności w wieku produkcyjnym¹¹, co jest wartością o 2,9 pkt. procentową niższą niż dla powiatu.

Tabela 29. Liczba osób bezrobotnych – Miasto Kętrzyn i jednostki porównywane

Jednostka terytorialna	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	1892680	1954706	1982676	2136815	2157883
woj. warmińsko-mazurskie	109181	105942	107333	113223	115873
powiat kętrzyński	6055	6009	6292	6469	6618
Miasto Kętrzyn	2104	1986	2122	2138	2283
Gmina Kętrzyn	731	767	821	806	828
Gmina Barciany	915	880	926	959	937
Gmina Korsze	1162	1225	1209	1314	1299
Gmina Reszel	703	678	753	790	797
Gmina Srokowo	440	473	461	462	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Odsetki bezrobotnych kobiet i mężczyzn wśród bezrobotnych miasta Kętrzyn są stosunkowo wyrównane, jednak nieznacznie przeważają mężczyźni.

¹¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca, dostęp on-line 10.02.2015:
http://olsztyn.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_warminsko-mazurskie/portrety_gmin/ketrzynski/m.ketrzyn.pdf

Tabela 30. Procent kobiet w ogóle bezrobotnych w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych [%]

Jednostka terytorialna	Rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	51,06%	51,92%	53,47%	51,44%	50,95%
woj. warmińsko-mazurskie	51,60%	52,98%	54,44%	52,08%	51,71%
powiat kętrzyński	47,53%	47,99%	49,98%	47,86%	48,41%
Miasto Kętrzyn	44,44%	47,08%	49,62%	44,71%	47,00%
Gmina Kętrzyn	51,44%	49,41%	49,70%	50,00%	49,52%
Gmina Barciany	47,21%	49,20%	50,65%	49,32%	48,99%
Gmina Korsze	50,69%	48,16%	52,61%	50,61%	50,12%
Gmina Reszel	47,37%	46,61%	45,42%	45,06%	45,67%
Gmina Srokowo	48,41%	48,84%	51,41%	52,60%	52,11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wiekowa struktura bezrobocia na terenie KOF odzwierciedla tendencje ogólnopolskie. Zauważyć można przede wszystkim wzrost odsetka najstarszej grupy w ogóle bezrobotnych (łącznie wzrost o 6%), ale także osób w wieku 35-44 lata (wzrost o 5%). Z drugiej jednak strony, przez cały analizowany okres bezrobotni powyżej 55 roku życia pozostawali najmniej liczni, zaś największą część ogółu bezrobotnych stanowiły osoby od 25 do 34 roku życia. Warto podkreślić, że za osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w myśl ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, uznaje się osoby poniżej 30 oraz powyżej 50 roku życia.

Tabela 31. Bezrobotni według wieku w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.

Wiek	2009		2013	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18-24	363	175	353	181
25-34	631	292	641	330
35-44	366	179	478	226
45-54	520	240	442	219
55-59	187	49	284	117
60-64 lata	37	0	85	x
Ogółem	2104	935	2283	1073

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

Analizując dane dotyczące rynku pracy w mieście Kętrzyn można zauważyć związek zagrożenia bezrobociem z wykształceniem. W całym analizowanym okresie najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (w 2013 r. udział tej grupy w ogóle bezrobotnych wyniósł 12% i wzrósł w porównaniu do roku 2009 o 3 pkt. procentowe). Największa grupa bezrobotnych miała natomiast wykształcenie co najwyżej gimnazjalne (w 2013 r. udział tej grupy w ogóle bezrobotnych wyniósł 29% i spadł w porównaniu do roku 2009 o 3 pkt. procentowe). Jednocześnie należy podkreślić, że liczba bezrobotnych najslabiej wykształconych spada, natomiast rośnie liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym.

Fakt, że mniej jest bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym niż z policealnym, średnim zawodowym czy zasadniczym zawodowym może być spowodowany tym, że absolwenci szkół średnich ogólnokształcących częściej decydują się na kontynuowanie edukacji.

Tabela 32. Bezrobotni według wykształcenia w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.

Wykształcenie	2009		2013	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Wyższe	188	110	265	194
Policealne i średnie zawodowe	534	285	569	298
Średnie ogólnokształcące	222	132	264	160
Zasadnicze zawodowe	555	173	588	197
Gimnazjalne i poniżej	605	235	597	224
Ogółem	2104	935	2283	1073

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

W ujęciu Głównego Urzędu Statystycznego długotrwale bezrobotni to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy¹². Odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wyniósł w 2009 r. 20% i wzrósł w 2013 r. do poziomu 28%. Grupa tych osób stanowiła 2013% największy odsetek osób bezrobotnych.

Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych wskazywać może na strukturalny charakter bezrobocia - struktura popytu na pracę nie odpowiada podaży (kompetencjom, wykształceniu czy kwalifikacjom bezrobotnych). W takich przypadkach konieczne jest tworzenie miejsc pracy dopasowanych do potencjału osób bezrobotnych albo dokwalifikowanie tych osób. Bezrobocie długotrwale wpływa negatywnie na dotknięte nim osoby, nie tylko w wymiarze ekonomicznym, ale również psychologicznym i społecznym. Często powoduje zniechęcenie, a w rezultacie wycofanie się z aktywności zawodowej.

Tabela 33. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	2009		2013	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
do 1	240	98	214	83
1-3	525	183	462	165
3-6	501	210	456	189
6-12	424	204	511	264
12-24	255	135	354	185
Pow. 24	159	105	286	187
Ogółem	2104	935	2283	1073

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

3.3.2. Działania na rzecz osób bezrobotnych

¹² Pojęcie stosowane w badaniach statystycznych statystyki publicznej, http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-6659.htm, dostęp on-line 19.01.2015

Miasto Kętrzyn objęte jest działalnością Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie, który wykonuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Poniższa tabela zawiera informacje o aktywnych formach pomocy bezrobotnym świadczonych przez PUP na rzecz osób z poszczególnych gmin.

Na podstawie danych można stwierdzić, że zakres aktywnej pomocy udzielanej bezrobotnym z miasta Kętrzyn zmniejszył się w 2013 roku w porównaniu do roku 2009, jednak nadal liczba udzielonych form pomocy była największa spośród porównywanych jednostek.

Tabela 34. Aktywne formy pomocy bezrobotnym świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie w podziale na gminy

Rok	Miasto Kętrzyn	Gmina Kętrzyn	Gmina Barciany	Gmina Korsze	Gmina Reszel	Gmina Srokowo
2009	1379	664	382	566	314	297
2010	1657	938	484	701	368	393
2011	663	863	498	402	162	172
2012	871	1042	577	656	326	265
2013	837	587	542	632	316	258
2014	898	450	599	831	317	238

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

Patrząc na poszczególne rodzaje świadczeń o charakterze aktywizacyjnym można zauważyć, że na przestrzeni analizowanego okresu kluczowe znaczenie miały prace społecznie użyteczne¹³ oraz prace interwencyjne¹⁴.

Część działań PUP ukierunkowanych jest na wspieranie osób bezrobotnych w zdobywaniu kwalifikacji i umiejętności, które mogą przyczynić się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy. W analizowanym okresie liczba osób korzystających ze wszystkich tych form pomocy spadała. Obecnie można uznać, że największe znaczenie mają staże¹⁵.

Tabela 35. Aktywne formy pomocy bezrobotnym świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie bezrobotnym z miasta Kętrzyna

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
-----	------	------	------	------	------	------

¹³ Zgodnie z informacją Centrum Informacyjnego Służb Zatrudnienia: „Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Powiatowy urząd pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu”, źródło: <http://zielonalinia.gov.pl/Prace-spoecznie-uzyteczne-32424>, dostęp on-line 05.02.2015

¹⁴ Zgodnie z informacją Centrum Informacyjnego Służb Zatrudnienia: „Zatrudnienie osoby bezrobotnej przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej między pracodawcą a powiatowym urzędem pracy. Ma ono na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. „Zatrudnienie bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty” <http://zielonalinia.gov.pl/Prace-interwencyjne-32281>, dostęp on-line 05.02.2014

¹⁵ Zgodnie z informacją Centrum Informacyjnego Służb Zatrudnienia: „Staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.” źródło: <http://zielonalinia.gov.pl/Staze-32434>, dostęp on-line 05.02.2014

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
staże	258	244	58	149	136	171
przygotowanie zawodowe	19	0	0	0	0	0
szkolenia	372	260	62	101	156	128
prace interwencyjne	185	222	218	278	153	97
roboty publiczne	173	254	0	43	105	274
środki na rozpoczęcie działalności	78	93	31	44	40	50
dodatkowe miejsca pracy	27	43	19	20	20	30
refundacja dojazdów	34	36	0	0	0	0
refundacja zakwaterowań	3	1	0	0	0	0
kluby pracy	7	15	9	6	0	0
prace społecznie użyteczne	223	489	266	230	227	140
Ogółem	1379	1657	663	871	837	890

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

3.3.3. Podsumowanie

- Liczba pracujących na 1 000 mieszkańców była w okresie 2009-2011 w Kętrzynie na stałym poziomie, od roku 2011 notowany jest nieznaczny spadek tej liczby.
- W roku 2013 w mieście Kętrzyn było 2 283 zarejestrowanych osób bezrobotnych. Liczba ta wzrosła w 2013 r. w porównaniu do roku 2009 o 8,5%. W 2013 r. osoby bezrobotne stanowiły 12,6% ludności w wieku produkcyjnym.
- Pod względem wieku największą część ogółu bezrobotnych stanowiły osoby od 25 do 34 roku życia, natomiast największy wzrost liczby bezrobotnych został odnotowany w przypadku osób powyżej 55 roku życia i osób w wieku 35-44 lata (wzrost o 5%).
- W analizowanym okresie najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, największy zaś osoby posiadające wykształcenie co najwyżej gimnazjalne. Jednocześnie należy podkreślić, że liczba bezrobotnych najslabiej wykształconych spada, natomiast rośnie liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym.
- Odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wyniósł w 2009 r. 20% i wzrósł w 2013 r. do poziomu 28%. Grupa tych osób stanowiła w 2013 r. największy odsetek osób bezrobotnych. Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych wskazywać może na strukturalny charakter bezrobocia.
- Zakres aktywnej pomocy udzielanej bezrobotnym z miasta Kętrzyn zmniejszył się w 2013 roku w porównaniu do roku 2009. Analiza poszczególnych rodzajów świadczeń o charakterze aktywizacyjnym wskazuje, że na przestrzeni lat kluczowe znaczenie miały prace społecznie użyteczne oraz prace interwencyjne.

3.4. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

3.4.1. Instytucje kultury

W Kętrzynie w obszarze kultury działają różnorodne podmioty. Wśród nich należy wymienić:

- Kętrzyńskie Centrum Kultury,
- Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego,
- Miejską Bibliotekę Publiczną im. Wojciecha Kętrzyńskiego z dwiema filiami,
- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia,
- Galerię „Konik Mazurski”,
- Galerię „Mazurski Ogród Sztuki”.

Na terenie Kętrzyna wydawanych jest 5 tytułów prasowych. Ponadto mieszkańcy Kętrzyna mają dostęp do Kętrzyńskiej Telewizji Kablowej oraz Kętrzyńskiej Telewizji Internetowej.

W mieście na rzecz kultury działają także stowarzyszenia oraz 4 parafie rzymsko-katolickie, parafia prawosławna, grecko-katolicka, ewangelicko-augsburska. Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych należy zaliczyć: Towarzystwo Miłośników Kętrzyna, Towarzystwo Miłośników Ziemi Kętrzyńskiej im. Zofii Licharewej, Stowarzyszenie im. Arno Holza dla Porozumienia Polsko-Niemieckiego, Kętrzyńskie Stowarzyszenie Oświatowe, Kętrzyńskie Towarzystwo „Amazonki”, Stowarzyszenie Kulturalne „Konik Mazurski”, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Związek Ukraińców w Polsce – Koło w Kętrzynie, Uniwersytet III Wieku, Klub Żeglarski „Kaper”, Klub Seniora „Pod Niedźwiadkiem”.

Najbardziej różnorodną ofertę kulturalną posiada Kętrzyńskie Centrum Kultury. Aktywność tej instytucji polega na prowadzeniu wszechstronnej działalności opartej na realizacji form stałych w sekcjach, kołach, klubach i pracowniach, ale także organizacji i przeprowadzaniu szeregu wydarzeń o charakterze kulturalnym. Przez cały rok organizowane są tutaj liczne wykłady, konferencje naukowe, spotkania literackie, wystawy, przedstawienia teatralne oraz imprezy muzyczne.

W budynku Kętrzyńskiego Centrum Kultury mieści się sala widowiskowo-kinowa z 164 miejscami wyposażona w nowoczesne nagłośnienie oraz kinotechnikę wraz z oświetleniem i możliwością projekcji filmów w technologii 2D oraz 3D, galeria, sala klubowa, pomieszczenia biurowe oraz liczne sale i pracownie tematyczne. W sali widowiskowo-kinowej organizowane są nie tylko projekcje filmów, ale także koncerty, przedstawienia i tym podobne wydarzenia.

Do najważniejszych imprez kulturalnych organizowanych przez miasto Kętrzyn można zaliczyć spotkania na Litwie – „Kaziuki-Wilniuki”, wystawę rękodzieła artystycznego „Po Warmińsko-Mazurskiej Ziemi”, wystawę fotograficzną „Pejzaż Polski” oraz ogólnopolski przegląd zespołów rockowych „Konfrontacje”.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Tabela 36. Główne wydarzenia odbywającej się cyklicznie w mieście Kętrzyn

Gmina	Miesiąc	Nazwa imprezy
Miasto Kętrzyn	styczeń	Orszak Trzech Króli
	styczeń	Festiwal Kołęd i Pastorałek
	marzec	Kaziuki Wilniuki
	marzec	Jarmark Pchli Targ
	kwiecień	Zawody Breakdance "Breakmania"
	kwiecień	OKR - Ogólnopolski Konkurs recytatorski
	kwiecień	Konkurs plastyczny "Wielkanocny"
	kwiecień	Marsz Żonkila
	maj	Konkurs Recytatorski "Spotkania z Poezją"
	maj	Turniej Rycerski
	czerwiec	Przegląd Artystyczny Szkół Podstawowych
	czerwiec	Ogólnopolski Przegląd Zespołów Rockowych "Konfrontacje"
	lipiec	Jarmark Jakubowy
	październik	Wystawa Rękodzieła Artystycznego "Po Warmińsko Mazurskiej Ziemi"
	październik	Spotkania Artystyczne Klubów Seniora
	listopad	Wystawa Fotograficzna "Pejzaż Polski"
	listopad	Mazurskie Morcinki
	grudzień	Konkurs plastyczny Bożonarodzeniowy
	grudzień	Jarmark Bożonarodzeniowy
	grudzień	Wigilia Mazurska
grudzień/styczeń	Powitanie Nowego Roku	

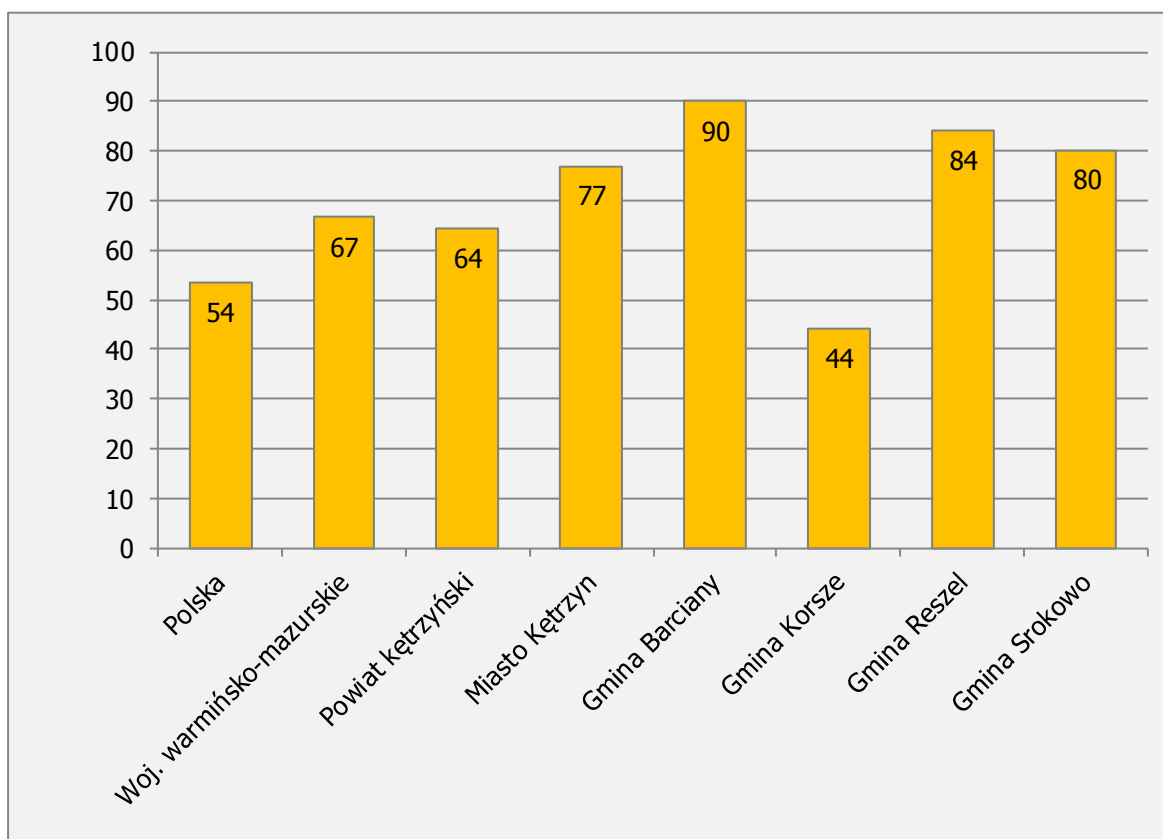
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kętrzyn

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w Kętrzynie zostało zorganizowanych 77 imprez kulturalnych. Łącznie domy i ośrodki kultury w regionie Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego w 2013 roku zorganizowały 421 imprez. Najwięcej imprez w odniesieniu do liczby mieszkańców odnotowano w gminie Barciany (90 imprez na 10 000 mieszkańców). Najmniej zaś imprez w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców zaobserwowano w gminie Korsze (44 imprez na 10 000 mieszkańców).

Wykres 7. Imprezy na 10 000 mieszkańców w 2013 roku

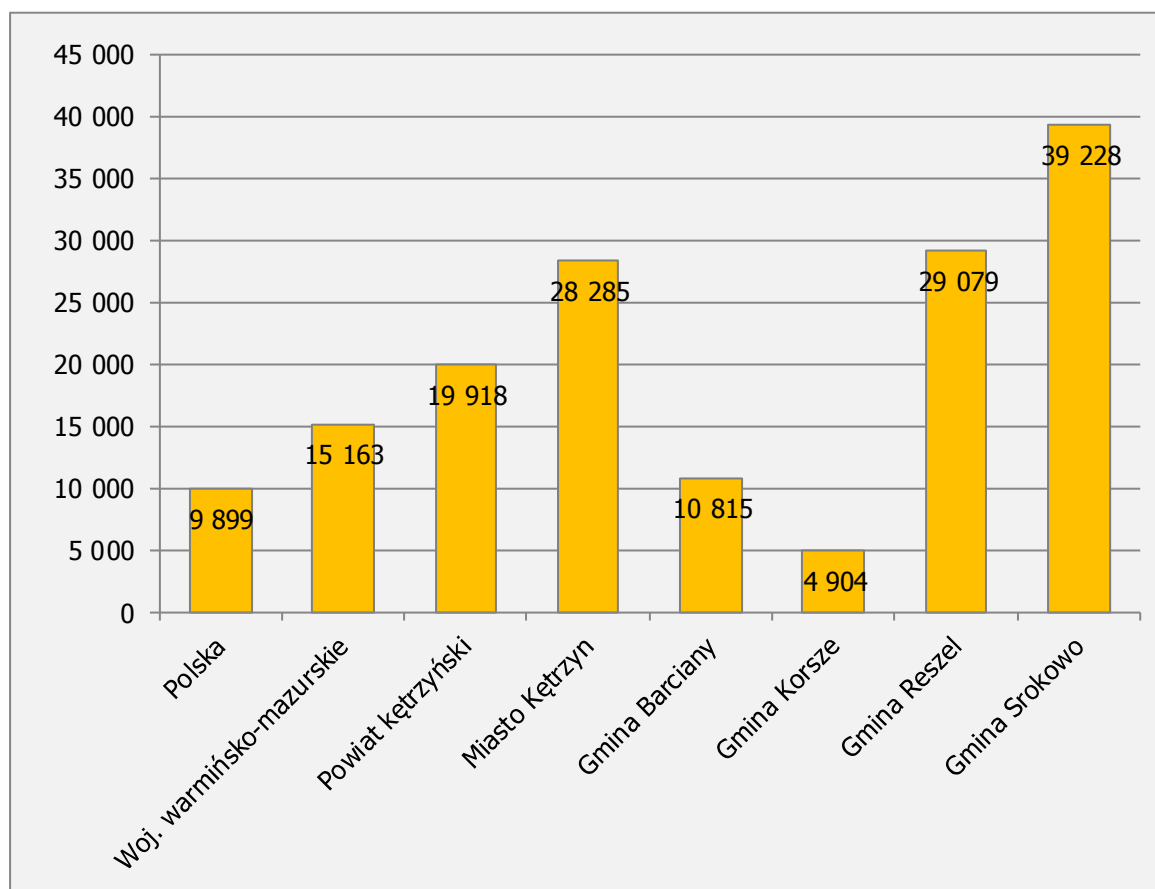
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W Kętrzynie w 2013 roku na 10 000 mieszkańców przypadało 28 285 uczestników imprez, co jest wartością wyższą niż średnia dla całego KOF wynosząca 19 918. Dla porównania, średnio w Polsce wskaźnik ten wyniósł zaledwie 9 900 mieszkańców, a w województwie warmińsko-mazurskim niewiele więcej – 15 200 mieszkańców. W regionie KOF najwięcej uczestników imprez potrafiła przyciągnąć gmina Srokowo, gdzie na 10 000 mieszkańców przypadło 39 200 uczestników imprez.

Wykres 8. Uczestnicy imprez na 10 000 mieszkańców w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W Kętrzynie działa jedyne kino na terenie całego KOF. Kino „Gwiazda” posiada nowoczesną, klimatyzowaną salę kinową na 164 miejsca, w pełni dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych. W roku 2013 w kętrzyńskim kinie odbyło się 1 129 projekcji filmowych, w których uczestniczyło 50 321 widzów.

Kętrzyńskiemu Centrum Kultury podlega również Amfiteatr, w którym w sezonie letnim organizowane są imprezy kulturalno-rozrywkowe oraz projekcje kina plenerowego.

Zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży prowadzone są przez Młodzieżowy Dom Kultury. Od września 2013 roku do czerwca 2014 roku w Młodzieżowym Domu Kultury w Kętrzynie funkcjonowały następujące koła zainteresowań:

Tabela 37. Działalność Młodzieżowego Domu Kultury

Dział	Koło, zespół, grupa ćwiczeniowa			Liczba uczestników		
	Nazwa	Liczba kół/grup	Liczba uczestników	Szk. Podstawowa	Gimnazjum	Szk. ponadgimnazjalna
Artystyczny	Zajęcia plastyczne	2	24	12	6	6
	Gra na gitarze	1	8	-	4	4
	Zajęcia wokalne	1	12	2	4	6
	Fotograficzne	2	12	-	6	5
	Decoupage	2	24	-	20	5
Sportowe	Aerobik	1	20	-	4	16
Ogólny	Dziennikarstwo	1	12	6	6	-
	Kawiarenka internetowa	1	12	6	6	-
Przedmiotowy	Język angielski i native speakerem	3	36	12	12	12
Razem		14	160	38	68	54

Źródło: Stan realizacji zadań oświatowych w Powiecie Kętrzyńskim w roku szkolnym 2013/2014

Ponadto Młodzieżowy Dom Kultury jest organizatorem różnego rodzaju wystaw, konkursów i innych wydarzeń kulturalnych.

Bardzo ważną rolę w życiu kulturalnym danej jednostki samorządu terytorialnego stanowią również biblioteki. W 2013 roku w mieście na jedną placówkę biblioteczną przypadało 4 675 mieszkańców, co jest wartością przewyższającą średnią dla całego KOF. W KOF średnio na jedną bibliotekę w 2013 roku przypadało 3 275 osób. Miasto Kętrzyn prezentuje się korzystnie także w porównaniu ze średnią dla Polski (4 103) i województwa warmińsko-mazurskiego (3 495). W Kętrzynie w 2013 roku liczba czytelników na 1 000 mieszkańców wyniosła 143, natomiast średnio w regionie Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego wyniosła ona 127.

Problem stanowi niski poziom wyposażenia bibliotek w księgozbiory. W mieście Kętrzynie wartość ta wyniosła w 2013 r. 2 795 woluminów na 1 000 mieszkańców, w regionie KOF wartość ta wyniosła 2 826 woluminów, podczas gdy średnio w Polsce 3 402.

Tabela 38. Dane dotyczące bibliotek w Kętrzynie i jednostkach porównywanych w 2013 r.

Jednostka	Ludność na 1 placówkę biblioteczną	Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Polska	4103	3402,0	167	18,5
województwo warmińsko-mazurskie	3495	3257,0	148	20,1
powiat kętrzyński	3275	2826,0	127	22,6
Miasto Kętrzyn	4675	2795,0	143	19,1
Gmina Kętrzyn	4220	591,0	18	15,9
Gmina Barciany	6671	2084,0	68	28,8
Gmina Korsze	1484	3280,0	210	28,5
Gmina Reszel	2656	4046,0	143	24,2
Gmina Srokowo	3992	5390,0	100	17,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Miejska Biblioteka Publiczna im. Wojciecha Kętrzyńskiego działająca na terenie Kętrzyna mieści się w XIV-wiecznym zamku. Aby zwiększyć dostępność bibliotek dla mieszkańców zostały utworzone dwie filie biblioteczne:

- Filia Biblioteczna nr 2 „Łoża”, która obsługuje najmłodszych czytelników, prowadząc punkty biblioteczne m.in. w Przedszkolu Integracyjnym „Malinka” oraz w Przedszkolu Niepublicznym „Stoneczko”.
- Filia Biblioteczna nr 3 w Zespole Szkół nr 1. Filia ta prowadzi Dyskusyjny Klub Książki. Biblioteka współpracuje także z Przedszkolem Niepublicznym „Krasnal”.

Biblioteka poza działalnością związaną z wypożyczaniem książek organizuje wystawy (własna galeria w „Łoży”) i imprezy propagujące czytelnictwo oraz uczestnictwo w kulturze. Ponadto biblioteka współpracuje z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, organizując otwarte spotkania tematyczne pracowników naukowo-dydaktycznych UWM z młodzieżą i mieszkańcami Kętrzyna.

Biblioteka oferuje swoje usługi w zakresie:

- udostępniania książek i czasopism do domu i na miejscu,
- wypożyczania tzw. „książek mówionych” (kasety i płyty z nagraniami utworów literackich) dla osób z wadami wzroku i niewidomych,
- udzielania wszelkich informacji z zakresu posiadanych zbiorów,
- prenumerowania czasopism dla dzieci, młodzieży i dorosłych, czasopism popularno-naukowych,
- pomagania w zbieraniu informacji potrzebnych do nauki w szkole, pogłębianiu wiedzy zawodowej, w doborze literatury niezbędnej do studiów i pracy naukowej,

- realizowania zamówień międzybibliotecznych, w ramach których można skorzystać ze zbiorów każdej placówki bibliotecznej w kraju,
- prowadzenia usług kserograficznych,
- udostępniania bezpłatnego Internetu w ramach jednej z najnowocześniejszych w województwie pracowni komputerowych,
- prowadzenia szkoleń w ramach programu „Internet bez granic” skierowane do osób powyżej 50 roku życia (inicjatywa mająca przeciwdziałać cyfrowemu wykluczeniu osób starszych),
- punktu informacji europejskiej¹⁶.

Pomimo akcji popularyzujących czytelnictwo liczba wypożyczeń książek i czasopism w latach 2011-2013 spadła o ok. 10%.

Tabela 39. Wypożyczenia księgozbioru w mieście Kętrzyn w latach 2011-2013

Wyszczególnienie	2011 na zewnątrz	2011 na miejscu	2012 na zewnątrz	2012 na miejscu	2013 na zewnątrz	2013 na miejscu
Książki	80078	10162	77286	6117	72798	5086
Czasopisma	5685	9941	4223	11415	3746	8301

Źródło: Dane Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie

3.4.2. Wydatki na kulturę i dziedzictwo kulturowe

Wydatki miasta Kętrzyn na kulturę są wyraźnie wyższe od wydatków pozostałych gmin KOF. Jednocześnie należy zauważyć, że w 2013 roku wyniosły one 2 661 004,3 zł, co oznacza spadek w stosunku do roku 2009 prawie o 30%.

Tabela 40. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego¹⁷

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
powiat kętrzyński	6696644,0	12089956,7	13309418,8	5846030,6	7917008,0
Miasto Kętrzyn	3743195,7	8445771,0	9862540,5	2159603,8	2661004,3
Gmina Kętrzyn	172024,0	754625,5	745009,0	540547,2	967458,1
Gmina Barciany	539450,0	569694,6	598566,6	818591,1	1407733,1
Gmina Korsze	941 949,9	995 785,6	888379,4	998335,6	1042431,5
Gmina Reszel	1000555,0	981025,7	875703,8	940834,3	1199358,2
Gmina Srokowo	299469,3	343054,2	339219,5	388118,6	639022,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

¹⁶ Informacje UM Kętrzyn

¹⁷ Wydatki w dziale 921

Wydatki na kulturę w przeliczeniu na mieszkańca w mieście Kętrzyn charakteryzują się tendencją spadkową począwszy od 2011 roku. W pozostałych gminach regionu KOF w 2013 roku obserwujemy znaczny wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Tabela 41. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	122,8	144,7	136,2	139,5	142,2
województwo warmińsko- mazurskie	87,7	126,0	115,6	114,2	104,3
powiat kętrzyński	102,8	180,9	199,9	88,2	120,4
Miasto Kętrzyn	134,0	295,4	346,9	76,4	94,6
Gmina Kętrzyn	21,5	89,9	88,2	63,7	114,6
Gmina Barciany	81,3	83,5	88,5	121,5	209,7
Gmina Korsze	90,8	93,5	83,7	94,7	100,0
Gmina Reszel	123,8	118,8	106,6	115,9	149,6
Gmina Srokowo	72,6	83,1	82,6	94,9	158,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.4.3. Dziedzictwo kulturowe i jego ochrona

Dziedzictwo kulturowe można podzielić na dziedzictwo materialne, do którego można zaliczyć zabytki nieruchome (np. architektura, układy urbanistyczne) i ruchome (np. dzieła sztuki, narzędzia) oraz dziedzictwo niematerialne (np. kulinaria, gwara, kultywowane obrzędy). Dziedzictwo kulturowe jest tym elementem życia społecznego, które podlega szczególnej ochronie, aby mogło zostać przekazane następnym pokoleniom.

Na dziedzictwo kulturowe miasta Kętrzyn niewątpliwym wpływ miał fakt, że na tych terenach mieszkają się wpływy kilku kultur: polskiej, niemieckiej (z racji zamieszkiwania przez Niemców tych terenów przed II wojną światową), ukraińskiej (efekt przesiedlenia Ukraińców w ramach akcji „Wisła”), żydowskiej oraz rosyjskiej (spowodowane bliskością granicy polsko-rosyjskiej).

Jednym z przejawów dziedzictwa materialnego jest układ urbanistyczny starego miasta, świadczący o obronnym charakterze osady. Początki Kętrzyna wiążą się, bowiem z osadnictwem Krzyżaków, gdyż to właśnie bracia zakonni wzniesli nad rzeką Guber pierwszy drewniany zamek, a z czasem rozbudowywali gród o charakterze warownym. Układ urbanistyczny starego miasta wraz z murami ochronnymi został wpisany do rejestru zabytków.

Podtrzymywaniu pamięci o średniowiecznej historii Kętrzyna, związanej z dominacją Zakonu Krzyżackiego, służy Jarmark św. Jakuba organizowany przez Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie. Jarmark jest imprezą cykliczną, jego ostatnia edycja odbyła się

w dniach 23-26 lipca 2014 roku w zamku w Kętrzynie. Temat przewodni ostatniego Jarmarku stanowiła średniowieczna kuchnia¹⁸.

Na terenie Kętrzyna działają także stowarzyszenia zrzeszające przedstawicieli mniejszości niemieckiej oraz podtrzymujące dziedzictwo kultury niemieckiej: Stowarzyszenie im. Arno Holza dla Porozumienia Polsko-Niemieckiego oraz Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Kętrzynie. Stowarzyszenia organizują kursy języka niemieckiego, spotkania, współpracują z przedszkolami i szkołami w celu rozwoju oświaty i podnoszenia wiedzy dzieci i młodzieży.

Przedstawiciele kultury ukraińskiej pojawili się na terenach miasta w wyniku akcji „Wisła”. Zostali oni przesiedleni w 1947 roku z terenów południowo-wschodniej Polski – większość osób, które przybyły na te tereny pochodziło z województwa lubelskiego. Dla wielu osób przesiedlonych było to traumatyczne przeżycie i gdy nadarzyła się możliwość powrotu w rodzinne strony, chętnie z niej skorzystali.

Wraz z pojawieniem się ludności ukraińskiej, w większości będących wyznawcami kościoła prawosławnego bądź greckokatolickiego, wzrosła liczba działających cerkwi.

W Kętrzynie działa koło Związku Ukraińców w Polsce. Jego członkowie organizują spotkania, warsztaty, zabawy, obchodzą razem ukraińskie święta, jak na przykład Dzień Pamięci Ofiar Wielkiego Głodu, akcje okazujące solidarność z uczestnikami Majdanu¹⁹. Elementem podtrzymywania dziedzictwa kultury ukraińskiej są cykliczne imprezy, jak np. Regionalny Ukraiński Jarmark Folklorystyczny w Kętrzynie.

3.4.4. Podsumowanie

- Na terenie miasta funkcjonuje sieć placówek kulturalnych działających na rzecz mieszkańców. Oferta tych instytucji przyciąga nie tylko mieszkańców miasta, ale również osoby z całego powiatu. Szczególnym przykładem jest Kętrzyńskiego Centrum Kultury, w którym mieści się jedyne w powiecie kino.
- Warto zaznaczyć, że w trzech innych gminach KOF: Barciany, Reszel i Srokowo odnotowano więcej imprez kulturalnych niż w mieście. W wydarzeniach organizowanych w gminach Reszel i Srokowo uczestniczyło również więcej osób niż w mieście Kętrzyn.
- W 2013 roku w mieście na jedną placówkę biblioteczną przypadało 4 675 mieszkańców, co jest wartością przewyższającą średnią dla całego KOF, województwa i kraju.
- Niewątpliwie problem stanowi niski poziom wyposażenia bibliotek w księgozbiory. W mieście Kętrzynie wartość ta wyniosła w 2013 r. 2 795 woluminów na 1 000 mieszkańców, co jest wartością niższą dla KOF i województwa.
- Problem stanowi również spadek o ok. 10% liczby wypożyczeń książek i czasopism w latach 2011-2013. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań popularyzujących czytelnictwo.

¹⁸ <http://www.muzeum.ketrzyn.pl/2014/ix-jarmark-sredniowieczny-na-sw-jakuba-23-26-lipca-2014-r/> dostęp 22.01.2015 r.

¹⁹ <https://www.facebook.com/oupketrzyn> (dostęp 22.01.2015 r.)

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

- W 2013 roku wydatki na kulturę wyniosły 2 661 004,3 zł, co oznacza spadek w stosunku do roku 2009 prawie o 30%.

3.5. Rekreacja i sport

Koordynatorem działań związanych z upowszechnianiem sportu na terenie miasta Kętrzyn jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Ośrodek dysponuje taką infrastrukturą sportową jak:

- obiekty Hali Widowiskowo-Sportowej wraz z boiskami,
- Kompleks Rekreacyjno-Sportowy „Kętrzynianka” z letnimi basenami sportowym i rekreacyjnym zestawem atrakcji wodnych, kortami krytymi i otwartymi, boiskami do piłki siatkowej i koszykowej ze sztuczną nawierzchnią oraz boiskami do piłki plażowej,
- stadion miejski,
- przyszkolne obiekty sportowe,
- dwukondygnacyjny obiekt sportowy wybudowany przy Szkole Podstawowej nr 4 w Kętrzynie z salą bilardową na dziesięć stołów, salami fitness, salą sportową o wymiarach 40x20 m.

Kompleks „Kętrzynianka” jest największą letnią atrakcją Kętrzyna. W części podstawowej składa się on z dwóch basenów: sportowego (wymiary: 25 m x 12,5 m, 6 torów pływackich) oraz rekreacyjnego z zestawem atrakcji wodnych: gejzer, grzybek i język wodny, leżanki i ławki masażu, masaż ścienny, szeroki i wąski masaż karku, rwąca rzeka, zjeżdżalnia o długości 60 m.

Na terenie kompleksu znajdują się także stanowiska siłowni zewnętrznej oraz bulodrom, czyli boisko do gry w boule, a także boiska ze sztuczną nawierzchnią do gry w piłkę siatkową i koszykówkę oraz boiska do gry w siatkową piłkę plażową.

W sąsiedztwie basenów znajduje się kompleks ziemnych kortów tenisowych: korty odkryte i 2 kryte w hali o charakterystycznej biało-zielonej konstrukcji. Tuż za kortami odkrytymi znajduje się plac z osiemnastoma stanowiskami mini golfa.

Kompleks sportowy - Hala Widowiskowo-Sportowa, w skład której wchodzi pełnowymiarowa hala sportowa (44 m x 26 m x 11 m). Mieści ona boisko do koszykówki, piłki ręcznej i pozwala na jednoczesne rozgrywanie trzech meczy piłki siatkowej. Trybuny stałe i rozkładane mogą pomieścić od 350 do 1 500 widzów. Hala posiada również salę korekcyjną dla dzieci i młodzieży z wadami postawy. W hali znajduje się również siłownia (15 stanowisk ćwiczebnych), sala konferencyjna, dysponująca 70 miejscami, wyposażona w sprzęt audiowizualny.

Kompleks sportowy to nie tylko infrastruktura hali widowiskowo-sportowej, to także zestaw 2 boisk piłkarskich ze sztucznym oświetleniem połączony z funkcją lekkoatletyczną w postaci tartanowej, wielofunkcyjnej bieżni i uniwersalnej skoczni w dal. Mniejsze z boisk, poza przeznaczeniem piłkarskim, może służyć również do pozostałych gier zespołowych, a także

tenisa. Dla kibiców została zbudowana wzdłuż zachodniej krawędzi boiska trybuna o pojemności 400 miejsc. Na terenie kompleksu znajduje się także pełnowymiarowe (wymiary: 100 m x 64 m) boisko do piłki nożnej z trybuną na 520 osób.

Kompleks Stadionu Miejskiego, który jest siedzibą Kętrzyńskiego Klubu Sportowego „Granica”. Obiekt przystosowany jest do rozgrywek piłki nożnej oraz zawodów lekkoatletycznych. W skład obiektu wchodzi dwie płyty piłkarskie o wymiarach: 105 m x 65 m oraz 100 m x 60 m. Główną płytę okala 400 metrowa bieżnia żuźłowa. Na obiekcie znajduje się również mała hala sportowa o wymiarach 20 m x 20 m.

Obiekty sportowe przyszkolne:

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Feliksa Nowowiejskiego:

- hala sportowa o wymiarach 24 m x 12 m,
- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Orlik 2012.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marii Zientary – Malawskiej:

- hala sportowa o wymiarach 19 m x 10 m,
- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Orlik 2012.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Stanisława Moniuszki:

- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Orlik 2012.

Gimnazjum nr 2:

- hala sportowa o wymiarach 24 m x 10 m,
- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne asfaltowe,
- boisko do piłki nożnej – mini,
- bieżnia wokół boiska,
- boisko do piłki siatkowej plażowej.

Zespół Szkół im. Marii Curie-Skłodowskiej:

- hala sportowa o wymiarach 27 m x 15 m,
- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Orlik 2012,

Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Wojciecha Kętrzyńskiego:

- hala sportowa o wymiarach 20 m x 12 m,
- boisko zewnętrzne wielofunkcyjne wybudowane w ramach programu Orlik 2012.

Zespół Szkół Budowlanych:

- hala sportowa o wymiarach 36 m x 16,5 m,
- basen kryty o wymiarach 24 m x 12 m.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji jest również organizatorem większości imprez sportowych w mieście. Do najatrakcyjniejszych imprez można zaliczyć: Mistrzostwa Polski w Piłce Siatkowej Kadetek, Juniorek i Kadetów; Grand Prix Polski w Tańcach Towarzyskich; Ogólnopolski Turniej Piłki Siatkowej Straży Granicznych; Ogólnopolski Turniej Par i Teamów w Brydżu Sportowym; Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej Żaków; Budo Gala – Pokazy Sztuk Walki; Gala Boksu Zawodowego; Ogólnopolskie Pokazy Konne, Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Chłopców, Festyn Lotniczy na Lotnisku Wilamowo, Międzynarodowy Turniej Bilardowy Baltic League, Mistrzostwa Województwa w Zapasach Styl Wolny; Międzynarodowe Turnieje Koszykówki Ulicznej; Ogólnopolskie Zawody Jazdy na Rolkach. Na terenie miasta działa również wiele organizacji pozarządowych popularyzujących sport i rekreację wśród mieszkańców.

Tabela 42. Organizacje działające w obszarze kultury fizycznej

Nazwa	Rok założenia	Sekcje	Liczba zawodników	Kadra szkoleniowa	Organizacja zawodów
Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP”	2001	Piłka koszykowa, piłka siatkowa dziewcząt, tenis stołowy, piłka nożna, lekkoatletyka; strzelectwo, rolki free style, zapasy	200	9 trenerów i 2 instruktorów	Zawody rangi ogólnopolskiej, wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej
Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP”	1995	Piłka nożna, piłka ręczna i piłka siatkowa	60	4 trenerów	Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Chłopców „Wybieram Zdrowie”
Kętrzyński Klub Sportowy Granica	1947	Piłka nożna	190	6 trenerów 2 instruktorów	Udział w rozgrywkach ligowych
Miejski Klub Sportowy „MOSiR” Kętrzyn	2007	Piłka nożna mężczyzn i kobiet, piłka ręczna chłopców, siatkówka dziewcząt i chłopców, tenis ziemny, bilard	168	2 trenerów, 2 instruktorów	Udział w rozgrywkach ligowych
Klub Jeździecki	1997	Sekcja jeździecka	14	4 trenerów	Ogólnopolskie zawody

Nazwa	Rok założenia	Sekcje	Liczba zawodników	Kadra szkoleniowa	Organizacja zawodów
„ROLIMPEX”					jeździeckie w skokach przez przeszkody
Kętrzyński Klub Tańca Sportowego „KORMORAN”	1997	Taniec towarzyski	20	2 trenerów	Ogólnopolskie Turnieje Tańca
Kętrzyński Klub Taekwondo „TYGRYS”	2003	Taekwondo	30	1 trener	Udział w zawodach
Sekcja Brydża Sportowego		Brydż sportowy	15	1 trener	Organizacja zawodów i udział

Źródło: dane UM Kętrzyn

W marcu 2015 r. miało również miejsce oficjalne podpisanie Aktu Inauguracyjnego Akademii S.O.S. Organizatorami Akademii Siatkówki S.O.S. w Kętrzynie jest Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II²⁰. Akademia S.O.S to projekt Polskiego Związku Piłki Siatkowej, którego celem jest popularyzacja piłki siatkowej i rozwój najmłodszych mieszkańców miasta w tym zakresie.

Podsumowanie

- Kętrzyn posiada bogatą bazę sportowo-rekreacyjną, która jest stale rozwijana. Dzięki czemu możliwe jest zaplanowanie ciekawej oferty dla mieszkańców, jak również przeprowadzenie zajęć wychowania fizycznego dla dzieci i młodzieży szkolnej.
- Miasto posiada również obiekty sportowe o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym jak np. Hala Widowiskowo-Sportowa, Hala Mistrzów czy Bałtyckie Centrum Bilardowe.

3.6. Turystyka

O atrakcyjności turystycznej samego miasta Kętrzyna, jak i terenów Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, stanowi kilka czynników m.in. atrakcyjne położenie pod względem rekreacyjnym (bliskość jezior, lasów) oraz dziedzictwo historyczne (zabytki).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące bazy turystycznej oraz atuty, które sprowadzają turystów na te tereny.

²⁰ <http://www.gimnazjumnr2.webity.pl/> (dostęp 11.03.2015)

3.6.1. Atrakcje turystyczne

Ze względu na swoje położenie oraz historię Kętrzyn może pochwalić się licznymi atrakcjami turystycznymi, które zaspokoją rozmaite potrzeby turystów – odpoczynku, uprawiania sportu, rekreacji, zwiedzania.

Do rejestru zabytków zostało wpisanych 100 obiektów znajdujących się na terenie Kętrzyna. Do najciekawszych atrakcji turystycznych znajdujących się na terenie miasta z pewnością można zaliczyć²¹:

- Zamek w Kętrzynie

Zamek został wzniesiony w drugiej połowie XIV w. Jest to gotycka budowla otoczona murem z trzema basztami i bramą wjazdową od strony miasta, których fragmenty zachowały się do dziś. W 1945 r. zamek został spalony, a następnie odbudowany w latach 1962-1967 zgodnie z pierwotnym. Zamek jest siedzibą Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Galerii Stowarzyszenia Kulturalnego „Konik Mazurski” oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej. Obiekt znajduje się na Szlaku Zamków Gotyckich. W celu zwiększenia atrakcyjności zamku konieczne jest przeprowadzenie prac remontowych baszt oraz terenu wokół zamku.

- Bazylika mniejsza św. Jerzego

Kościół ten został wybudowany w tym samym okresie co zamek i stanowił element systemu obwarowań miejskich. Bazylika jest jednym z nielicznych w Polsce zabytków łączących funkcje sakralne z obronnymi. Budowla ta posiada cechy szczególne w skali europejskiej m.in. prezbiterium odchylone w stosunku do osi nawy głównej oraz kryształowe sklepienie wykonane przez mistrza Matza z Gdańska, które pochodzi z 1515 r. Inną osobliwością jest fakt, że obiekt ten posiada dwie pojedyncze cele więzienne znajdujące się w przyziemiu wieży zachodniej.

- Kościół ewangelicki św. Jana

Kościół pochodzi z 1480 roku i pierwotnie służył za kaplicę cmentarną, którą w połowie XVI w. książę Albrecht zaadaptował na Szkołę Wielką. Szkoła ta przygotowywała kandydatów na Uniwersytet w Królewcu. Obiekt ten pełni funkcję świątyni od 1817 r. i co istotne ówczesny wygląd kościół zachował do dnia dzisiejszego. Elementami przyciągającymi turystów do tej świątyni jest: ołtarz główny pochodzący z 1717 roku, który przedstawia malowane na drewnie obrazy „Ostatniej wieczerzy”, „Ukrzyżowania” i „Zmartwychwstania” oraz rzeźby m.in. św. Piotra i Jana, barokowa ambona z 1730 roku, barokowe drewniane sklepienie z 1817 roku, XVIII-wieczne organy wykonane przez królewieckiego organmistrza Johanna Scherweita.

- Budynek dawnej Łoży Masońskiej

²¹ <http://www.it.ketrzyn.pl/> (dostęp 11.03.2015)

Obiekt ten to neogotycki budynek wybudowany w latach 1860-1864 na miejscu dawnej fosy. Budowlę wzniesiono z inicjatywy mistrza Antona Brillowskiego. Swoją siedzibę miała tam loża wolnomularska założona pod nazwą „Drei Thore des Tempels” oznaczająca „Trzy bramy Świątyni” w 1818 roku. Wchodziła ona w skład Wielkiej Łoży Narodowej Państwa Pruskiego. Bryła budynku i wystrój architektoniczny elewacji inspirowany był późnym gotykiem angielskim. Jego ozdobą są cztery ośmioboczne wieżyczki oraz pięcioboczny ryzalit z klatką schodową. Obecnie w loży znajduje się siedziba Stowarzyszenia im. Arno Holza dla Porozumienia Polsko-Niemieckiego oraz filia Miejskiej Biblioteki Publicznej.

- **Kościół św. Katarzyny**

Obiekt ten został wybudowany w stylu neogotyckim. W kościele zachowało się neogotyckie wyposażenie, ołtarz główny oraz ołtarze boczne i ambona.

- **Ratusz**

Budynek ten został wybudowany z inicjatywy burmistrza Wiewiórowskiego. Ten trzykondygnacyjny budynek w stylu eklektycznym został uroczystie otwarty 30 grudnia 1886 roku. Do 1997 roku ratusz był nieprzerwanie siedzibą administracji miejskiej. Obecnie w części budynku mieści się Urząd Stanu Cywilnego.

- **Fragmety XIV-wiecznych murów obronnych z basztą**

Fortyfikacje wybudowano w latach 1350-1378, w kształcie nieregularnego czworoboku.

Mury obronne na kamiennym cokole o szerokości ponad 1 m i wysokości 10 m biegły od północy i zachodu łącząc się poprzez trzynaście baszt z obwarowaniami zamku. W części południowej przebieg murów został dostosowany do ukształtowania terenu.

Północny ciąg murów zachował się niemal na całej długości, natomiast mury w części zachodniej i południowej oraz baszta w północno-wschodnim narożu fortyfikacji ostały się fragmentarycznie. Ocalały również dwie baszty. Od 1 lipca 2003 roku w baszcie przy ulicy Traugutta 2 siedzibę posiada Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec im. „Straży Granicznej” w Kętrzynie. Początki działalności Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec im. „Straży Granicznej” w Kętrzynie sięgają przełomu lat 1945/1946. Wówczas w tym okresie pojawiała się ludność napływowa z Kresów Wschodnich, w tym dzieci-harczerze, która zaadaptowała tereny powiatu kętrzyńskiego. Kętrzyński Hufiec ZHP kultywuje historię powstania harcerstwa, jak również tradycje patriotyczno-kościelne narodu Polskiego. Harcerze biorą czynny udział w ważniejszych wydarzeniach miasta i powiatu kętrzyńskiego, m.in. uroczystości upamiętniające rocznicę śmierci patrona miasta Kętrzyna, obchody rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Rocznica wybuchu II wojny Światowej, Rocznica agresji Rosji na Polskę 17 września 1939 r., Rocznica Powstania Listopadowego itp.

- **Stado Ogierów**

Ciekawą atrakcją dla miłośników jeździectwa stanowi także Kętrzyńskie Stado Ogierów. W skład kompleksu wchodzi budynki stadniny koni, zbudowane w 1877 roku. Ta najdłuższa stajnia w Europie, mierzy 200 m długości i ma 162 boksy dla koni. W okresie przedwojennym Stado prowadziło hodowlę koni rasy wschodnio-pruskiej

i trakeńskiej. Obecnie hoduje się tam konie rasy zimnokrwistej oraz konie ras szlachejnych. Na terenie Stada działa Klub Stado Kętrzyn, który oferuje miłośnikom koni jazdę w siodle, przejażdżki powozami ze zwiedzaniem zabytków w okolicznych miejscowościach, naukę jazdy konnej, zwiedzanie stajni łącznie z powozownią. Na terenie Stada znajduje się galeria stała, gdzie prezentowane są różne ekspozycje.

3.6.2. Baza noclegowa

Na przestrzeni lat 2009-2013 w mieście Kętrzyn liczba obiektów noclegowych utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W roku 2009 i 2013 w mieście Kętrzyn było pięć obiektów noclegowych. W latach 2010-2012 liczba obiektów noclegowych w mieście wynosiła 6.

W 2013 roku 3 obiekty noclegowe w mieście miały status obiektu hotelarskiego (hotelu, motelu, pensjonatu lub innego obiektu hotelarskiego), który nadawany jest na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

W poprzednich analizowanych latach (2009-2012) taki status posiadały cztery obiekty znajdujące się na terenie Kętrzyna. Analizując gminy porównywane obiekty z ww. statusem znajdowały się jeszcze jedynie w gminie Reszel.

Tabela 43. Liczba istniejących obiektów noclegowych oraz hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych na terenie miasta Kętrzyna i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013

Jednostka	Baza noclegowa ogółem					Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	6 992	7 206	7 039	9 483	9 775	2 836	3 223	3 285	3 414	3 485
woj. warmińsko-mazurskie	390	387	386	487	489	150	168	181	190	195
powiat kętrzyński	12	11	12	13	11	7	7	7	7	5
Miasto Kętrzyn	5	6	6	6	5	4	4	4	4	3
Gmina Kętrzyn	2	1	1	1	2	1	1	1	1	0
Gmina Barciany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Korsze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gmina Reszel	5	4	5	6	4	2	2	2	2	2
Gmina Srokowo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Na przestrzeni lat 2009-2013 w mieście Kętrzyn liczba miejsc noclegowych ogółem w przeliczeniu na 1 000 ludności utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2013 roku w porównaniu do roku nastąpił spadek tego wskaźnika o 0,6 pkt. procentowego.

W 2013 roku liczba miejsc noclegowych ogółem w przeliczeniu na 1 000 ludności w Kętrzynie była jedną z najwyższych spośród innych gmin KOF. Jedynie w gminie Reszel wartość ta była wyższa (24,5). Jednocześnie wartość dla miasta jest niższa niż średnia dla województwa i kraju.

Tabela 44. Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności na terenie KOF i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	15,9	15,8	15,7	17,5	17,6
woj. warmińsko-mazurskie	26,9	25,9	26,0	27,2	28,2
powiat kętrzyński	8,8	9,6	9,5	11,4	8,1
Miasto Kętrzyn	10,7	12,9	12,7	16,2	10,1
Gmina Kętrzyn	6,5	5,9	5,9	5,9	6,5
Gmina Barciany	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Korsze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Reszel	27,8	27,2	27,3	30,2	24,5
Gmina Srokowo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W 2013 r. liczba udzielonych noclegów ogółem na 1 000 ludności w mieście Kętrzyn wynosiła 935,8. W porównaniu do roku 2009 nastąpił wzrost tej wartości o 11,19%.

Porównując wartość opisywanego wskaźnika w 2013 roku z województwem warmińsko-mazurskim oraz średnią dla kraju należy zauważyć, że w obu przypadkach wartości są znacznie wyższe. Liczba udzielonych noclegów na 1 000 ludności ogółem w kraju w 2013 roku wynosiła 1 635,5, a w województwie warmińsko-mazurskim 1 860,2. Także w ww. jednostkach odnotowano na bardzo zbliżonym poziomie wzrost wartości wskaźnika na przestrzeni lat 2009-2013 (dynamika dla Polski wynosiła 113,46, dla województwa warmińsko-mazurskiego 111,91).

Tabela 45. Udzielone noclegi na 1 000 ludności na terenie miasta Kętrzyn i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
Polska	1441,5	1448,1	1482,9	1609,4	1635,5	113,46
woj. warmińsko-mazurskie	1662,2	1656,0	1700,5	1761,3	1860,2	111,91
powiat kętrzyński	533,9	547,3	602,5	511,1	527,6	98,82
Miasto Kętrzyn	841,6	860,9	964,0	778,7	935,8	111,19
Gmina Kętrzyn	337,7	292,7	337,3	233,2	118,7	35,15
Gmina Barciany	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Gmina Korsze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Gmina Reszel	1064,8	1151,9	1204,4	1213,0	917,2	86,14
Gmina Srokowo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W 2013 roku liczba korzystających z noclegów ogółem na 1 000 ludności w mieście Kętrzyn wynosiła 628,1. W porównaniu do roku 2009 nastąpił wzrost tej wartości (dynamika wyniosła 145,33). Liczba korzystających z noclegów ogółem na 1000 ludności w 2013 roku w mieście Kętrzyn była wyższa niż średnia dla gmin KOF. Również niższą wartość wskaźnika w 2013

roku odnotowano dla kraju. Liczba korzystających z noclegów na 1 000 ludności ogółem w kraju w 2013 roku wynosiła 607,9. Dynamika wzrostu w kraju i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2013 była niższa niż w mieście.

Tabela 46. Korzystający z noclegów na 1 000 ludności na terenie miasta Kętrzyn i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
Polska	507,1	531,1	557,3	587,4	607,9	119,88
woj. warmińsko-mazurskie	595,7	618,2	660,5	681,2	727,3	122,09
powiat kętrzyński	323,0	352,7	354,3	331,0	368,5	114,09
Miasto Kętrzyn	432,2	471,0	501,5	460,9	628,1	145,33
Gmina Kętrzyn	285,3	238,8	293,3	208,6	68,8	24,11
Gmina Barciany	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Gmina Korsze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Gmina Reszel	826,9	981,3	837,0	876,9	745,6	90,17
Gmina Srokowo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Kętrzyn posiada wiele ciekawych atrakcji turystycznych, ale brakuje oferty, która mogłaby wydłużyć sezon turystyczny. Kętrzyn mógłby stanowić centrum dystrybucji ruchu turystycznego na okoliczne miejscowości turystyczne, co pozwoliłoby na zatrzymanie turystów na więcej niż 1-2 dni.

3.6.3. Podsumowanie

- W Kętrzynie zlokalizowanych jest dużo interesujących obiektów turystycznych, jednak wiele z nich w celu podniesienia atrakcyjności wymaga prac modernizacyjnych.
- Na przestrzeni lat 2009-2013 w mieście Kętrzyn liczba obiektów noclegowych i miejsc noclegowych na 1 000 mieszkańców utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Natomiast liczba udzielonych noclegów ogółem na 1 000 ludności w mieście Kętrzyn w analizowanym okresie wzrosła. Jednocześnie wartości ww. wskaźników dla miasta są niższe niż średnia dla kraju i województwa.
- Kętrzyn posiada wiele ciekawych atrakcji turystycznych, ale brakuje oferty, która mogłaby wydłużyć sezon turystyczny. Ponadto Kętrzyn mógłby stanowić centrum dystrybucji ruchu turystycznego na okoliczne miejscowości turystyczne, co pozwoliłoby na zatrzymanie turystów na więcej niż 1-2 dni.

3.7. Infrastruktura techniczna

3.7.1. Sieć komunikacyjna

Odległość Kętrzyna od stolicy województwa Olsztyna wynosi ok. 90 km. Przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie, które stanowią powiązanie z innymi ośrodkami regionalnymi. Przez Kętrzyn przebiega także linia kolejowa relacji Olsztyn-Ełk-Białystok.

Na terenie miasta i w jego otoczeniu funkcjonuje komunikacja miejska obsługiwana przez sieć autobusową, składającą się z 2 regularnych linii, o łącznej trasie przejazdów 30,0 km. Wykonawcą przewozu w ramach komunikacji miejskiej jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalnik” sp. z o.o. w Kętrzynie, które w 2005 roku przejęło przedsiębiorstwo Kętrzyńska Komunikacja Miejska Sp. z o.o. Wyłącznym udziałowcem obu podmiotów było miasto.

Transport zewnętrzny zapewniają przewoźnicy kolejowi i drogowego transportu osobowego. W przypadku transportu kolejowego zauważalna jest redukcja kolejnych połączeń. Klienci chcących skorzystać z usług przewoźników zmuszani są do poszukiwania połączeń często z 1-3 przesiadkami. Transport kolejowy lokalny został prawie całkowicie wygaszony (np. połączenie kolejowe z Węgorzewem).

Łączna długość dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w mieście na koniec 2014 roku wynosiła 56 km. Drogi gminne stanowiły ponad 49%, drogi powiatowe ponad 37%, a drogi wojewódzkie 14%.

Wszystkie drogi wojewódzkie w mieście na koniec 2014 roku posiadały nawierzchnię utwardzoną. Odsetek dróg powiatowych o nawierzchni utwardzonej w Kętrzynie wyniósł 96%, zaś w przypadku dróg gminnych 88%.

Tabela 47. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne w mieście Kętrzyn na koniec 2014 r.

	w km			% dróg o nawierzchni utwardzonej		
	wojewódzkie	powiatowe	gminne	wojewódzkie	powiatowe	gminne
Miasto Kętrzyn	8,02	20,75	27,23	100	96	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kętrzyn

W porównaniu do innych gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego w Kętrzynie niewielki odsetek dróg pozostaje nieutwardzonych. Łącznie długość odcinka jezdni o nawierzchni gruntowej wyniósł 3,086 km.

Tabela 48. Nieutwardzone drogi gminne lub powiatowe na terenie miasta Kętrzyn

Kategoria drogi	Nazwa	Długość odcinka jezdni o nawierzchni gruntowej
powiatowa	Górna	
	RAZEM	
gminne	Jagięły Wł. (za St. Batorego do Bałtrucia)	
	Kolejowa	
	Nasienna	

Kategoria drogi	Nazwa	Długość odcinka jezdni o nawierzchni gruntowej
	Rynkowa	
	Warmińska	
	Spacerowa	
	RAZEM	

Źródło: dane Wydz. Infrastruktury Komunalnej UM Kętrzyn

W wyniku wzrostu ruchu drogowego w mieście część dróg wymaga poprawy ich warunków technicznych. Zły stan techniczny dróg ma wpływ na zmniejszenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Ponadto ze względu na rozwój terytorialny miasta niezbędna jest rozbudowa istniejących dróg oraz budowa nowych wewnątrz nowopowstałych osiedli tak, aby zapewnić odpowiedni dostęp do innych części miasta. Konieczna jest również budowa drogi, która będzie służyła rozładowaniu ruchu przelotowego przez miasto odbywającego się obecnie w ciągu jednej drogi. Pozwoliłoby to również na odciążenie centrum miasta, przez które na chwilę obecną prowadzony jest ruch tranzytowy.

Sieć ścieżek rowerowych na terenie jest niewystarczająca. Głównie występują one w pasach dróg wojewódzkich. Miasto wraz z otaczającym Kętrzyńskim Obszarem Funkcjonalnym nie posiada spójnej sieci tras rowerowych, które umożliwiałyby przemieszczanie się między atrakcjami turystycznymi regionu.

W tym zakresie zostały już podjęte działania – planowane jest utworzenie kolejnych ścieżek rowerowych o łącznej długości 2,758 km. Długość i własność poszczególnych odcinków planowanych ścieżek przedstawia się następująco:

Tabela 49. Planowane ścieżki rowerowe w mieście Kętrzyn

Lp.	Nazwa ulicy	Własność	Długość (km)
1.	Sikorskiego	ZDW	0,185
2.	Gdańska	ZDW	0,464
3.	Sikorskiego	GMK	0,267
4.	od Uroczej do Różanej	GMK	0,089
5.	Urocza	GMK	0,301
6.	Westerplatte	ZDP	0,858
7.	Marii Skłodowskiej-Curie	ZDP	0,314
8.	Wojska Polskiego	ZDP	0,190
9.	od Westerplatte do ronda Kombatantów	GMK	0,072
10.	Kajki	ZDP	0,018
Łączna długość zaprojektowanych ścieżek			2,758

Źródło: Dane UM Kętrzyn

3.7.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Z sieci wodociągowej miasta Kętrzyn może skorzystać aż 99,1% mieszkańców. Sieć wodociągowa na terenie miasta ma łączną długość 122 180,5 mb. Ze względu na rodzaj urządzenia dzieli się na:

- sieć magistralna: 15 900,0 mb,

- sieć rozdzielcza: 53 700,0 mb,
- przyłącza: 52 580,5 mb,

a ze względu na zastosowany materiał:

- z rur PCV: 50 %,
- z rur żeliwnych: 25%,
- z rur stalowych: 8 %,
- z rur PE: 17 %.

Poza miastem sieć wodociągowa zaopatruje również w wodę inne miejscowości znajdujące się na terenie gminy Kętrzyn.

Kętrzyn posiada dwa głębinowe ujęcia wody, eksploatowane poprzez Stację Uzdatniania Wody „Zachód” w Jeżewie i Automatyczną Stację Uzdatniania Wody „Wschód” w Karolewie, które w pełni zaspokajają potrzeby miasta.

Tabela 50. Wykorzystanie wody poprzez ujęcia wody eksploatowane na potrzeby sieci wodociągowej (dane za rok 2013)

Lp.	Ujęcie wody (2013 r.)	Średnia dobowo ilość wody podziemnej do wydobywania – wg pozwolenia wodnoprawnego (m ³ /dobę)	Średnia dobowo ilość wody podziemnej wydobytej (m ³ /dobę)	% wykorzystania
1	Stacja Uzdatniania Wody „Zachód” w Jeżewie	8 130	3 085	37,9
2	Stacja Uzdatniania Wody „Wschód” w Karolewie	2 330	1 702	73,0

Źródło: dane własne Miejskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Kętrzynie.

Obie stacje uzdatniania wody są w dobrym stanie technicznym, ale do zapewnienia jak najbardziej optymalnego ich wykorzystania konieczne jest przeprowadzanie działań inwestycyjnych, m.in. modernizacja pompowni, wykonanie dróg dojazdowych do wszystkich studni głębinowych, wykonanie systemu kontroli dostępu do wszystkich obiektów suw, dostosowanie układów pomiarowych, modernizacja oświetlenia, modernizacja agregatu prądotwórczego, wymiana przepustnic wraz z pneumatycznymi napędami, rozbudowa stacji uzdatniania.

W 2013 roku w mieście Kętrzyn odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 99,1%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2009 o 0,1 pkt. procentowego. Spośród wszystkich gmin KOF poziom zwodociągowania był najwyższy. Najmniej ludności korzystającej z sieci wodociągowej było w gminie Barciany (79,5%). Wskaźnik dla miasta przewyższa zarówno średnią dla powiatu jak i województwa oraz kraju.

Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej w mieście i porównywanych jednostkach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 51. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	87,3	87,4	87,6	87,9	88,0
woj. warmińsko-mazurskie	88,7	88,9	89,1	89,3	89,4
powiat kętrzyński	91,7	91,8	91,8	91,9	92,0
Miasto Kętrzyn	99,0	99,0	99,1	99,1	99,1
Gmina Kętrzyn	84,1	84,1	84,3	84,5	84,6
Gmina Barciany	79,4	79,4	79,5	79,5	79,5
Gmina Korsze	90,7	91,2	91,2	91,2	91,2
Gmina Reszel	85,2	85,4	85,4	85,9	86,1
Gmina Srokowo	92,2	92,2	92,2	92,2	92,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W przypadku sieci kolektorów kanalizacji sanitarnej, grawitacyjnej i ciśnieniowej oraz przyłączy to jej łączna długość wynosi 128 229,5 mb. Ze względu na rodzaj urządzeń można ją podzielić na:

- sieć rozdzielczą: 66 100 m,
- przyłącza: 62 129,5 m.

Podział ze względu na zastosowany materiał jest następujący:

- z rur PCV: 30 %,
- z rur kamionkowych: 70 %.

Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest ok. 96,1% mieszkańców miasta. Pozostała część mieszkańców korzysta ze zbiorników bezodpływowych. Na terenie miasta znajduje się ok. 20 takich zbiorników. Ilość ścieków dowożonych z nich wozami asenizacyjnymi, w stosunku do wody pobranej z sieci nie przekracza 1%.

W mieście działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków „Trzy Lipy”. Projektowa przepustowość to 12 000 m³ ścieków na dobę przy ładunku 70 000 RLM. W chwili obecnej obiekt pracuje pod pełnym ok. 45% obciążeniem hydraulicznym, natomiast pod względem technologicznym – pod obciążeniem od 87 do 235%.

Ścieki oczyszczone zrzucane są do rzeki Guber. W sytuacji, gdy oczyszczalnia posiada wolne moce technologiczne, przyjmuje także ścieki z części gminy wiejskiej Kętrzyn.

Poza kanalizacją sanitarną, miasto obsługiwane jest przez 76,4 km kanalizacji deszczowej zbierającej ścieki deszczowe i roztopowe. Ze względu na przeciążenie sieci w wyniku intensywnego utwardzania terenów jej stan techniczny na wielu odcinkach wymaga gruntownej przebudowy oraz odciążenia poprzez budowę dodatkowych kolektorów.

Wskaźnik skanalizowania w latach 2009-2013 na terenie miasta Kętrzyn był stabilny i w 2013 roku wyniósł on 96,1% (w 2013 r. w porównaniu do roku 2009 został odnotowany nieznaczny wzrost – 0,1 pkt procentowego). W pozostałych gminach KOF wartość ta była znacznie niższa. Wskaźnik dla miasta znacznie przewyższał średnią dla województwa i kraju.

Tabela 52. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	61,5	62,0	63,5	64,3	65,1
woj. warmińsko-mazurskie	65,7	65,8	66,8	67,7	68,3
powiat kętrzyński	66,7	67,0	67,4	67,9	68,0
Miasto Kętrzyn	96,0	96,0	96,1	96,1	96,1
Gmina Kętrzyn	39,7	39,7	39,7	39,2	39,7
Gmina Barciany	33,5	34,8	37,5	41,8	41,8
Gmina Korsze	45,9	46,8	47,5	47,6	47,9
Gmina Reszel	65,8	65,9	66,1	66,1	66,2
Gmina Srokowo	30,2	30,2	30,2	30,2	30,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W 2013 roku w mieście objętość odprowadzanych ścieków wyniosła 992 dam³. Było to najwięcej spośród gmin należących do powiatu kętrzyńskiego, najmniej natomiast w gminie Barciany (111 dam³) oraz w gminie Kętrzyn (120 dam³). Dynamika ww. zjawiska, w latach 2009-2013 w Kętrzynie miała tendencję spadkową i wyniosła 90,0.

3.7.3. Sieć gazowa

Miasto zaopatrywane jest w gaz przez Pomorską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Olsztynie, która jest właścicielem całości sieci rozdzielczej.

Udział procentowy korzystających z sieci gazowej w mieście Kętrzyn, w stosunku do 2009 roku nieznacznie wzrósł z 92,6 do 93,4%. W pozostałych jednostkach wartość ta była znacznie niższa. Wskaźnik ten przewyższa również średnią dla województwa i dla kraju.

Tabela 53. Ludność korzystająca z sieci gazowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	52,6	52,5	52,5	52,4	52,4
woj. warmińsko-mazurskie	44,0	43,5	43,3	43,1	42,8
powiat kętrzyński	48,8	48,6	48,6	48,9	48,8
Miasto Kętrzyn	92,6	92,3	92,6	93,6	93,4
Gmina Kętrzyn	0,1	0,2	0,2	0,9	1,0
Gmina Barciany	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Korsze	2,0	2,1	2,1	1,9	2,3
Gmina Reszel	58,8	58,5	58,4	56,4	56,2
Gmina Srokowo	25,5	25,5	25,6	24,8	24,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta odbywa się na bieżąco, po podpisaniu umowy przyłączeniowej przez właściciela nieruchomości. Sieci istniejące są na bieżąco modernizowane. W szczególności spółka gazownictwa stara się swoje plany modernizacyjne korelować z modernizacjami dróg.

W 2013 roku w mieście zużycie gazu wyniosło 3 557,0 tys. m³. Na przestrzeni lat 2009-2013 zużycie gazu w Kętrzynie nieznacznie wzrosło (dynamika 104,1), natomiast zużycie gazu przeznaczone na ogrzewanie mieszkań wyniosło w 2013 r. 2 196,2 tys. m³. Na przestrzeni lat 2009-2013 zużycie gazu przeznaczone na ogrzewanie mieszkań w Kętrzynie wzrosło o 471 tys. m³ (dynamika 127,3).

Wśród pozostałych gmin należących do KOF największe zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w 2013 roku wystąpiło w gminie Reszel (346,2 tys. m³). W pozostałych gminach zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań było znacznie niższe.

Tabela 54. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m³ w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
Polska	2451064,6	2836434,2	2625327,6	2763563,5	2829102,8	115,4
woj. warmińsko-mazurskie	52725,3	58562,9	53723,2	55577,3	58100,6	110,2
powiat kętrzyński	2412,0	2601,8	2445,6	2769,1	2919,0	121,0
Miasto Kętrzyn	1725,2	1861,1	1749,3	2047,9	2196,2	127,3
Gmina Kętrzyn	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	-
Gmina Barciany	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	-
Gmina Korsze	61,0	65,8	61,9	71,7	82,6	135,4
Gmina Reszel	333,2	359,3	337,8	361,7	346,2	103,9
Gmina Srokowo	292,6	315,6	296,6	287,6	291,8	99,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.7.4. Gospodarka odpadami

W gminie miejskiej Kętrzyn za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Komunalnik” sp. z o.o., obsługujące ok. 70% wytwórców odpadów (w tym 100% zabudowy zamieszkałej) na terenie miasta oraz 11 przedsiębiorstw działających na podstawie wpisu do rejestru działalności regulowanej.

W 2013 roku z terenu miasta odebrano łącznie 8 737,67 Mg odpadów, z tego:

- zmieszanych odpadów komunalnych - 3 992,47 Mg,
- odpadów biodegradowalnych - 761,49 Mg,
- papieru, tektury - 94,52 Mg,
- szkła - 106,54 Mg,
- tworzyw sztucznych - 140,51 Mg,
- odpadów wielkogabarytowych - 36,32 Mg,
- pozostałe odpady zbierane selektywnie - 1 474,13 Mg,

- odpadów zielonych z parków, trawników - 316,69 Mg,
- odpadów budowlanych, gruzu - 1 815,00 Mg.

Spółka PGK „Komunalnik” jest właścicielem zastępczej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych oraz Kompostowni odpadów ulegających biodegradacji w Pudwągach. Problem stanowi fakt, że instalacja spółki służąca gospodarce odpadami jest wpisana jedynie, jako instalacja zastępcza (na wypadek awarii) dla regionu północo-wschodniego. W związku z tym konieczne jest dążenie do uzyskania statusu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla Regionu Północno-Wschodniego województwa warmińsko-mazurskiego oraz rozbudowa i modernizacja kompostowni odpadów ulegających biodegradacji.

Należy podkreślić, że miasto wraz z podmiotami zajmującymi się zbiórką i zagospodarowaniem odpadów komunalnych podejmuje działania na rzecz:

- uszczelnienia systemu zbiórki odpadów,
- usprawnienia systemu transportu odpadów komunalnych,
- wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych,
- edukacji ekologicznej społeczeństwa.

Na przestrzeni lat 2009-2013 w mieście odnotowano spadek tonażu odpadów komunalnych, dynamika wynosiła 91,4.

W 2013 roku w Kętrzynie waga odpadów komunalnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła 167,7 kg. Była to jedna z najmniejszych wartości spośród wszystkich jednostek KOF. Na przestrzeni lat 2009-2013 w badanej jednostce odnotowano spadek wagi odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, dynamika wynosiła 90,8. Natomiast największy spadek wagi odpadów komunalnych przypadających na mieszkańca odnotowano w tym okresie w gminie Kętrzyn (dynamika 56,2).

Tabela 55. Odpady komunalne w kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2009-2013

Jednostka	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
Polska	242,8	238,3	229,5	222,5	212,9	87,7
woj. warmińsko-mazurskie	213,2	211,0	205,8	203,8	205,4	96,3
powiat kętrzyński	198,2	207,4	222,3	218,3	185,5	93,6
Miasto Kętrzyn	184,7	181,7	248,4	244,1	167,7	90,8
Gmina Kętrzyn	308,3	303,5	299,6	284,7	173,3	56,2
Gmina Barciany	236,3	315,7	224,1	206,2	293,1	124,0
Gmina Korsze	180,5	193,6	182,1	181,4	176,0	97,5
Gmina Reszel	192,3	191,7	176,9	182,4	209,5	108,9
Gmina Srokowo	70,9	77,6	74,3	88,4	133,0	187,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

3.7.5. Podsumowanie

- Wzrost ruchu drogowego w mieście powoduje, że część dróg wymaga prac remontowych i modernizacyjnych.
- Niezbędna jest również rozbudowa istniejących dróg oraz budowa nowych wewnątrz nowopowstałych osiedli. Niezbędna jest także budowa drogi, która będzie służyła rozładowaniu ruchu przelotowego przez miasto, co pozwoli na odciążenie centrum miasta.
- W przypadku transportu kolejowego zauważalna jest redukcja kolejnych połączeń, lokalny transport kolejowy został prawie całkowicie wygaszony.
- Sieć ścieżek rowerowych na terenie jest niewystarczająca. Głównie występują one w pasach dróg wojewódzkich. Ponadto miasto wraz z otaczającym Kętrzyńskim Obszarem Funkcjonalnym nie posiada spójnej sieci tras rowerowych.
- Odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz gazowej jest bardzo wysoki, jednak dla zapewnienia sprawności działania tych sieci konieczne jest prowadzenie prac modernizacyjnych.
- W związku z tym, że instalacja służąca gospodarce odpadami jest wpisana jedynie, jako instalacja zastępcza (na wypadek awarii) dla regionu północo-wschodniego należy dążyć do uzyskania statusu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

3.8. Potencjał gospodarczy i struktura gospodarki

W 2013 roku w mieście Kętrzyn było 1 402,7 podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W stosunku do roku 2009, w roku 2013 nastąpił wzrost wartości ww. wskaźnika (dynamika wyniosła 104,1). Wzrost wartości ww. wskaźnika w latach 2009-2013 w mieście Kętrzyn w odniesieniu do gmin porównywanych był na średnim poziomie. Wyższą dynamikę odnotowano w gminach: Barciany (dynamika 109,7), Korsze (dynamika 106,1), Kętrzyn (104,7) oraz Srokowo (110,3), niższą w gminie Reszel (101,8).

W 2013 r. liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w mieście Kętrzyn była wyższa niż w całym powiecie kętrzyńskim (o 340,5), w województwie warmińsko-mazurskim (o 96,5) i niższa niż w kraju (o prawie 264). Należy jednak zauważyć fakt, że dynamika ww. wskaźnika w mieście Kętrzyn była niższa niż w powiecie (104,3), województwie warmińsko-mazurskim (105,8) i w kraju (109,7).

Tabela 56. Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	Ogółem					Dynamika (2009=100)
	2009	2010	2011	2012	2013	
Polska	1519,9	1574,6	1564,3	1615,6	1666,6	109,7
woj. warmińsko-mazurskie	1234,8	1252,0	1236,1	1271,8	1306,2	105,8
powiat kętrzyński	1018,6	1018,4	1022,4	1046,3	1062,2	104,3

79

Projekt pn.: „Strategiczne planowanie szansą rozwoju kętrzyńskiego obszaru funkcjonalnego” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Jednostka terytorialna	Ogółem					Dynamika (2009=100)
	2009	2010	2011	2012	2013	
Miasto Kętrzyn	1347,6	1334,1	1338,6	1382,8	1402,7	104,1
Gmina Kętrzyn	875,6	906,0	881,3	879,0	916,7	104,7
Gmina Barciany	620,7	665,4	653,4	654,4	680,6	109,7
Gmina Korsze	622,9	603,1	643,6	657,2	660,8	106,1
Gmina Reszel	1049,1	1037,6	1045,0	1066,9	1068,4	101,8
Gmina Srokowo	616,5	633,9	639,5	675,8	680,3	110,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

W 2013 roku w mieście Kętrzyn w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym zarejestrowanych było 1 336 podmiotów gospodarczych zatrudniających 0-9 osób²², 48,5 zatrudniających od 10-49 osób²³, 15,9 zatrudniających 50-249 osób²⁴ oraz 2,2 zatrudniających powyżej 249 osób²⁵. Porównując do innych gmin KOF jedynie w gminie Srokowo odnotowano wartość ww. wskaźnika dla podmiotów zatrudniających 250 i więcej osób.

W analizowanym okresie (2009-2013) w mieście Kętrzyn nastąpił wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Analogiczna tendencja nastąpiła we wszystkich porównywanych jednostkach. W przypadku małych przedsiębiorstw, w analizowanym okresie 2009-2013, w mieście Kętrzyn nastąpił spadek wartości ww. wskaźnika liczonego dla małych przedsiębiorstw. Spadek liczby przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 osób w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym odnotowany został we wszystkich porównywanych jednostkach.

W przypadku średnich przedsiębiorstw w mieście Kętrzyn w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, w okresie 2009-2013, nie nastąpiły żadne różnice. Stała tendencja dla opisywanego wskaźnika została zarejestrowana również dla większości jednostek porównywanych. Wyjątek stanowią: województwo warmińsko-mazurskie (spadek wartości wskaźnika o 0,9).

²² Mikroprzedsiębiorstwa

²³ Małe przedsiębiorstwa

²⁴ Średnie przedsiębiorstwa

²⁵ Duże przedsiębiorstwa

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Tabela 57. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości zatrudnienia na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	0 – 9		10 - 49		50 - 249		250 i więcej	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
Polska	1441,0	1593,1	64,9	59,5	12,1	12,1	2,0	1,8
woj. warmińsko-mazurskie	1162,8	1245,4	58,7	48,7	11,8	10,9	1,4	1,2
powiat kętrzyński	963,2	1017,6	44,5	33,6	9,7	9,7	1,2	1,2
Miasto Kętrzyn	1268,0	1336,0	61,5	48,5	15,9	15,9	2,2	2,2
Gmina Kętrzyn	842,6	896,7	27,2	14,5	5,8	5,8	0,0	0,0
Gmina Barciany	594,6	659,7	19,0	13,9	7,1	7,1	0,0	0,0
Gmina Korsze	584,1	636,0	34,4	20,5	4,5	4,5	0,0	0,0
Gmina Reszel	1005,2	1027,3	40,1	35,2	3,8	3,8	0,0	0,0
Gmina Srokowo	572,2	638,7	36,9	34,0	3,7	3,7	3,7	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

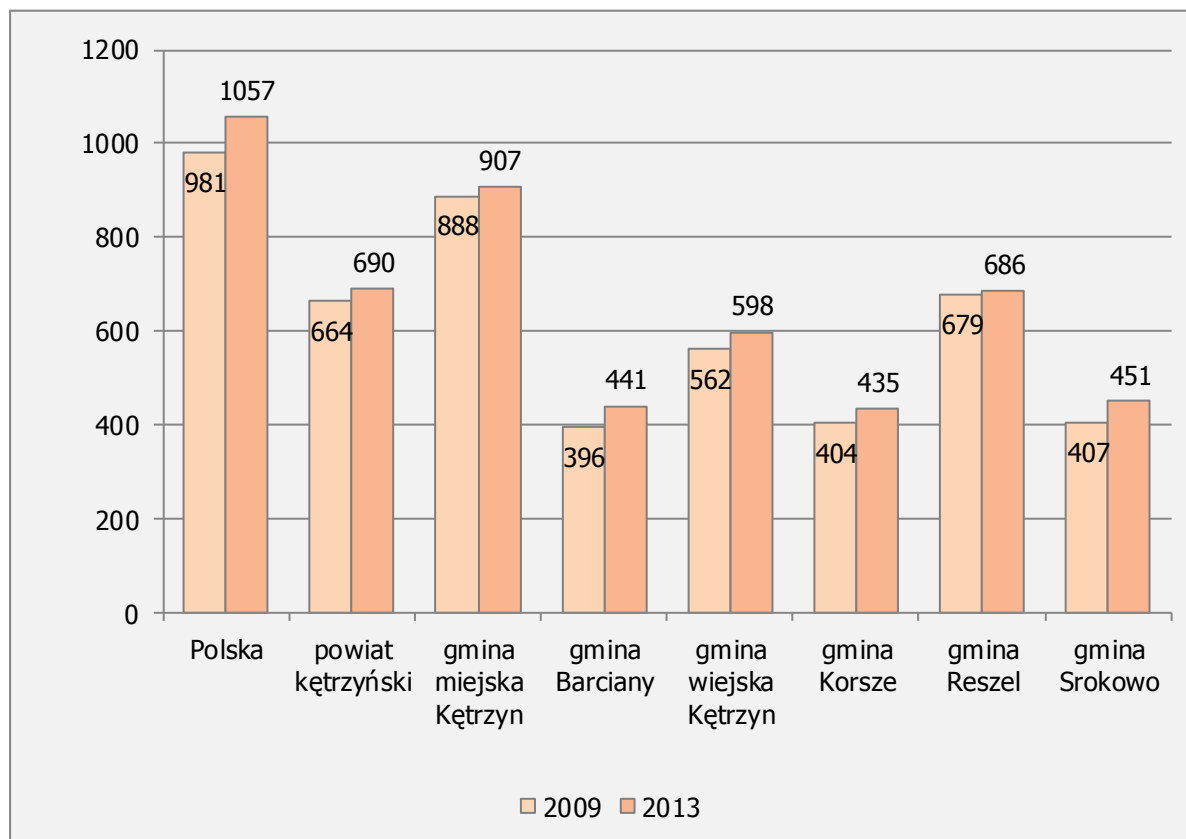
W 2013 roku w mieście Kętrzyn do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wpisanych było 907 podmiotów. W porównaniu do roku 2009 nastąpił wzrost wartości ww. wskaźnika (+19). Porównując miasto Kętrzyn do pozostałych gmin należących do KOF, wartość ww. wskaźnika w 2013 roku była na wysokim poziomie. W pozostałych jednostkach odnotowano niższe wartości dla tego wskaźnika.

Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON w roku 2009 i 2013 na 10 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

W poniższej tabeli zostały przedstawione największe i najbardziej znaczące zakłady pracy zlokalizowane na terenie miasta Kętrzyna.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Tabela 58. Najważniejsze podmioty gospodarcze

Lp.	Nazwa podmiotu	Branża
1.	Philips Lighting Poland S.A. Oddział w Kętrzynie	Elektryczna, elektrotechniczna
2.	Magnetic Systems Technology sp. z o. o. sp. k.	Elektryczna, elektromagnetyczna
3.	Majonezy Spółdzielnia Pracy Produkcyjno-Handlowa w Kętrzynie	Spożywcza
4.	MTI-Furninova Polska Sp. z o.o.	Meblarska
5.	Warmińsko-mazurski oddział Straży Granicznej	Bezpieczeństwo państwa, porządek i bezpieczeństwo publiczne
6.	Warmia S.A.	Odzieżowa
7.	Gospodarki Komunalnej Przedsiębiorstwa „Komunalnik” sp. z o. o. w Kętrzynie	Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne
8.	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o. o.	Produkcja i dostawa wody w sieci wodociągowej na zaopatrzenie ludności i innych odbiorców odbiór i oczyszczanie ścieków, rozwijanie działalności wodociągowej i kanalizacyjnej i rozbudowa sieci

Źródło: opracowanie własne

W Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego zostały określone inteligentne specjalizacje, do których zostały zaliczone: żywność wysokiej jakości, meblarstwo i przemysł drzewny oraz ekonomia wody.

Niektóre przedsiębiorstwa działające na terenie miasta wpisują się w wyznaczone specjalizacje. Przede wszystkim jest to firma Majonezy Spółdzielnia Pracy Produkcyjno-Handlowa działające w obszarze żywności wysokiej jakości. Przedsiębiorstwo to zatrudnia 50 osób. Jest to firma o długiej tradycji, której początki sięgają 1945 r. Obecnie firma poza produkcją majonezów w swojej ofercie ma koncentraty ciast takich jak Piernik kętrzyński, Babka cytrynowa, domowa, piaskowa, makowa²⁶.

Przedsiębiorstwa działające na obszarze miasta, takie jak MTI-Furninova Polska sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Muczyń-Meble”, wpisują się natomiast w inteligentną specjalizację województwa warmińsko-mazurskiego związaną z meblarstwem i przemysłem drzewnym. Jednocześnie firma MTI-Furninova jest jednym z największych przedsiębiorstw działających na terenie miasta – zatrudnia 554 osoby.

Podmiotem zatrudniającym największą liczbę osób działającym na terenie miasta jest Warmińsko-mazurski oddział Straży Granicznej, który daje zatrudnienie 1 586 osób. Placówka ta ma duże znaczenie dla miasta ze względu na przygraniczne położenie powiatu kętrzyńskiego. Z tym faktem wiąże się również działalność Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie²⁷. Jest to jeden z trzech tego typu ośrodków działających na terenie Polski. W ośrodku tym realizowane są szkolenia z zakresu ochrony granicy państwowej,

²⁶ <http://www.majonezy-ketrzyn.pl/> (dostęp 12.03.2015 r.)

²⁷ Szerzej na temat tej placówki w rozdz. 3.2.3 Oświata i opieka nad dziećmi

prawa, kryminalistyki, fałszerstw dokumentów, pirotechniki, bezpieczeństwa w komunikacji lotniczej, taktyki i techniki interwencji oraz języków obcych. Szkoła organizuje również sympozja i konferencje naukowe. Centrum Szkolenia Straży Granicznej współpracuje z ośrodkami akademickimi takimi jak: Uniwersytet Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz szkołami resortowymi – Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Centralnym Ośrodkiem Szkolenia Służb Więziennych w Kaliszu²⁸.

Drugim pod względem zatrudnienia pracodawcą w Kętrzynie jest Philips Lighting Poland S.A. Oddział w Kętrzynie, który zatrudnia 630 osób. Firma ta prowadzi swoją działalność w ramach Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Firma stale się rozwija wprowadzając nowe technologie oraz innowacje, jednocześnie zwiększając liczbę miejsc pracy. W ramach kętrzyńskiego zakładu Philips Lighting działa również Centrum Badawczo-Rozwojowe, które jest jednym z czterech tego typu ośrodków Philips Lighting na świecie²⁹.

Uwagę należy zwrócić także na firmę Doroszko, która jest producentem szklanych ozdób choinkowych i wielkanocnych. Firma istnieje od 1992 roku, jednak sama tradycja bombkarska w Kętrzynie sięga lat 1955-1979. W tym okresie w Kętrzynie istniała wytwórnia ozdób choinkowych „Styl”, której produkty zdobyły uznanie na całym świecie. Niewątpliwą atrakcją turystyczną związaną z firmą Doroszko jest także Konsulat Św. Mikołaja w Kętrzynie. Drugą firmą, która zajmuje się produkcją ozdób choinkowych jest Wytwórnia Ozdób Choinkowych Teresa Rabczko.

Miasto Kętrzyn posiada również tereny stanowiące podstrefę Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W Kętrzynie granicami W-M SSE objętych jest 8,5 ha gruntów położonych przy ul. Bolesława Chrobrego.

Ponadto na terenie miasta zostały wyznaczone tereny inwestycyjne, których łączna powierzchnia wynosi ok. 162 ha. Są to tereny zarówno należące do gminy miejskiej Kętrzyn, jak i podmiotów prywatnych³⁰. Wiele z tych terenów nie jest jeszcze w pełni uzbrojona.

Podsumowanie

- W okresie 2009-2013 w mieście Kętrzyn nastąpił wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Analogiczna tendencja nastąpiła we wszystkich porównywanych jednostkach. W przypadku małych przedsiębiorstw nastąpił spadek wartości ww. wskaźnika liczonego dla małych przedsiębiorstw. Natomiast liczba średnich i dużych przedsiębiorstw była stabilna.
- Na terenie miasta działają firmy, które wpisują się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego, jednak największe znaczenie dla rozwoju miasta ma Warmińsko-mazurski oddział Straży Granicznej oraz Philips Lighting Poland S.A. Oddział w Kętrzynie.

²⁸ <http://www.cs.strazgraniczna.pl/o-nas-2/> (dostęp 12.03.2015 r.)

²⁹ http://www.elektroinstalator.com.pl/wyrozniene_elektro/1222-rozbudowa-zakladu-philips-lighting-poland-w-ketrzynie.html (dostęp 12.03.2015 r.)

³⁰ Na podstawie danych przekazanych przez UM Kętrzyn

- Miasto nie posiada spójnego programu/oferty gospodarczej skierowanej do inwestorów. W niewystarczającym stopniu promowane są również lokalne produkty miasta.

3.9. Potencjał przyrodniczy i jego ochrona

Miasto Kętrzyn pod względem warunków termicznych jest jednym z najchłodniejszych miejsc w Polsce. Średnia temperatura roczna wynosi 6,5 °C. Średnia maksymalna temperatura lipca wynosi 21,9 °C, a średnia minimalna w lutym -7,3 °C. Okres wegetacyjny trwa około 207 dni, co oznacza, że jest znacznie krótszy od średniej dla Polski.

Na terenie miasta Kętrzyn znajduje się kilka podstawowych typów ekosystemów:

- tereny zieleni leśnej i semileśnej,
- pola, ugory, łąki, sady, pastwiska, ogródki działkowe,
- związane z krajobrazem miejskim (parki, skwery, trawniki, cmentarze).

Kętrzyn jest miastem o małej spójności przestrzennej i bioróżnorodności, szczególnie w centrum miasta. Na terenie miasta nie ma zlokalizowanych żadnych zasobów naturalnych.

Lasy oraz grunty zadrzewione na terenie Kętrzyna stanowią niewielki procent powierzchni miasta – 1,35%, tj. 14 ha (1,35% powierzchni ogólnej). Najbliższe duże kompleksy leśne znajdują się poza granicami administracyjnymi miasta, są to tereny w okolicy Gierłozy.

Głównym ciekim wodnym przepływającym przez Kętrzyn jest rzeka Guber stanowiąca prawy dopływ rzeki Łyny. Rzeka Guber wypływa na wysokości około 180 m n.p.m. ze źródeł znajdujących się na południowy-zachód od jeziora Guber. Jej długość wynosi 80,2 km, a średni spadek całej rzeki około 1,33‰. Pierwszym większym lewobrzeżnym dopływem Gubra jest rzeka Dajna, drugim rzeka Sajna. Największym prawobrzeżnym dopływem Gubra jest rzeka Liwna.

Na terenie miasta zlokalizowane są także dwa zbiorniki wodne - Jezioro Miejskie oraz część Rozlewiska Wopławka. Jezioro Miejskie (powierzchnia 8,2 ha) posiada status zbiornika przepływowego. Usytuowane jest pomiędzy Rozlewiskiem Wopławka a rzeką Guber. Zbiornik odbiera wody opadowe od okolicznych kolektorów deszczowych. Zgodnie z opiniami przekazanymi podczas spotkań warsztatowo-konsultacyjnych Jezioro oraz teren wokół niego wymaga rewitalizacji i dostosowania go do potrzeb mieszkańców.

Na terenie miasta nie ma zlokalizowanych parków narodowych, krajobrazowych czy rezerwatów przyrody. W Kętrzynie zostały wyznaczone trzy formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Guber wraz z doliną rzeki Dajny stanowi część korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym. Jego całkowita powierzchnia wynosi 14 363,8 ha i obejmuje swoim zasięgiem dolinę Liwny, dolinę Dajny i dolinę Sajny.

Za użytek ekologiczny został uznany obszar wodno-błotny o pow. 65,91 ha położony na terenie miasta i gminy Kętrzyn o nazwie „Rozlewisko Wopławka”. Piecza nad użytkowaniem powierzona została organom wykonawczym miasta Kętrzyn. Obszar ten zasiedlony jest przez ok. 20 gatunków ptactwa wodno-błotnego. Jest to miejsce lęgów perkoza zausznika, perkoza rdzawoszyjnego i dwuczubego, perkozka, 7 gatunków kaczek właściwych oraz 4 gatunków grążyc. Innymi gatunkami, które można zaobserwować na tym terenie są: mewa śmieszka, rybitwa czarna, perkoz zausznik, rybitwa białowąsa, brodziec krwawodzioby, batalion i rybitwa czarna. Zagrożeniem dla populacji ptactwa zasiedlającego ten obszar stanowi obserwowana obecnie ekspansja populacji lisów oraz ograniczona ilość opadów atmosferycznych i zmniejszające się dopływy ze zlewni.

Na obszarze miasta znajduje się również 8 pomników przyrody:

Tabela 59. Pomniki przyrody znajdują się na terenie Kętrzyna

Lp.	Nr obiektu	Gatunek	Obwód w cm	Wysokość	Usytuowanie	Rok uznania
1	379	Dąb	365	26	zieleniec przy ul. Kajki	1984
2	434	Leszczyna turecka	300	19	u zbiegu tras na Srokowo i Karolewo (Bałtycka/Mazowiecka)	1986
3	920 s	Klon jawor	285	23	PI. Grunwaldzki 1	1997
4	921 s	Klon srebrzysty	283	17	park miejski przy Szpitalnej	1997
5	922 s	Olsza szara	230	21	ul. Kościuszki	1997
6	923 s	Dąb	315	25	park miejski przy Szpitalnej	1997
7	925 s	Jarzab szwedzki	158	9	ul. Cmentarna	1997
8	926 s	Jarzab szwedzki	164	9	ul. Cmentarna	1997

Źródło: dane UM Kętrzyn

Gospodarka przestrzenna

Miasto w ok. 80% objęte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Tereny zabudowane i zurbanizowane stanowią ponad połowę obszaru miasta – 58,61%. W drugiej kolejności przestrzeń miasta zajmowana jest przez użytki rolne, przy czym należy zauważyć, że są to przede wszystkim Rodzinne Ogródki Działkowe. Pozostałe grunty stanowią niecałe 5% powierzchni miasta.

Tabela 60. Użytkowanie gruntów

Lp.	Zagospodarowanie	Powierzchnia ogólna (ha)	Udział procentowy w powierzchni łącznej miasta
1	Użytki rolne	381	36,85 %
2	Grunty leśne	14	1,35 %
3	Grunty pod wodami	14	1,35 %
4	Nie użytki	17	1,65 %
5	Grunty zabudowane i zurbanizowane	606	58,61 %

Lp.	Zagospodarowanie	Powierzchnia ogólna (ha)	Udział procentowy w powierzchni łącznej miasta
6	Tereny różne	2	0,19 %
	RAZEM	1 034	100 %

Źródło: dane Wydziału Planowania Przestrzennego i Gospodarki Nieruchomościami UM Kętrzyn

Grunty gminne w powierzchni miasta zajmują 230 ha (22,24% powierzchni miasta) i dodatkowo 154 ha znajdują się w użytkowaniu wieczystym (14,89% powierzchni miasta).

Tabela 61. Zagospodarowanie gruntów gminnych

Lp.	Zagospodarowanie gruntów gminnych	Grunty (ha)	
		gminne	gminne w wieczystym użytkowaniu
1	Tereny mieszkaniowe	17	24
2	Tereny przemysłowe	3	4
3	Inne tereny zabudowane	26	20
4	Zurbanizowane tereny niezabudowane	19	4
5	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	37	0
6	Tereny komunikacyjne - drogi	43	3
7	Tereny komunikacyjne - kolej	0	0
8	Użytki rolne	58	99
9	Grunty leśne	9	0
10	Grunty pod wodami	8	0
11	Nieużytki	8	0
12	Tereny różne	2	0
13	RAZEM	230	154

Źródło: dane Wydziału Planowania Przestrzennego i Gospodarki Nieruchomościami

Gmina Miejska Kętrzyn jest również właścicielem nieruchomości zlokalizowanych na obszarze gminy Kętrzyn (stacje uzdatniania wody, cmentarz komunalny, oczyszczalnia ścieków, studnie do poboru wód głębszych). Są to obiekty istotne z punktu widzenia funkcjonowania i dalszego rozwoju miasta.

Podsumowanie

- Lasy oraz grunty zadrzewione na terenie Kętrzyna stanowią niewielki procent powierzchni miasta – 1,35%, dlatego ważne jest, aby istniejące na terenie miasta tereny zielone były w jak największym stopniu atrakcyjne dla mieszkańców. Ma to znaczenie szczególnie w przypadku Jeziorka Miejskiego i rzeki Guber, które wymagają dostosowania do potrzeb mieszkańców.
- Miasto w 80% pokryte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Należy dążyć do pokrycia planami powierzchni całego miasta. Ważna jest ich również cykliczna aktualizacja.
- Miasto posiada jeszcze dużą powierzchnię terenów inwestycyjnych, ale w części są to tereny nieużytkowane.

3.10. Współpraca międzynarodowa

Miasto Kętrzyn nawiązało do tej pory współpracę z 4 miastami zagranicznymi. Współpraca ta obejmuje wymianę informacji i doświadczeń między samorządami miast m.in. w zakresie dobrych praktyk w zarządzaniu, kultury, sportu, przedsiębiorczości. Bardzo duże znaczenie w kontaktach z innymi miastami ma wymiana młodzieży szkolnej, grup sportowych, turystyka i wypoczynek, nauka języków obcych, promocja firm kętrzyńskich oraz poznawanie odmienności kulturowych. Ma to głównie miejsce poprzez bezpośrednie spotkania przedstawicieli Kętrzyna i poszczególnych miast.

Tabela 62. Współpraca międzynarodowa

Lp.	Nazwa miasta partnerskiego	Data podpisania umowy o współpracę	Zakres współpracy
1.	Zlate Hory - Republika Czeska	15.05.1999 r.	wymiana doświadczeń w zakresie oświaty, kultury (muzyki, plastyki i fotografii), sportu, turystyki, doskonalenia zawodowego i kształcenia, wymiany grup młodzieży
2.	Wesel – Niemcy	19.05.2002 r.	popieranie i wspomaganie zorganizowanych inicjatyw i budulców w zakresie oświaty, kultury, gospodarki, młodzieży, sportu, kościoła i mediów
3.	Włodzimierz Wołyński – Ukraina	12.11.2004 r.	oświata, kultura (wymiana doświadczeń kulturalnych, wymiana grup młodzieżowych, wymiana osiągnięć w dziedzinie malarstwa, plastyki, fotografii i muzyki), sport, turystyka i wypoczynek, gospodarka, wymiana doświadczeń samorządów obu miast, integracja mniejszości narodowych
4.	Swietłyj – Rosja, Obwód Kaliningradzki	8.12.2005 r.	oświata, kultura, turystyka i wypoczynek, sport, ochrona zdrowia i opieki socjalnej, ekologia i ochrona środowiska, współpraca między organizacjami pozarządowymi, biznesem prywatnym, wymiana doświadczeń w dziedzinie funkcjonowania instytucji administracji samorządowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Kętrzyn

Podsumowanie

Współpraca międzynarodowa ma bardzo duże znaczenie w polityce spójności Unii Europejskiej, dlatego ważne jest kontynuowanie działań podejmowanych w tym zakresie przez miasto. Współpraca ta w większym stopniu powinna zostać rozszerzona o kwestie gospodarcze, które pozwoliłyby na rozwój inwestycji w mieście.

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

4. Wyniki badania społecznego

4.1. Badanie wśród mieszkańców miasta Kętrzyn

Przygotowaną na potrzeby projektu ankietę wypełniło łącznie 126 mieszkańców miasta Kętrzyn (z czego 74 osoby w wersji kwestionariusza internetowego do samodzielnego wypełniania, a pozostałe 52 w wersji ankiety papierowej).

4.1.1. Próba

Wśród osób, które wzięły udział w badaniu nieznacznie przeważały kobiety (54%). Próba była natomiast zróżnicowana pod kątem grup wieku, z nieznaczną przewagą osób w przedziale 35-44 lata.

Tabela 63. Respondenci według płci

Płeć	Liczba	%
Kobieta	68	54,0%
Mężczyzna	57	45,2%
Brak odpowiedzi	1	0,8%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 64. Respondenci według wieku

Wiek	Liczba	%
Poniżej 24 lat	10	7,9%
25 – 34 lata	38	30,3%
35 – 44 lata	45	35,7%
45 – 54 lata	24	19,0%
Powyżej 55 lat	8	6,3%
Brak odpowiedzi	1	0,8%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Poziom wykształcenia respondentów był wysoki. Zdecydowana większość (78,6%) respondentów to osoby z wyższym wykształceniem, kolejna grupa to osoby z wykształceniem średnim – 18,3%.

Tabela 65. Respondenci według wykształcenia

Wykształcenie	Liczba	%
Podstawowe/gimnazjalne	1	0,8%
Zasadnicze zawodowe	0	0,0%
Średnie	23	18,3%
Wyższe	99	78,5%
Brak odpowiedzi	3	2,4%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Jeśli chodzi o status społeczno-ekonomiczny to najliczniejszą grupę stanowili zatrudnieni w charakterze pracowników najemnych. Drugą grupę stanowiły osoby uczące się i studiujące.

Tabela 66. Respondenci według statusu społeczno-ekonomicznego

Odpowiedź	Liczba	%
Praca na własny rachunek	11	8,7%
Praca najemna	71	56,3%
Praca w indywidualnym gospodarstwie rolnym	1	0,8%
Bezrobocie	11	8,7%
Emerytura	4	3,3%
Renta	3	2,4%
Nauka	13	10,3%
Inne/brak odpowiedzi	12	9,5%
Łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Większość ankietowanych urodziła się na terenie Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, przy czym w grupie tej przeważały osoby pochodzące z miasta Kętrzyn. Co istotne, znacząca większość osób, które wzięły udział w badaniu, mieszka na terenie miasta przez czas dłuższy niż 15 lat, co oznacza, że posiadają na jego temat bogatą wiedzę.

Tabela 67. Respondenci według miejsca urodzenia

Odpowiedź	Liczba	%
Gmina Miejska Kętrzyn	84	66,7%
Inna gmina Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego	13	10,3%
Inna gmina województwa warmińsko-mazurskiego (spoza Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego)	18	14,3%
Poza województwem warmińsko-mazurskim	11	8,7%
Łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 68. Respondenci według czasu zamieszkania na terenie gminy

Odpowiedź	Liczba	%
Poniżej 5 lat	12	9,52%
5-10 lat	5	3,97%
11-15 lat	8	6,35%
Dłużej niż 15 lat	101	80,16%
Łącznie	126	100,00%

Źródło: opracowanie własne

4.1.2. Wyniki badania

Ankieta rozpoczynała się od ogólnego pytania o ocenę gminy jako miejsca do zamieszkania. Najliczniejsze były oceny dobre (3 = dobrze), zaś średnia ocena wyniosła 2,5.

Tabela 69. Ocena gminy jako miejsca do zamieszkania w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą

Ocena	Liczba	%
0 (bardzo źle)	5	4,0%
1 (źle)	11	8,7%
2 (średnio)	43	34,1%
3 (dobrze)	53	42,1%
4 (bardzo dobrze)	14	11,1%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Jeśli spojrzeć na poszczególne aspekty życia w mieście można zauważyć pewne zróżnicowanie stopnia zadowolenia mieszkańców. Najwyżej oceniane były zieleń miejską, estetyka i czystość w mieście oraz stan i dostępność infrastruktury sportowej. Za obszary problematyczne natomiast należy uznać przede wszystkim możliwości znalezienia pracy w mieście oraz dostęp do usług służby zdrowia i dostępność infrastruktury publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 70. Ocena aspektów życia w mieście (w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą)

Aspekt życia w mieście	Średnia ważnych odpowiedzi
Możliwości znalezienia pracy w mieście	0,8
Dostęp do usług służby zdrowia	1,4
Dostępność infrastruktury publicznej dla osób niepełnosprawnych	1,7
Standard i dostępność mieszkań	2,0
Stan dróg	2,3
Komunikacja miejska	2,3
Opieka nad dziećmi (żłobki i przedszkola)	2,4
Bezpieczeństwo mieszkańców	2,6
Jakość oświaty na poziomie podstawowym	2,7
Ekologia i gospodarka odpadami	2,7
Stan chodników	2,8
Oferta kulturalno-rozrywkowa	2,8
Stan i dostępność infrastruktury sportowej	3,0
Estetyka i czystość w mieście	3,2
Zieleń miejska	3,3

Źródło: opracowanie własne

Z oceną poszczególnych aspektów życia w mieście powiązane było również wskazanie tych spośród nich, które wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań. Odpowiedzi

mieszkańców w obu kwestiach są spójne – wskazywali oni na konieczność poprawy w zakresie możliwości znalezienia pracy w mieście oraz dostępu do usług służby zdrowia.

Tabela 71. Aspekty życia w mieście wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań

Aspekt życia w mieście	Liczba	% ³¹
Możliwości znalezienia pracy w mieście	103	81,7%
Dostęp do usług służby zdrowia	58	46,0%
Stan dróg	32	25,4%
Standard i dostępność mieszkań	29	23,0%
Bezpieczeństwo mieszkańców	21	16,7%
Opieka nad dziećmi (żłobki i przedszkola)	19	15,1%
Dostępność infrastruktury publicznej dla osób niepełnosprawnych	15	11,9%
Komunikacja miejska	14	11,1%
Jakość oświaty na poziomie podstawowym	11	8,7%
Oferta kulturalno-rozrywkowa	8	6,3%
Estetyka i czystość w mieście	4	3,2%
Ekologia i gospodarka odpadami	4	3,2%
Stan chodników	4	3,2%
Stan i dostępność infrastruktury sportowej	3	2,4%
Zieleń miejska	2	1,6%
Inne	8	6,3%

Źródło: opracowanie własne

Następną poruszoną w ankiecie kwestią był rozwój gospodarczy miasta na tle innych gmin w Polsce. Z odpowiedzi respondentów widać, że postrzegają oni Kętrzyn jako obszar średnio rozwinięty. Średni poziom oceny rozwoju gospodarczego wyniósł 2,2.

Tabela 72. Ocena poziomu rozwoju gospodarczego miasta na tle innych gmin w Polsce (na skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza bardzo, zaś 4 bardzo wysoki poziom)

Ocena	Liczba	%
0 (bardzo źle)	9	7,1%
1 (źle)	26	20,6%
2 (średnio)	38	30,2%
3 (dobrze)	37	29,4%
4 (bardzo dobrze)	16	12,7%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie zostało przygotowane na wzór wskaźnika Net Promoter Score używanego często w badaniach marketingowych – respondenci mieli określić na ile prawdopodobne jest, że poleciliby przyjacielom lub krewnym miasto Kętrzyn jako dobre miejsce do zamieszkania. Wskaźnik obliczany jest poprzez odjęcie od procenta osób, które można określić jako promotorów (wybierających odpowiedzi 9 lub 10) odsetka krytyków (odpowiedzi 0-6).

³¹ Procenty nie sumują się do 100%, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru

W przypadku miasta Kętrzyn wartość wskaźnika wynosi -73,0%, co może wskazywać na niezadowolenie mieszkańców.

Tabela 73. Ocena, na ile prawdopodobne jest polecenie przyjaciołom lub krewnym miasta Kętrzyn jako dobrego miejsca do zamieszkania (na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „zupełnie nieprawdopodobne”, zaś 10 „pewne”)

Ocena	Liczba	%
0	10	7,9%
1	5	4,0%
2	16	12,7%
3	14	11,1%
4	15	11,9%
5	19	15,1%
6	18	14,3%
7	9	7,1%
8	15	11,9%
9	3	2,4%
10	2	1,6%
łącznie	126	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Wśród czynników, które mogłyby skłonić ankietowanych do zmiany miejsca zamieszkania, najczęściej pojawiały się względy zawodowe, co potwierdza wyłaniającą się z wcześniejszych pytań tezę, że do głównych problemów miasta Kętrzyn należy sytuacja na rynku pracy. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią były uwarunkowania związane z edukacją i samorozwojem np. podjęcie studiów wyższych.

Tabela 74. Czynniki, które mogłyby skłonić respondentów do zmiany miejsca zamieszkania

Odpowiedź	Liczba	% ³²
Względy zawodowe – możliwość znalezienia dobrej pracy/założenia działalności gospodarczej	81	64,3%
Uwarunkowania związane z edukacją i samorozwojem np. podjęcie studiów wyższych	23	18,3%
Możliwość wyjazdu za granicę	19	15,1%
Względy osobiste – chęć mieszkania bliżej krewnych, powrót do miejsca urodzenia	18	14,3%
Nic, zdecydowanie nie opuściłbym obecnego miejsca zamieszkania	17	13,5%
Możliwość zamieszkania w dużym mieście	14	11,1%
Możliwość zamieszkania bliżej natury	12	9,5%
Osobista potrzeba zmiany otoczenia	12	9,5%
Inne	1	0,8%

Źródło: opracowanie własne

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło najważniejszych, zdaniem respondentów, kierunków rozwoju miasta w przyszłości. Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były rozwój

³² Procenty nie sumują się do 100%, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru

gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego.

Tabela 75. Wskazania najważniejszych kierunków rozwoju miasta w przyszłości

Odpowiedź	Liczba	% ³³
Rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	103	81,7%
Pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego	61	48,4%
Działania na rzecz podtrzymywania i kultywowania lokalnych tradycji	14	11,1%
Ekologia i poszanowanie środowiska naturalnego	6	4,8%
Poprawa jakości życia mieszkańców	71	56,3%
Rozwój społeczeństwa informacyjnego	4	3,2%
Poprawa komunikacji z innymi gminami w regionie i poza nim	23	18,3%
Promocja i wzmacnianie marki miasta	21	16,7%
Inne	4	3,2%

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Podsumowanie

- Mieszkańcy oceniają miasto Kętrzyn ogólnie jako dobre miejsce do zamieszkania. Najlepiej ocenianymi aspektami życia w mieście jest zieleń miejska, estetyka i czystość w mieście oraz stan i dostępność infrastruktury sportowej. Za obszary problematyczne natomiast należy uznać przede wszystkim możliwości znalezienia pracy w mieście oraz dostęp do usług służby zdrowia – właśnie w tych dziedzinach powinny zostać według respondentów podjęte priorytetowe działania władz.
- Jeśli chodzi o poziom rozwoju gospodarczego miasta, jest on uznawany za średni. Za niezbyt prawdopodobne należy uznać, aby osoby biorące udział w badaniu polecały Kętrzyn jako dobre miejsce do zamieszkania, zaś najważniejszym czynnikiem, który mógłby skłonić je do przeprowadzki są względy zawodowe. Zdaniem mieszkańców najważniejszymi kierunkami rozwoju miasta powinien być rozwój gospodarczy, wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego.

³³ Procenty nie sumują się do 100%, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru

4.2. Badanie wśród przedsiębiorców Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

W ramach części badawczej projektu zostało przeprowadzone również badanie skierowane do specyficznej grupy mieszkańców, jaką stanowią przedsiębiorcy.

4.2.1. Próba

W badaniu wzięło udział 38 przedsiębiorców. Próba była zrównoważona płciowo, a także stosunkowo wyrównana, jeśli chodzi o grupy wiekowe.

Tabela 76. Respondenci według płci

Płeć	%
Kobieta	50,00%
Mężczyzna	50,00%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 77. Respondenci według wieku

Wiek	%
Poniżej 24 lat	5,26%
25 – 34 lata	31,58%
35 – 44 lata	23,68%
45 – 54 lata	18,43%
Powyżej 55 lat	21,05%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Poziom wykształcenia respondentów był wysoki, najlichniesza grupa (prawie 70%) miała wykształcenie wyższe, a kolejne około 30% średnie.

Tabela 78. Respondenci według wykształcenia

Wykształcenie	%
Zasadnicze zawodowe	2,63%
Średnie	28,95%
Wyższe	68,42%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Rozkład terytorialny prowadzonych przez respondentów działalności również był równomierny. Odsetek przedsiębiorców z miasta wyniosła 15,79%. Nieco mniej liczni byli jedynie przedsiębiorcy z gminy Srokowo, zaś silniej reprezentowane były Korsze oraz Reszel.

Tabela 79. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według lokalizacji

Odpowiedź	%
Miasto Kętrzyn	15,79%
Gmina Kętrzyn	15,79%

Odpowiedź	%
Gmina Barciany	15,79%
Gmina Korsze	21,05%
Gmina Reszel	21,05%
Gmina Srokowo	10,53%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 80. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według Sekcji PKD

Odpowiedź	%
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23,68%
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	5,27%
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2,64%
Sekcja F – Budownictwo	5,26%
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7,89%
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	2,63%
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7,89%
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5,26%
Sekcja P – Edukacja	2,64%
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,63%
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10,53%
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa	23,68%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Większość z reprezentowanych przez respondentów przedsiębiorstw działa już ponad 14 lat, co jest bardzo pozytywne z punktu widzenia badania, gdyż można założyć, że biorące udział w badaniu osoby mają duże doświadczenie w zakresie działalności gospodarczej na terenie KOF.

Tabela 81. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według roku powstania

Odpowiedź	%
2001 lub wcześniej	28,95%
2001-2005	5,26%
2006-2010	26,32%
2011 lub później	39,47%
łącznie	28,95%

Źródło: opracowanie własne

4.2.2. Wyniki badania

Ankieta rozpoczynała się od ogólnego pytania o ocenę gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Najliczniejsze były oceny umiarkowanie negatywne oraz neutralne, zaś średnia ocena wynosiła 1,61.

Tabela 82. Ocena gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą

Ocena	%
0 (bardzo źle)	13,16%
1 (źle)	36,84%
2 (średnio)	28,95%
3 (dobrze)	18,42%
4 (bardzo dobrze)	2,63%
łącznie	100%

Źródło: opracowanie własne

Analizując odpowiedzi w podziale na gminy, można zauważyć, że przedsiębiorcy z miasta Kętrzyn byli jednymi z najmniej zadowolonych z warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 83. Średnia ocena gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą

Gmina	Średnia
Miasto Kętrzyn	1
Gmina Kętrzyn	1,3
Gmina Barciany	2,3
Gmina Korsze	2,5
Gmina Reszel	1
Gmina Srokowo	2

Źródło: opracowanie własne

Jeśli spojrzeć na poszczególne aspekty życia i prowadzenie działalności gospodarczej na terenie KOF można zauważyć pewne zróżnicowanie ocen, aczkolwiek w przypadku wszystkich pozycji średnie ocen były niższe niż 2. Najwyżej oceniane były współpraca między przedsiębiorcami oraz możliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr. Za kluczowy obszar problematyczny natomiast należy uznać politykę finansową gminy (ulgi i zwolnienia z podatków opłat).

Tabela 84. Ocena aspektów prowadzenia działalności gospodarczej (w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą)

Aspekt prowadzenia działalności gospodarczej	Średnia ważnych odpowiedzi
Polityka finansowa gminy (ulgi i zwolnienia z podatków opłat)	0,95
Działalność instytucji otoczenia biznesu	1,26
Infrastruktura techniczna	1,30

Aspekt prowadzenia działalności gospodarczej	Średnia ważnych odpowiedzi
Możliwość uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej	1,34
Promocja gospodarcza gminy	1,35
Stan dróg, dostępność komunikacyjna gminy	1,37
Możliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr	1,49
Współpraca między przedsiębiorcami	1,63

Źródło: opracowanie własne

Patrząc na wyniki w podziale na gminy można zauważyć, że przedsiębiorcy z miasta Kętrzyn praktycznie każdy z aspektów ocenili najwyżej spośród wszystkich porównywanych gmin.

Tabela 85. Średnia ocen aspektów prowadzenia działalności gospodarczej w podziale na gminy (w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą)

Aspekt prowadzenia działalności gospodarczej	Miasto Kętrzyn	Gmina Kętrzyn	Gmina Barciany	Gmina Korsze	Gmina Reszel	Gmina Srokowo
Polityka finansowa gminy (ulgi i zwolnienia z podatków opłat)	1,33	1,33	0,33	0,50	1,17	1,36
Działalność instytucji otoczenia biznesu	1,50	1,50	1,00	0,83	1,17	1,36
Infrastruktura techniczna	1,50	1,00	1,33	0,83	1,50	1,75
Możliwość uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej	1,67	1,50	1,00	0,83	1,50	0,92
Promocja gospodarcza gminy	2,00	1,50	1,33	0,67	2,00	1,33
Stan dróg, dostępność komunikacyjna gminy	1,83	1,17	0,83	1,50	1,00	1,67
Możliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr	2,17	1,33	0,67	1,00	2,00	1,83
Współpraca między przedsiębiorcami	1,50	1,83	1,33	1,50	2,17	1,36

Źródło: opracowanie własne

Z oceną poszczególnych aspektów życia w gminie powiązane było również wskazanie tych spośród nich, które wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań. Ponownie wskazane została polityka finansowa gminy (ulgi i zwolnienia z podatków i opłat). Za konieczne zostało również uznane podjęcie działań na rzecz poprawy stanu dróg i dostępności komunikacyjnej gminy.

Tabela 86. Aspekty życia w gminie wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań

Aspekty prowadzenia działalności w gminie	% ³⁴
Polityka finansowa gminy (ulgi i zwolnienia z podatków i opłat)	57,89%
Stan dróg, dostępność komunikacyjna gminy	50,00%
Promocja gospodarcza gminy	36,84%
Możliwość uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej	34,21%
Infrastruktura techniczna	26,32%
Instytucje otoczenia biznesu	26,32%
Możliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr	21,05%
Współpraca między przedsiębiorcami	15,79%

Źródło: opracowanie własne

Analiza odpowiedzi w podziale na przedsiębiorców reprezentujących poszczególne gminy pokazuje, że w mieście Kętrzyn często wskazywanym obszarem działań była również możliwość uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej, infrastruktura techniczna, instytucje otoczenia biznesu.

Tabela 87. Aspekty życia w gminie wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań w podziale na gminy

Aspekt prowadzenia działalności gospodarczej	Miasto Kętrzyn	Gmina Kętrzyn	Gmina Barciany	Gmina Korsze	Gmina Reszel	Gmina Srokowo
Polityka finansowa gminy (ulgi i zwolnienia z podatków i opłat)	66,67%	66,67%	83,33%	62,50%	50,00%	50,00%
Stan dróg, dostępność komunikacyjna gminy	33,33%	50,00%	16,67%	12,50%	12,50%	0,00%
Promocja gospodarcza gminy	0,00%	33,33%	16,67%	12,50%	37,50%	0,00%
Możliwość uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej	50,00%	16,67%	0,00%	0,00%	25,00%	25,00%
Infrastruktura techniczna	33,33%	50,00%	66,67%	50,00%	100,00%	0,00%
Instytucje otoczenia biznesu	33,33%	16,67%	16,67%	12,50%	0,00%	50,00%
Możliwość znalezienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr	16,67%	16,67%	16,67%	12,50%	50,00%	75,00%
Współpraca między przedsiębiorcami	16,67%	33,33%	33,33%	25,00%	12,50%	50,00%

Źródło: opracowanie własne

³⁴ Procenty nie sumują się do 100%, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru

Następną poruszoną w ankiecie kwestią był rozwój gospodarczy gminy, gdzie respondenci prowadzą działalność gospodarczą, na tle innych gmin w Polsce. Z odpowiedzi respondentów widać, że postrzegają oni KOF raczej jako obszar mało rozwinięty - prawie 70% stanowiły oceny 0 i 1, zaś średnia wynosiła 1,18.

Tabela 88. Ocena poziomu rozwoju gospodarczego gminy gdzie respondenci prowadzą działalność gospodarczą, na tle innych gmin w Polsce (na skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza bardzo zaś 4 bardzo wysoki poziom)

Ocena	%
0	21,05%
1	47,38%
2	23,68%
3	7,89%
4	0,00%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytanie zostało przygotowane na wzór Net Promoter Score używanego często w badaniach marketingowych – respondenci mieli określić na ile prawdopodobne jest, że poleciliby przyjaciom lub krewnym, w której prowadzą działalność gospodarczą. Wskaźnik obliczany jest poprzez odjęcie od procenta osób, które można określić jako Promotorów (wybierających odpowiedzi 9 lub 10) odsetka Krytyków (odpowiedzi 0-6). W przypadku badania przedsiębiorców wartość wskaźnika wynosi -94,74%, co oznacza, że raczej nie polecaliby swoich gmin jako dobrego miejsca do działalności gospodarczej.

Tabela 89. Ocena ile prawdopodobne jest polecenie przyjaciom lub krewnym swojej Gminy jako dobrego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej (na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „zupełnie nieprawdopodobne” zaś 10 „pewne”)

Ocena	%
0	23,69%
1	18,42%
2	10,53%
3	21,05%
4	5,26%
5	10,53%
6	5,26%
7	2,63%
8	2,63%
9	0,00%
10	0,00%
łącznie	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Osoby biorące udział w badaniu zostały również zapytane o to, jakie branże mają największe szanse na rozwój w reprezentowanych przez nich gminach. Najwięcej wskazań dotyczyło rolnictwa oraz turystyki.

Tabela 90. Branże, które mają największe szanse na rozwój na terenie KOF w podziale na gminy

Odpowiedź	% ³⁵
Rolnictwo	71,05%
Turystyka	63,16%
Przetwórstwo rolno-spożywcze	52,63%
Przemysł elektrotechniczny i maszynowy	21,05%
Przemysł meblarski	13,16%
Przemysł odzieżowy	2,63%

Źródło: opracowanie własne

W mieście Kętrzyn najczęściej wybieraną odpowiedzią była turystyka, rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze było wskazywane nieco rzadziej.

Tabela 91. Branże, które mają największe szanse na rozwój na terenie KOF w podziale na gminy

Aspekt prowadzenia działalności gospodarczej	Miasto Kętrzyn	Gmina Kętrzyn	Gmina Barciany	Gmina Korsze	Gmina Reszel	Gmina Srokowo
Rolnictwo	50,00%	66,67%	83,33%	25,00%	87,50%	100,00%
Turystyka	66,67%	66,67%	100,00%	75,00%	50,00%	100,00%
Przetwórstwo rolno-spożywcze	50,00%	50,00%	66,67%	62,50%	25,00%	75,00%
Przemysł elektrotechniczny i maszynowy	33,33%	16,67%	0,00%	25,00%	12,50%	25,00%
Przemysł meblarski	16,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Przemysł odzieżowy	0,00%	16,67%	0,00%	12,50%	37,50%	25,00%

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Podsumowanie

- Biorący udział w badaniu przedsiębiorcy oceniali obszar KOF jako niezbyt dobre miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej. Najbardziej problematycznym aspektem jest polityka finansowa gmin (ulgi i zwolnienia z podatków i opłat). W związku z tym priorytetowe działania władz powinny zostać podjęte właśnie w tym obszarze. Przedsiębiorcy są zdania, że gminy KOF, w których prowadzą działalność gospodarczą są niezbyt rozwinięte gospodarczo i nie poleciliby ich jako dobrego miejsca dla funkcjonowania przedsiębiorstw.
- Przedsiębiorcy z miasta Kętrzyn jako branżę z największym potencjałem rozwojowym zidentyfikowali turystykę.

³⁵ Procenty nie sumują się do 100%, gdyż było to pytanie wielokrotnego wyboru

5. Analiza problemów

Problem, to nieakceptowana sytuacja odnosząca się do podmiotu strategii, uniemożliwiająca utrzymanie pożądanego stanu lub osiągnięcie zamierzonych celów/rezultatów. Problem, to także nieakceptowany skutek oddziaływania wewnętrznych lub zewnętrznych czynników rozwojowych.

Poniżej znajduje się identyfikacja problemów dla poszczególnych obszarów, które zostały wypracowane podczas spotkania warsztatowo-konsultacyjnego.

Problemy w sferze społecznej

- wysoka cena najmu mieszkań
- wysoka cena zakupu mieszkań
- niski standard mieszkań komunalnych
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych
- narastający problem przemocy w rodzinie
- wysoki poziom bezrobocia
- niewystarczająca liczba nowych miejsc pracy
- niskie dochody części mieszkańców
- ograniczona oferta szkolnictwa zawodowego
- brak kształcenia (specjalistów) w zawodach zanikających – zduń, dekarz, cieśla
- niewystarczający stan techniczny i standard wyposażenia placówek oświatowych
- niski poziom rozwoju fizycznego dzieci
- starzejące się społeczeństwo
- migracja zarobkowa ludzi młodych
- zbyt mała liczba miejsc w żłobku
- brak filii środowiskowego domu samopomocy dla osób starszych z zaburzeniami psychicznymi tj. chorobą alzheimera, demencją starczą, otępieniem starczym
- brak usług specjalistycznych dla osób w podeszłym wieku
- brak specjalistów medycznych specjalizujących się w geriatricznym
- niska jakość usług leczniczych
- bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych również w budynkach publicznych
- duża kolizyjność niektórych skrzyżowań w gminie

- niewystarczająca współpraca między samorządami a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wspierającymi ekonomię społeczną
- brak wiedzy nt. ekonomii społecznej i pozytywnych wzorców
- niewystarczające wykorzystanie potencjału społecznego i zasobów naturalnych do rozwoju ekonomii społecznej
- słabe więzi grupowe

Problemy w sferze zasobów i potencjałów

- degradacja obiektów zabytkowych
- niekorzystne położenie geograficzne – (gmina nie leży na głównym szlaku turystycznym)
- zły stan techniczny budynków komunalnych
- mała liczba ścieżek rowerowych
- brak w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- niewystarczający stan infrastruktury technicznej – kanalizacja deszczowa i sanitarna, sieć wodociągowa, oświetlenie miejskie
- niewystarczające rozwiązania w zakresie zapewnienia niezawodnej sieci oświetlenia ulicznego oraz niewystarczające oświetlenie przejść dla pieszych
- niski stopień świadomości ekologicznej mieszkańców

Problemy w sferze gospodarczej i promocji

- outsourcing stosowany przez duże firmy
- konkurencja dużych sieci handlowych dla mikroprzedsiębiorstw
- brak promocji przedsiębiorczości
- mała liczba instytucji otoczenia biznesu
- brak stabilności zatrudnienia (zatrudnianie na tzw. „umowy śmieciowe”)
- brak jasno określonej polityki gospodarczej miasta
- uboga oferta miejsc pracy
- mała liczba dużych przedsiębiorstw produkcyjnych

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych. Stosowana jest we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako główne narzędzie analizy strategicznej. Jest podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Analiza ta polega na podziale posiadanych informacji o danym zagadnieniu na cztery grupy, nazywane kategoriami czynników rozwojowych. Są to: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Nazwa SWOT jest skrótem pochodzącym od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths (mocne strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony obszaru i które należy wykorzystane sprzyjać będą jego rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój),
- Weaknesses (słabe strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony obszaru i które niewyeliminowane będą utrudniać jego rozwój (należy minimalizować ich oddziaływanie),
- Opportunities (szanse) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miasta,
- Threats (zagrożenia) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jego rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój miasta).

Analiza SWOT stanowi uzupełnienie przeprowadzonej diagnozy. Jest to podsumowanie przeprowadzonych działań diagnostycznych i badawczych.

Tabela 92. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjne turystycznie walory środowiska naturalnego – Wysoki stopień bezpieczeństwa obszaru – Uregulowana gospodarka odpadami – Wolne obiekty i obszary pod inwestycje (bez uzbrojenia) – Dostęp do Internetu szerokopasmowego – Dostępne, wolne obszary pod potrzeby budownictwa mieszkaniowego – Wysoki stopień zwodociągowania i pokrycia siecią gazową – Wyróżniająca się na tle KOF oferta kulturalna 	<ul style="list-style-type: none"> – Niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia miasta względem dużych ośrodków miejskich – Zły stan techniczny dróg – Prowadzony przez centrum miasta tranzyt ciężarowy – Niekorzystne tendencje demograficzne, migracja ludzi młodych – Niewystarczająca liczba obiektów małej gastronomii i miejsc hotelowych – Niedostateczny dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, w tym

<ul style="list-style-type: none"> – Cenne zasoby dziedzictwa kulturowego – Duża dostępność do obiektów sportowych, rozbudowana infrastruktura sportowa pozwalająca na organizację imprez sportowych masowych o wymiarze ogólnopolskim i międzynarodowym – Działające organizacje pozarządowe – Sprawnie działający ośrodek pomocy społecznej i inne instytucje działające w obszarze pomocy społecznej – Istniejące produkty lokalne – Tradycje bombkarskie – Istniejące w mieście tradycje przemysłu drzewnego i spożywczo-przetwórczego wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego – Wielokulturowość miasta – Zwarta zabudowa miasta i rozbudowany wewnętrzny układ komunikacyjny ułatwiający poruszanie się po mieście – Sprzyjające warunki do rozwoju działalności turystycznej, rekreacyjnej i rehabilitacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> dla osób starszych – Niedostatecznie rozwinięte kształcenie zawodowe, niedostosowanie do rynku pracy – Wzrost występowania patologii, chuligaństwa, przestępczości nieletnich – Nierozwinięta współpraca i samorząd przedsiębiorców – Niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych w mieście i brak spójnego systemu ścieżek i tras rowerowych na terenie całego KOF – Niewystarczające formy wsparcia osób niepełnosprawnych – Część obiektów użyteczności publicznej niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych – Zły stan techniczny: posiadanego zasobu lokalowego, budynków placówek oświatowych oraz zabytkowej tkanki miasta – Niezagospodarowane szlaki i akwenty wodne – Brak skoordynowanych działań w zakresie marketingu terytorialnego – Brak całorocznych atrakcji turystycznych pozwalających na wydłużenie sezonu turystycznego
Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
<ul style="list-style-type: none"> – Dostępność funduszy unijnych na: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizację obiektów zabytkowych promujących zasoby dziedzictwa historycznego regionu • rozwój odnawialnych źródeł energii • rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej i lotniczej – Zainteresowanie wymianą handlową potencjalnych partnerów z Rosji (otwarcie przejścia granicznego w Michałkowie) – Rozwój ekonomii społecznej – doświadczenie w tworzeniu i funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych – Rozwój elastycznych form zatrudnienia (e-praca, możliwość ruchomego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża konkurencja pod względem atrakcyjności turystycznej innych miast w regionie – Nadmierny wpływ polityki na życie społeczne i gospodarcze – Niewystarczające rozwiązania systemowe w zakresie ochrony zabytków – Brak otwartego przejścia granicznego w Michałkowie – Nieprecyzyjne regulacje w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych – Starzejące się społeczeństwo, wydłużenie wieku emerytalnego – Nadmiernie restrykcyjne regulacje w zakresie ochrony środowiska – Atrakcyjne placowo warunki pracy

<p>pracy)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój społeczeństwa informacyjnego – Moda na zdrowy styl życia – Wysoki priorytet ochrony środowiska i produkcji proekologicznej w polityce UE i polskiego rządu – Wysoki priorytet wspierania w UE i kraju przedsięwzięć społecznych i gospodarczych realizowanych przez wielu partnerów – Rozwój systemów teleinformatycznych w Polsce i na świecie – Kapitał inwestycyjny dostępny na rynku krajowym i światowym – Rozwój Warmińsko-mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Wykreowanie marki KOF – Położenie KOF, którego centrum stanowi miasto KOF przy granicy z Obwodem Kaliningradzkim	<p>w regionie i za granicą</p> <ul style="list-style-type: none"> – Duża konkurencyjność zasiłków socjalnych w stosunku do oferowanych najniższych pensji
--	--

Źródło: opracowanie własne

7. Analiza PEST

Analiza PEST jest analizą makrootoczenia. Jest ona wykonywana w oparciu o cztery typy czynników:

- Polityczne (Political) – obejmują uwarunkowania wynikające z sytuacji politycznej w skali regionalnej, krajowej i międzynarodowej, włączając w to uwarunkowania prawne,
- Ekonomiczne (Economic) – odnoszą się do sytuacji gospodarczej (PKB, koniunktura, rozwój gospodarczy),
- Społeczne (Social) – do grupy tej należą trendy demograficzne oraz czynniki kulturowe oraz związane ze stylem życia ludności,
- Technologiczne (Technological) – dotyczą rozwoju technicznego i możliwości, jakie on stwarza, informatyzacji społeczeństwa oraz innowacyjności.

Polityczne (Political)

- Wysoki priorytet dotyczący zachowania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w polityce UE
- Aktywna polityka rozwoju regionalnego kraju i UE, dążenie do wyrównywania dysproporcji regionalnych
- Koncentracja tematyczna UE na obszarach tematycznych (11 obszarów interwencji)
- Niestabilna sytuacja w kontaktach między UE a Rosją (mogąca wpływać na mały ruch graniczny z Obwodem Kaliningradzkim)
- Wysoki priorytet ochrony środowiska w polityce UE i Polski oraz wynikające z niego przepisy prawne wpływające m.in. na prowadzenie działalności gospodarczej
- Brak zaufania społeczeństwa do elit politycznych w Polsce

Ekonomiczne (Economic)

- Sytuacja gospodarcza globalna – długi czas trwania kryzysu, powolne tempo wychodzenia z kryzysu
- Dostępność środków UE w perspektywie 2014-2020, szczególnie z RPO Warmia i Mazury oraz PO Polska Wschodnia
- Wysoki priorytet na poziomie UE i kraju dla gospodarki opartej na wiedzy
- Rosnący udział i znaczenie w strukturze gospodarki kraju przedsiębiorstw rozwijających się w oparciu o wiedzę
- Zwiększające się rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa
- Rosnące znaczenie telepracy i elastycznych form zatrudnienia
- Dość niska pozycja gospodarcza województwa warmińsko-mazurskiego w kraju i Europie

- Niski konkurencyjność i innowacyjność woj. warmińsko-mazurskiego w kraju
- Rosnące koszty ochrony środowiska w gospodarce, rozwój obszarów Natura 2000
- Jedna z najwyższych stóp bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju
- Korzystne warunki do rozwoju gospodarstw wysoko towarowych w regionie
- Potencjał turystyczny całego regionu

Społeczne (Social)

- Migracje (często zagranicę) wykształconych i przedsiębiorczych osób z powodów ekonomicznych
- Rosnący poziom i jakość kapitału ludzkiego w kraju (wykształcenia i umiejętności),
- Rosnąca długość życia społeczeństwa
- Utrwalanie się form demokracji pośredniej i bezpośredniej
- Postępujący rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- Trwałe zagrożenie wykluczeniem społecznym i cyfrowym niektórych grup społecznych
- Konsumpcyjny styl życia
- Niski poziom kapitału społecznego w Polsce
- Starzenie się społeczeństwa
- Jakość kształcenia zawodowego w Polsce niedostosowana do potrzeb rynku pracy
- Postępujące zagrożenie chorobami cywilizacyjnymi

Technologiczne (Technological)

- Rozwój krajowej infrastruktury komunikacyjnej oraz rozwój transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T)
- Słabo rozwinięta sieć komunikacji drogowej, kolejowej o znaczeniu krajowym
- Niski poziom dostępności komunikacyjnej regionu (w tym także dla inwestorów)
- Niski poziom rozwoju technologicznego regionu
- Stosunkowo niski poziom innowacyjności regionu na tle Polski innych krajów UE
- Duży nacisk ze strony na UE na prowadzenie działalności innowacyjnej, znaczne środki przeznaczane na działalność B+R
- Rosnące znaczenie nowych technologii teleinformatycznych w rozwoju społecznym i gospodarczym
- Rozwój i rosnąca dostępność ekonomiczna do innowacji/nowych technologii
- Powszechność dostępu do informacji i łatwość komunikowania się w wymiarze globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

8. Misja i wizja rozwoju

Wizja przedstawia pożądany obraz w danym okresie. Jest opisem wizerunku miasta w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Jest to koncepcja pewnego modelu w przyszłości. Powinna być ona motywująca, określając pozytywny obraz uwzględniający lokalne uwarunkowania.

Wizja Miasta Kętrzyn do roku 2025

- Ciągły rozwój osobisty i zawodowy mieszkańców – rozwinięty kapitał ludzki, więcej ludzi młodych.
- Rozwinięta edukacja na wszystkich poziomach.
- Stały rozwój kultury oraz wysoki stopień zachowania dziedzictwa kulturowego.
- Uprzemysłowienie regionu – zwiększenie liczby przedsiębiorstw, rozwinięta współpraca i kooperacja firm, działające klastry, rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze.
- Dobrej jakości infrastruktura drogowa.
- Sprawna komunikacja wewnętrzna.
- Dostępne atrakcyjne miejsca rekreacyjno-sportowe.
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego.
- Powszechny dostęp do opieki zdrowotnej i usług medycznych.
- Powszechny dostęp do przedszkoli i żłobków.
- Rozbudowana baza i program opieki socjalnej nad osobami starszymi i wykluczonymi.
- Sprawnie działające na rzecz społeczności lokalnej organizacje pozarządowe.
- Rozwinięta promocja miasta.

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. W Strategii tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości.

Misja odpowiada na pytania:

- 1) Jakim miastem chcemy być?
- 2) Co jest u nas unikalne/specyficzne?
- 3) W czym i dla kogo chcemy być atrakcyjni?

Misja pełni także określone funkcje:

- koncentruje na istocie rzeczy,
- umożliwia dostosowanie działań do długookresowych celów,
- wzmacnia utożsamianie się mieszkańców z miastem,
- „przyciąga” otoczenie.

Misja Miasta Kętrzyn do roku 2025

Kętrzyn to:

- przygraniczne, subregionalne centrum rozwoju Warmii i Mazur o bardzo dużym potencjale współpracy ze wschodnimi partnerami gospodarczymi i możliwościami prowadzenie przedsięwzięć gospodarczych po obu stronach granicy.
- miasto aktywnej polityki rozwoju społecznego i gospodarczego stanowiące ważny ośrodek przemysłu lekkiego i przetwórstwa rolno-spożywczego, wspierające również rozwój gmin Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- uznane centrum turystyczne z rozwiniętą współpracą uczestników tej branży oraz dostępną atrakcyjną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną i ofertą turystyczną, ułatwiające i integrujące również działania gmin sąsiednich w tym zakresie, cenione przez gości za szczególne walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowe.
- miasto o rozwiniętym kapitale ludzkim i społecznym, wyjątkowo atrakcyjne miejsce życia i rozwoju dla mieszkańców, którzy mogą na wysokim poziomie zaspokajać swoje potrzeby materialne, intelektualne, kulturalne, emocjonalne i duchowe.

9. Programowanie rozwoju miasta

9.1. Obszary strategiczne

Struktura rezultatów, która została wypracowana w ramach Strategii jest następująca:

Schemat 1. Struktura rezultatów Strategii

Źródło: opracowanie własne

Wizja, tak jak zostało to zaznaczone w rozdziale 8, stanowi opis wizerunku miasta w przyszłości, natomiast **misja** jest najogólniejszym i najważniejszym celem rozwoju miasta, którego osiągnięcie możliwe będzie poprzez realizację podrzędnych mu celów priorytetowych, szczegółowych kierunków działania oraz zadań realizacyjnych.

9.2. Cele priorytetowe

Do każdego z ww. wymienionych obszarów zostały opracowane **cele priorytetowe** stanowiące uszczegółowienie misji.

Cele priorytetowe określają rezultaty o zasadniczym znaczeniu w długiej perspektywie oraz kierunkują działania na rzeczy właściwe dla koncepcji rozwoju miasta. Cele priorytetowe związane są z decyzjami dotyczącymi utrzymania lub zmiany wykorzystania zasobów miasta, w tym również zasobów będących w dyspozycji sektora prywatnego i pozarządowego. Przypisane im szczegółowe kierunki działania wyznaczają sposób ich realizacji w zakresie przedsięwzięć właściwych dla rozwoju miasta.

Cele te są następujące:

Obszar społeczny

Cel 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta

Obszar zasobów i potencjałów

Cel 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Obszar gospodarki i promocji

Cel 3. Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału lokalnego

9.3. Szczegółowe kierunki działań wraz z zadaniami realizacyjnymi

Do poszczególnych celów priorytetowych przypisane są **szczegółowe kierunki działań**. Będą one możliwe do osiągnięcia poprzez propozycje działań niezbędnych do realizacji celów strategii (zadań realizacyjnych). Wyznaczają one działania właściwe dla koncepcji rozwoju miasta. Łącznie zostało wyznaczonych 13 szczegółowych kierunków działań.

Do celu 1 **Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta** zostały zaproponowane następujące szczegółowe kierunki działań:

- 1.1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia
- 1.2. Poprawa poziomu opieki zdrowotnej dla mieszkańców i osób przyjezdnych
- 1.3. Zapewnienie odpowiednich warunków na wszystkich poziomach edukacji
- 1.4. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o tożsamość i tradycje lokalne
- 1.5. Rozwój oferty opiekuńczej i aktywizującej dostosowanej do potrzeb mieszkańców

Cel priorytetowy 2 **Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych** posiada 5 przypisanych szczegółowych kierunków działań:

- 2.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej i sieciowej
- 2.2. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej
- 2.3. Zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych dla mieszkańców, turystów i inwestorów
- 2.4. Poprawa standardu obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz zwiększenie oferty
- 2.5. Zapewnienie wysokiej jakości stanu środowiska naturalnego

Do celu priorytetowego 3 **Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału lokalnego** wyznaczone zostały 3 kierunki działań:

- 3.1. Zapewnienie warunków do konkurencyjnego i innowacyjnego rozwoju gospodarczego
- 3.2. Zwiększenie promocji oferty turystyczno-gospodarczej miasta
- 3.3. Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej i okołoturystycznej

Następnie do każdego ze szczegółowych kierunków działań zostały przypisane **zadania realizacyjne**. Zadania realizacyjne niezbędne do wdrożenia Strategii: to wszystkie

przedsięwzięcia, programy i projekty oraz inne działania, które mogą być przypisane do realizacji pojedynczej jednostce organizacyjnej lub osobie.

W poniższych tabelach znajduje się omówienie szczegółowych kierunków działań, w których zostały zawarte następujące elementy:

- Zadania realizacyjne
- Powiązanie z problemami oraz mocnymi i słabymi stronami
- Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- Powiązanie z programami operacyjnymi na lata 2014-2020

Cel priorytetowy 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta	
Szczegółowy kierunek działania 1.1: Zmniejszenie poziomu bezrobocia	
Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby bezrobotnych ▪ największą część ogółu bezrobotnych to osoby od 25 do 34 roku życia ▪ największy wzrost liczby bezrobotnych wśród osób powyżej 55 roku życia i osób w wieku 35-44 lata ▪ liczba bezrobotnych najslabiej wykształconych spada, rośnie liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym ▪ odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wzrósł z poziomu 20% do 28% ▪ niewystarczająca liczba nowych miejsc pracy ▪ niskie dochody części mieszkańców ▪ migracja zarobkowa ludzi młodych ▪ brak kształcenia (specjalistów) w zawodach zanikających – zdun, dekarz, cieśla ▪ niewystarczająca współpraca między samorządami a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wspierającymi ekonomię społeczną ▪ brak wiedzy nt. ekonomii społecznej ▪ niewystarczające wykorzystanie potencjału społecznego i zasobów naturalnych do rozwoju ekonomii społecznej ▪ uboga oferta miejsc pracy ▪ mała liczba dużych przedsiębiorstw produkcyjnych
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie programów aktywizujących zawodowo, promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców ▪ Wspieranie ekonomii społecznej m.in. poprzez rozwój inkubatorów ekonomii społecznej ▪ Zwiększenie współpracy między trzema sektorami: publicznym, prywatnym, pozarządowym

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lobbing na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego miasta ▪ Stworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji * Wzrost liczby miejsc pracy * Wzrost innowacyjności firm * Rozwój kapitału społecznego
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	<p>2.2. Kadry dla gospodarki</p> <p>2.10. Regionalny rynek pracy</p> <p>2.11. Włączenie społeczne</p>
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	<p>Oś II E-administracja i otwarty rząd</p> <p>Oś III Cyfrowe kompetencje społeczeństwa</p>
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<p>Oś I Osoby młode na rynku pracy</p> <p>Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji</p>
Powiązanie z PO Inteligentny Rozwój	<p>Oś priorytetowa II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I</p>

Cel priorytetowy 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta

Szczegółowy kierunek działania 1.2: Poprawa poziomu opieki zdrowotnej dla mieszkańców i osób przyjezdnych

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ starzenie się społeczeństwa – maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji – w konsekwencji: większe koszty związane z opieką społeczną, świadczeniami zdrowotnymi ▪ niewystarczająca dostępność do usług lekarzy-specjalistów ▪ brak usług specjalistycznych dla osób w podeszłym wieku ▪ brak specjalistów medycznych specjalizujących się w geriatrici ▪ niska jakość usług leczniczych
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie poziomu jakości usług zdrowotnych ▪ Zwiększenie oferty w zakresie usług lekarzy specjalistów ▪ Stworzenie preferencyjnych warunków do zatrudnienia lekarzy specjalistów ▪ Wydzielenie miejsca na lądowisko dla śmigłowców medycznych w bliskim sąsiedztwie szpitala powiatowego ▪ Opracowanie i wdrożenie programów profilaktyki zdrowotnej ▪ Stworzenie centrum wyspecjalizowanych usług rehabilitacyjnych, w tym

	dla grup społecznie wrażliwych <ul style="list-style-type: none"> Stworzenie hospicjum
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	* Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.3. Cyfrowy region 2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych 2.10. Regionalny rynek pracy 2.11. Włączenie społeczne
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	Oś III E-administracja i otwarty rząd
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Cel priorytetowy 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta

Szczegółowy kierunek działania 1.3: Zapewnienie odpowiednich warunków na wszystkich poziomach edukacji

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby dzieci korzystających z przedszkoli i wiążąca się z tym konieczność rozwijania tego typu placówek profile absolwentów szkół nie odpowiadają w wystarczającym stopniu potrzebom rynku pracy niezadowalający poziom wyników egzaminów maturalnych i egzaminów zawodowych znaczny spadek liczby studentów niewystarczająca współpraca szkół z innymi jednostkami badawczo-rozwojowymi, w szczególności z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie ograniczona oferta szkolnictwa zawodowego brak kształcenia (specjalistów) w zawodach zanikających – zduń, dekarz, cieśla niski poziom rozwoju fizycznego dzieci niewystarczający stan techniczny i standard wyposażenia placówek oświatowych
Powiązanie z mocnymi	<ul style="list-style-type: none"> działające na terenie miasta przedszkole integracyjne, które jest bardzo

stronami	dobrze przystosowane do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa przedszkola ▪ Budowa, przebudowa, modernizacja i remont placówek oświatowych ▪ Systematyczne doposażenie placówek oświatowych ▪ Opracowanie i wdrażanie programów służących podnoszeniu kompetencji kluczowych, w tym programów nauczania języków obcych ▪ Opracowanie i wdrażanie programów zajęć pozalekcyjnych rozwijających wiedzę i umiejętności oraz wyrównujących szanse dzieci i młodzieży ▪ Wspieranie rozwoju szkolnictwa dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym nawiązanie współpracy z uczelniami wyższymi ▪ Prowadzenie działań wspierających proces edukacji przedszkolnej ▪ Wspieranie rozwoju oferty kształcenia ustawicznego dostosowanej do potrzeb rynku pracy
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Rozwój kapitału społecznego * Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	<p>2.2. Kadry dla gospodarki</p> <p>2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych</p>
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	<p>Oś I Powszechny dostęp do szybkiego internetu</p> <p>Oś III Cyfrowe kompetencje społeczeństwa</p>
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	<p>Oś I Osoby młode na rynku pracy</p> <p>Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji</p>

Cel priorytetowy 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta

Szczegółowy kierunek działania 1.4: Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o tożsamość i tradycje lokalne

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska w porównaniu do kraju i województwa frekwencja w wyborach ▪ niewystarczająca współpraca między samorządami a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wspierającymi ekonomię społeczną ▪ słabe więzi grupowe
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizowanie budżetu obywatelskiego ▪ istniejąca współpraca z miastami partnerskimi ▪ wielokulturowość miasta

Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie działań promujących lokalne tradycje i kulturę ▪ Prowadzenie działań na rzecz kultywowania tradycji lokalnych i wzmacniania poczucia tożsamości i więzi z miastem wśród mieszkańców w oparciu m.in. o postacie historyczne związane z Kętrzynem ▪ Budowanie więzi międzypokoleniowych poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń ▪ Promowanie postaw prospołecznych i obywatelskich ▪ Realizacja działań związanych ze wzrostem znaczenia budżetu obywatelskiego ▪ Rozwój wzajemnej współpracy samorządu i organizacji pozarządowych ▪ Zwiększenie oferty zadań publicznych gminy przekazywanych do realizacji organizacjom pozarządowym ▪ Rozwój współpracy z miastami partnerskimi
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Rozwój kapitału społecznego * Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	<p>2.3. Cyfrowy region</p> <p>2.6. Kultura i dziedzictwo</p> <p>2.8. Obszary wymagające rewitalizacji</p> <p>2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych</p>
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązanie z Programem INTERREG EUROPA	Oś IV Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami
Powiązanie z Programami INTERREG EUROPA ŚR	Oś III Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ

Cel priorytetowy 1. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta	
Szczegółowy kierunek działania 1.5: Rozwój oferty opiekuńczej i aktywizującej dostosowanej do potrzeb mieszkańców	
Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ starzenie się społeczeństwa – maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji – w konsekwencji: większe koszty związane z opieką społeczną, świadczeniami zdrowotnymi ▪ narastający problem przemocy w rodzinie ▪ brak filii środowiskowego domu samopomocy dla osób starszych z zaburzeniami psychicznymi, chorobą Alzheimera i demencją starczą ▪ bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych również w budynkach publicznych ▪ wzrost występowania patologii, chuligaństwa, przestępczości nieletnich
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprawnie działający ośrodek pomocy społecznej i inne instytucje działające w obszarze pomocy społecznej
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie odpowiednich form opieki nad dziećmi do lat trzech dostosowanej do potrzeb mieszkańców ▪ Promowanie miejsc z ofertą edukacyjno-opiekuńczą dla dzieci i ich rodziców ▪ Kontynuowanie programów wsparcia rodzin wielodzietnych ▪ Rozwój programów aktywizujących społecznie osoby starsze ▪ Stworzenie filii środowiskowego domu samopomocy dla osób starszych z zaburzeniami psychicznymi, chorobą Alzheimera i demencją starczą ▪ Opracowanie i wdrożenie programów przeciwdziałających patologiom społecznym ▪ Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób o ograniczonej zdolności ruchowej ▪ Wsparcie osób doznających przemocy lub pozostających w kryzysie
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	* Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.3. Cyfrowy region 2.8. Obszary wymagające rewitalizacji 2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych 2.10. Regionalny rynek pracy 2.11. Włączenie społeczne
Powiązanie z PO	Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Wiedza Edukacja Rozwój	
Cel priorytetowy 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych	
Szczegółowy kierunek działania 2.1: Budowa, przebudowa modernizacja oraz remont infrastruktury drogowej i sieciowej	
Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost ruchu drogowego w mieście powodujący konieczność przeprowadzenia prac remontowych i modernizacyjnych części dróg ▪ prowadzenie ruchu tranzytowego przez centrum miasta ▪ niewystarczająca infrastruktura drogowa na nowych osiedlach mieszkaniowych ▪ redukcja połączeń kolejowych ▪ niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych ▪ nieoptymalny stan infrastruktury sieciowej ▪ duża kolizyjność niektórych skrzyżowań w mieście ▪ niewystarczające rozwiązania w zakresie zapewnienia niezawodnej sieci oświetlenia ulicznego oraz niewystarczające oświetlenie przejść dla pieszych
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wysoki odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz gazowej
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa ulicy „Westerplatte Bis” oraz budowa obwodnicy miasta ▪ Budowa, przebudowa, modernizacja i remont dróg na terenie miasta wraz z odpowiednią infrastrukturą ▪ Wypracowanie i wdrożenie rozwiązania infrastrukturalnego dotyczącego parkowania samochodów w mieście ▪ Stworzenie parkingów ze stojakami dla rowerów ▪ Modernizacja, przebudowa, rozbudowa i remont sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej, elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej w powiązaniu z przebudową dróg ▪ Modernizacja, przebudowa i remont oczyszczalni wody i ścieków, stacji wodociągowych i ujęć wody, podczyszczalni wód opadowych i roztopowych ▪ Rozbudowa, przebudowa, modernizacja i remont systemu kanalizacji deszczowej
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost dostępności i jakości usług publicznych * Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności

Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.4. Efektywność energetyczna 2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów 2.7. Infrastruktura transportowa
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.2 – OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu 2.2.4 – 2.2.4. OŚ PRIORYTETOWA IV: Infrastruktura drogowa dla miast

Cel priorytetowy 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Szczegółowy kierunek działania 2.2: Poprawa infrastruktury mieszkaniowej

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczona dostępność do nowych mieszkań w Kętrzynie ▪ niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych ▪ zły stan techniczny budynków komunalnych ▪ niewystarczające wyposażenie mieszkań komunalnych w instalacje różnego typu ▪ wysoka cena najmu mieszkań ▪ wysoka cena zakupu mieszkań ▪ niski standard mieszkań komunalnych
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie standardu mieszkań komunalnych ▪ Budowa nowych lokali komunalnych i socjalnych ▪ Współpraca z powiatem na rzecz stworzenia noclegowni ▪ Poprawa standardu w zasobie prywatnym poprzez programy termomodernizacji, likwidacji pieców węglowych (wzrost efektywności energetycznej, ograniczenie niskiej emisji) ▪ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej i budowa małej architektury
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	* Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.4. Efektywność energetyczna 2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów 2.8. Obszary wymagające rewitalizacji
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.1 – OŚ PRIORYTETOWA I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki 2.2.2 – OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Cel priorytetowy 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Szczegółowy kierunek działania 2.3: Zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych dla mieszkańców, turystów i inwestorów

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych ▪ niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia miasta względem dużych ośrodków miejskich
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępność terenów inwestycyjnych ▪ dostępność, wolnych obszarów pod potrzeby budownictwa mieszkaniowego
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod kątem mieszkaniowym i przemysłowym ▪ Lepsze skomunikowanie miasta z głównymi szlakami komunikacyjnymi ▪ Lobbowanie na rzecz zwiększania częstotliwości połączeń kolejowych ▪ Prowadzenie działań na rzecz podniesienia standardu komunikacji międzymiastowej
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji * Wzrost liczby miejsc pracy * Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów 2.7. Infrastruktura transportowa
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.2 – OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu

Cel priorytetowy 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Szczegółowy kierunek działania 2.4: Poprawa standardu obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz zwiększenie oferty

Powiązanie z problemami i słabymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba imprez kulturalnych
-----------------------------------	---

stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niski poziom wyposażenia bibliotek w księgozbiory ▪ spadek liczby wypożyczeń książek i czasopism ▪ zły stan techniczny części obiektów sportowo-rekreacyjnych i zabytkowych ▪ niezagospodarowana przestrzeń wokół Jeziorka Miejskiego i rzeki Guber
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyróżniająca się na tle KOF oferta kulturalna ▪ cenne zasoby dziedzictwa kulturowego ▪ jedyne działające na terenie powiatu kętrzyńskiego kino ▪ bogata, stale rozwijana infrastruktura sportowo-rekreacyjna ▪ obiekty sportowe o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym jak np. Hala Widowiskowo-Sportowa, Hala Mistrzów czy Bałtyckie Centrum Bilardowe
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa, rozbudowa, modernizacja i remont infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz kulturalnej ▪ Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym zabytkowych ▪ Rewitalizacja Zamku i jego otoczenia ▪ Rewitalizacja terenów wokół Jeziorka, w tym Stada Ogierów i dostosowanie tych terenów do funkcji rekreacyjnych i integracyjnych ▪ Rewitalizacja doliny rzeki Guber ▪ Zabezpieczenie placów zabaw przed dostępem zwierząt ▪ Stworzenie miejsc dla rekreacji właścicieli z psami (wybiegi dla psów) ▪ Zwiększenie liczby organizowanych masowych imprez rekreacyjno-sportowych ▪ Rozszerzenie oferty oraz przygotowanie infrastruktury do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu ▪ Wykorzystanie potencjału Stada Ogierów do realizacji usług rehabilitacyjnych - hipoterapii ▪ Stałe zwiększanie zasobów bibliotek
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	* Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.4. Efektywność energetyczna 2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów 2.6. Kultura i dziedzictwo

	2.8. Obszary wymagające rewitalizacji
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.1 – OŚ PRIORYTETOWA I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki 2.2.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	Oś I Powszechny dostęp do szybkiego internetu Oś II E-administracja i otwarty rząd
Powiązanie z Programem INTERREG EUROPA ŚR	Oś III Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ

Cel priorytetowy 2. Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Szczegółowy kierunek działania 2.5: Zapewnienie wysokiej jakości stanu środowiska naturalnego

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niski stopień świadomości ekologicznej mieszkańców ▪ zły stan techniczny budynków
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uregulowana gospodarka odpadami
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa, przebudowa, modernizacja i remont instalacji odzysku i zagospodarowania odpadów ▪ Opracowanie i wdrożenie programów podnoszących świadomość ekologiczną mieszkańców miasta ▪ Zastosowanie technologii energooszczędnych w przygotowywanych, realizowanych i modernizowanych inwestycjach ▪ Realizowanie programów sprzyjających wykorzystaniu instalacji OZE przez podmioty publiczne i prywatne ▪ Rekultywacja Jeziora Kętrzyńskiego ▪ Adaptacja terenu miasta do zmian klimatycznych poprzez odpowiednie utrzymanie zieleni oraz zwiększanie stopnia retencjonowania wód opadowych i roztopowych
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	* Poprawa jakości i ochrona środowiska
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.4. Efektywność energetyczna 2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów
Powiązanie z PO Infrastruktura	2.2.1 – OŚ PRIORYTETOWA I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki 2.2.2 – OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do

i Środowisko	zmian klimatu
Powiązanie z Programem INTERREG EUROPA	Oś III Gospodarka niskoemisyjna

Cel priorytetowy 3. Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu lokalnego potencjału

Szczegółowy kierunek działania 3.1: Zapewnienie warunków do konkurencyjnego i innowacyjnego rozwoju gospodarczego

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak spójnego programu/oferty gospodarczej skierowanej do inwestorów ▪ niewystarczający stopień promocji lokalnych produktów miasta ▪ outsourcing stosowany przez duże firmy ▪ konkurencja dużych sieci handlowych dla mikroprzedsiębiorstw ▪ brak promocji przedsiębiorczości ▪ mała liczba instytucji otoczenia biznesu ▪ uboga oferta miejsc pracy ▪ mała liczba dużych przedsiębiorstw produkcyjnych ▪ niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia miasta względem dużych ośrodków miejskich ▪ zły stan techniczny dróg ▪ nierozwinięta współpraca i samorząd przedsiębiorców
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istniejące produkty lokalne ▪ tradycje bombkarskie ▪ istniejące w mieście tradycje przemysłu drzewnego i spożywczo-przetwórczego wpisujące się w inteligentne specjalizacje województwa warmińsko-mazurskiego ▪ dostępność terenów inwestycyjnych ▪ sprzyjające warunki do rozwoju działalności turystycznej, rekreacyjnej i rehabilitacyjnej
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pozyskanie nowych inwestorów ▪ Stworzenie pakietu zachęt inwestycyjnych ▪ Stworzenie spójnego systemu obsługi inwestorów ▪ Podejmowanie działań służących poszerzeniu specjalnej strefy ekonomicznej ▪ Stworzenie spójnego programu/polityki rozwoju i promocji przedsiębiorczości na terenie miasta

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Współdziałanie władz miasta z przedstawicielami lokalnego biznesu na rzecz rozwoju gospodarczego ▪ Wspieranie istniejących i nowych marek lokalnych i regionalnych ▪ Utworzenie centrum wsparcia i promocji przedsiębiorczości ▪ Wsparcie utworzenia Forum Biznesu ▪ Zwiększenie współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej służącej rozwojowi społeczno-gospodarczemu miasta ▪ Wspieranie inwestycji realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP)
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji * Wzrost liczby miejsc pracy
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur 2.4. Efektywność energetyczna 2.10. Regionalny rynek
Powiązanie z PO Polska Wschodnia	OŚ PRIORYTETOWA I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	Oś II E-administracja i otwarty rząd Oś III Cyfrowe kompetencje społeczeństwa
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	Oś I Osoby młode na rynku pracy Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa
Powiązanie z PO Inteligentny Rozwój	Oś priorytetowa II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego

Cel priorytetowy 3. Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału lokalnego

Szczegółowy kierunek działania 3.2: Zwiększenie promocji oferty gospodarczej miasta

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczający stopień promocji lokalnych produktów miasta ▪ niekorzystne położenie geograficzne – (gmina nie leży na głównym szlaku turystycznym) ▪ niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia
--	---

	<p>miasta względem dużych ośrodków miejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nierozwinięta współpraca i samorząd przedsiębiorców ▪ brak skoordynowanych działań w zakresie marketingu terytorialnego
Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych w mediach nt. atrakcji turystycznych oraz oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta ▪ Opracowanie oferty turystycznej i gospodarczej miasta dla przedsiębiorców i inwestorów (stworzenie portfolio miasta) ▪ Stworzenie wysokiej jakości informacji turystycznej ▪ Organizowanie i promocja wizerunkowych imprez o znaczeniu ponadlokalnym
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji * Wzrost liczby miejsc pracy * Wzrost innowacyjności firm
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.6. Kultura i dziedzictwo
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	Oś II E-administracja i otwarty rząd
Powiązanie z PO Wiedza Edukacja Rozwój	Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

Cel priorytetowy 3. Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału lokalnego

Szczegółowy kierunek działania 3.3: Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej i okołoturystycznej

Powiązanie z problemami i słabymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższa niż w województwie i kraju liczba udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców ▪ brak oferty mogącej wydłużyć sezon turystyczny ▪ degradacja obiektów zabytkowych ▪ niekorzystne położenie geograficzne – (gmina nie leży na głównym szlaku turystycznym) ▪ niewystarczająca liczba obiektów małej gastronomii i miejsc hotelowych ▪ brak skoordynowanych działań w zakresie marketingu terytorialnego
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atrakcyjne turystycznie walory środowiska naturalnego ▪ wyróżniająca się na tle KOF oferta kulturalna ▪ cenne zasoby dziedzictwa kulturowego

Zadania realizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzenie markowego produktu lokalnego przy wykorzystaniu istniejących atrakcji turystycznych ▪ Rozwijanie całorocznej oferty turystycznej ▪ Rozszerzenie oferty edukacyjnej przedstawiającej historię miasta ▪ Zwiększenie potencjału kadry obsługującej ruch turystyczny ▪ Wspieranie rozwoju infrastruktury okołoturystycznej ▪ Rozwój sieci tras rowerowych, pieszych, konnych i wodnych ▪ Rewitalizacja zabytkowych układów urbanistycznych oraz cennych obiektów zabytkowych ▪ Rewitalizacja obiektów Stada Ogierów
Powiązanie z celami Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> * Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji * Wzrost liczby miejsc pracy
Powiązanie z RPO Warmia i Mazury	2.5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów 2.6. Kultura i dziedzictwo
Powiązanie z PO Polska Cyfrowa	Oś II E-administracja i otwarty rząd
Powiązanie z PO Infrastruktura i Środowisko	2.2.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
Powiązanie z Programem INTERREG EUROPA ŚR	Oś III Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ

10. Źródła finansowania

W niniejszym rozdziale przeanalizowana została możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację szczegółowych kierunków działań. Zbadano wszystkie z zaproponowanych zadań realizacyjnych – przypisanych do szczegółowych kierunków działań pod kątem zdobycia finansowania na ich przeprowadzenie z zatwierdzonych i planowanych do zatwierdzenia Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020. Pod uwagę brano te Priorytety Inwestycyjne, w ramach których możliwe jest dofinansowanie działań podejmowanych przez samorządy terytorialne, ich związki oraz instytucje zależne/podległe samorządom terytorialnym.

Zewnętrzne źródła finansowania zostały określone jako osie priorytetowe i przypisane do nich priorytety inwestycyjne, zakodowane za pomocą skrótów, których wyjaśnienia znajdują się poniżej:

- RPO WiM – Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury (wersja zatwierdzona przez KE)
- PO PW – Program Operacyjny Polska Wschodnia (wersja zatwierdzona przez KE)
- POIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (wersja zatwierdzona przez KE)
- PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa (wersja zatwierdzona przez KE)
- PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (wersja zatwierdzona przez KE)
- POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (wersja z dnia 19.12.2014, uzgodniona z KE)
- INTERREG EUROPA – Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej - INTERREG EUROPA (wersja zatwierdzona przez KE)
- INTERREG EUROPA ŚRODKOWA – Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej - Program Współpracy Interreg EUROPA ŚRODKOWA (wersja zatwierdzona przez KE)

Inne skróty użyte w analizie:

- PI – Priorytet Inwestycyjny
- KE – Komisja Europejska

Rozwinięcie skrótów poszczególnych priorytetów inwestycyjnych znajduje się w załączniku 1.

W tabeli poniżej znajduje się przyporządkowanie poszczególnych priorytetów wynikających z Programów Operacyjnych do celów priorytetowych i szczegółowych kierunków działań Strategii Rozwoju.

Cel priorytetowy 1: Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta	
Szczegółowe kierunki działań	Źródła finansowania
1.1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.2 PI 10i ▪ RPO WiM 2.2 PI 10iii ▪ RPO WiM 2.2 PI 10iv ▪ RPO WiM 2.10 PI 8i ▪ RPO WiM 2.10 PI 8iii ▪ RPO WiM 2.10 PI 8iv ▪ RPO WiM 2.10 PI 8v ▪ RPO WiM 2.11 PI 9i ▪ RPO WiM 2.11 PI 9v ▪ POIR Oś II, PI 1b ▪ PO PC Oś II PI 2c ▪ PO PC Oś III PI 2c ▪ PO WER Oś I PI 8ii ▪ PO WER Oś II PI 8vii ▪ PO WER Oś II PI 9v
1.2. Poprawa poziomu opieki zdrowotnej dla mieszkańców i osób przyjezdnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.3 PI 2c ▪ RPO WiM 2.9 PI 9a ▪ RPO WiM 2.10 PI 8vi ▪ RPO WiM 2.11 PI 9iv ▪ PO PC Oś II PI 2c ▪ PO WER Oś II PI 9iv ▪ PO WER Oś V PI 8vi
1.3. Zapewnienie odpowiednich warunków na wszystkich poziomach edukacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.2. PI 10i ▪ RPO WiM 2.2. PI 10iii ▪ RPO WiM 2.2. PI 10iv ▪ RPO WiM 2.9. PI 10a ▪ PO PC Oś I PI 2a ▪ PO PC Oś III PI 2c ▪ PO WER Oś I PI 8ii ▪ PO WER Oś II PI 9i ▪ PO WER Oś II PI 10i ▪ PO WER Oś II PI 10iii ▪ PO WER Oś II PI 10iv
1.4. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o tożsamość i tradycje lokalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.3 PI 2c ▪ RPO WiM 2.6 PI 6c ▪ RPO WiM 2.8 PI 9b ▪ RPO WiM 2.9 PI 9a ▪ POIŚ 2.2.8 PI 6c ▪ PO PC Oś III PI 2c ▪ PO WER Oś IV ▪ INTERREG EUROPA Oś IV PI 6c ▪ EUROPA ŚR Oś III PI 6c
1.5. Rozwój oferty opiekuńczej i aktywizującej dostosowanej do potrzeb mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.3 PI 2c ▪ RPO WiM 2.8 PI 9b ▪ RPO WiM 2.9 PI 9a

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.9. PI 10a ▪ RPO WiM 2.10 PI 8vi ▪ RPO WiM 2.11 PI 9iv ▪ PO WER Oś II PI 9iv
--	--

Cel priorytetowy 2: Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych

Szczegółowe kierunki działań	Źródła finansowania
2.1. Modernizacja infrastruktury drogowej i sieciowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.4 PI 4e ▪ RPO WiM 2.4 PI g ▪ RPO WiM 2.5 PI 6b ▪ RPO WiM 2.5 PI 6d ▪ RPO WiM 2.7 PI 7b ▪ POIŚ 2.2.2 PI 6.II ▪ POIŚ 2.2.4 PI 7A
2.2. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.4 PI 4a ▪ RPO WiM 2.4 PI 4c ▪ RPO WiM 2.4 PI 4e ▪ RPO WiM 2.5 PI 6b ▪ RPO WiM 2.5 PI 6d ▪ RPO WiM 2.8 PI 9b ▪ POIŚ 2.2.1 PI 4.III PI.4.V PI 4.VI ▪ POIŚ 2.2.2 PI 6.II
2.3. Zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych dla mieszkańców, turystów i inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.5 PI 6b ▪ RPO WiM 2.7 PI 7b ▪ POIŚ 2.2.2 PI 6.II
2.4. Poprawa standardu obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz zwiększenie oferty	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.4 PI 4c ▪ RPO WiM 2.5 PI 6d ▪ RPO WiM 2.6 PI 6c ▪ RPO WiM 2.8 PI 9b ▪ PO PC Oś I PI 2a ▪ PO PC Oś II PI 2c ▪ POIŚ 2.2.1 PI 4.III ▪ POIS 2.2.8 PI 6c ▪ EUROPA ŚR Oś III PI 6c
2.5. Zapewnienie wysokiej jakości stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.4 PI 4a ▪ RPO WiM 2.4 PI 4b ▪ RPO WiM 2.4 PI 4c ▪ RPO WiM 2.4 PI 4e ▪ RPO WiM 2.5 PI 6a ▪ POIŚ 2.2.1 PI 4.III PI.4.V PI 4.VI ▪ POIŚ 2.2.2 PI 5.II PI 6.I PI 6.II PI 6.III ▪ INTERREG Oś III PI 4e

Cel priorytetowy 3: Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału lokalnego	
Szczegółowe kierunki działań	Źródła finansowania
3.1. Zapewnienie warunków do konkurencyjnego i innowacyjnego rozwoju gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.1 PI 1a ▪ RPO WiM 2.1 PI 1b ▪ RPO WiM 2.1 PI 3a ▪ RPO WiM 2.4 PI 4b ▪ RPO WiM 2.10 PI 8iii ▪ RPO WiM 2.10 PI 8v ▪ POPW 2.1 PI 3A ▪ POIR Oś II, PI 1b ▪ POIR Oś IV, PI 1a ▪ PO PC Oś II PI 2c ▪ PO PC Oś III PI 2c ▪ PO WER Oś I PI 8ii ▪ PO WER Oś II PI 8vii ▪ PO WER Oś IV
3.2. Zwiększenie promocji oferty turystyczno-gospodarczej miasta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.6 PI 6c ▪ PO PC Oś II PI 2.c ▪ PO WER Oś IV
3.3. Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej i okolicy turystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RPO WiM 2.5 PI 6d ▪ RPO WiM 2.6 PI 6c ▪ POIS 2.2.8 PI 6c ▪ PO PC Oś II PI 2.c ▪ EUROPA ŚR Oś III PI 6c

11. Wdrożenie i monitoring Strategii

11.1. Założenia wdrożenia strategii

- 1) Ze względu na uspołeczniony charakter i funkcję strategii jest ona dokumentem kierunkowym.
- 2) Wdrożenie strategii będzie wymagało przygotowania szczegółowych działań operacyjnych formułowanych pojedynczo lub zbiorczo w ramach zadań realizacyjnych. Ich przygotowanie, a następnie wykonanie będzie miało miejsce na podstawie decyzji podejmowanych przez odpowiednie jednostki działające na terenie miasta.
- 3) Strategia będzie realizowana przez przedstawicieli władz miasta oraz innych partnerów instytucjonalnych i społecznych. Zadania realizacyjne zapisane w strategii w dużej części dotyczą działań, które będą prowadzone przez niesamorządowe instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy.
- 4) Do realizacji strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:
  - samodzielnych przez władze samorządowe,
  - samodzielnych przez instytucje publiczne inne niż Miasto,
  - samodzielnych przez podmioty sektora prywatnego,
  - samodzielnych przez organizacje pozarządowe,
  - indywidualnych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy i środowiska,
  - wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego.
- 5) Bardzo ważnym, a jednocześnie trudnym zadaniem będzie zaangażowanie wszystkich kluczowych dla rozwoju miasta interesariuszy/partnerów. Powodzenie w tym zakresie jest uzależnione od zdolności do wzajemnej komunikacji, radzenia sobie z różnicami interesów poszczególnych partnerów i grup, wspólnego uzgadniania, a następnie realizowania wspólnych przedsięwzięć.
- 6) W okresie wdrażania strategii władze samorządowe będą występowały w różnych rolach, w tym jako:
  - bezpośredni samodzielny realizator działań,
  - inicjator i animator działań,
  - uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami instytucjonalnymi i społecznymi,
  - wspierający organizacyjnie, technicznie i finansowo działania podejmowane przez partnerów instytucjonalnych i społecznych.

Planowanie i wdrażanie strategii w opisany powyżej sposób daje szansę świadomego wpływania na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Pozwoli to na zarządzanie rozwojem w kolejnych latach i ponad występującymi w środowisku lokalnym naturalnymi konfliktami interesów.

11.2. Planowanie rozwoju miasta

Programowanie rozwoju jest zagadnieniem bardzo złożonym z uwagi na:

- 1) Potrzebę zintegrowania w jednym dokumencie aspektów społecznych, środowiskowych, przestrzennych, infrastrukturalnych i gospodarczych.
- 2) Społeczną wagę oraz dużą rozbieżność interesów różnych grup społeczności lokalnej, które często wywołują sytuacje konfliktowe.
- 3) Różną siłę i skalę zaangażowania poszczególnych grup interesariuszy (różna siła przebiecia społecznego) w sprawach będących przedmiotem prac nad strategią. Może to wywoływać sytuację, w której interesy mniejszości mogą zdominować interesy większości.

Z powyższych względów programowanie i zarządzanie rozwojem wymaga:

- 1) Czytelnego i zintegrowanego systemu planowania.
- 2) Wyspecjalizowanych metod i narzędzi w zakresie:
  - diagnozowania/badania stanu miasta, w tym badań społecznych i rynkowych,
  - planowania rozwoju na poziomie strategicznym i operacyjnym,
  - zarządzania rozwojem (wdrażania planów, monitorowania i ewaluacji),
  - komunikacji i konsultacji społecznych.

Po przyjęciu Strategii Rozwoju przez władze samorządowe nastąpi jej realizacja.

Uspołeczniony charakter prac był jednym z podstawowych założeń tworzenia Strategii Rozwoju Miasta Kętrzyn. Dlatego też mieszkańcy będą włączeni w procedurę ewaluacji poprzez zaproponowany im udział w badaniach. Badania opinii mieszkańców będą stanowiły uzupełnienie monitoringu wskaźników opracowanych na podstawie danych zastanych, zaś wyniki ewaluacji będą prezentowane mieszkańcom. Dostęp do wyników monitoringu oraz sformułowanych na ich podstawie ocen realizacji Strategii będzie również elementem prowadzonej przez władze samorządowe polityki partycypacji zarządzania przez mieszkańców miasta.

11.3. Zasady zarządzania strategią

Skuteczna realizacja strategii opiera się na następujących zasadach:

- 1) Kompleksowe (całościowe) podejście.
- 2) Posiadanie priorytetów.

- 3) Koncentracja środków na zadania o największych korzyściach społecznych.
- 4) Weryfikowanie planów i działań z punktu widzenia zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju.
- 5) Rozwijanie współpracy partnerów społecznych.
- 6) Otwarta komunikacja z mieszkańcami.
- 7) Współpraca z partnerami w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
- 8) Stały monitoring realizacji strategii.
- 9) Konsekwencja w realizacji zadań dla długookresowych celów strategii.

Zasady zrównoważonego rozwoju:

- 1) Zachowanie szansy dla przyszłych pokoleń na realizację ich potrzeb.
- 2) Poszanowanie zasobów ze względu na ich ograniczoność.
- 3) Harmonizowanie ekologicznych, społecznych i ekonomicznych celów rozwoju.
- 4) Długookresowe podejście do analizowania, planowania i urzeczywistniania celów rozwoju.

11.4. Monitoring strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów.

Celem systemu monitorowania i ewaluacji jest:

- ocenianie skuteczności strategii,
- wczesne ostrzeżenie przed zagrożeniami,
- wykrywanie zbliżania się do momentów, w których następuje konieczność zmiany drogi rozwoju miasta,
- dostarczenie informacji niezbędnych do ewaluacji i w konsekwencji podjęcia decyzji o aktualizacji całej strategii lub niektórych jej elementów.

Zakres monitorowania i ewaluacji obejmuje:

- realizację strategii (np. czy terminy rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięć są zgodne z harmonogramem),
- uzyskiwane wskaźniki pomiaru realizacji szczegółowych kierunków działań oceniające stopień ich osiągnięcia,

- czynniki rozwojowe wewnętrzne i w otoczeniu, które w istotny sposób wpłynęły na strategię, z punktu widzenia rozpoznania ich zmian w stopniu uzasadniającym aktualizację strategii, a przynajmniej dokonanie analizy stopnia jej aktualności. Szczególną rolę odgrywają czynniki, których analiza pozwoli zdiagnozować ewentualne zagrożenia dla realizacji strategii.

Monitoring będzie polegał na prowadzeniu w sposób ciągły obserwacji procesu realizacji strategii, w tym rezultatów jakie ona przynosi i będzie ważnym elementem zarządzania rozwojem miasta. Sprawnie funkcjonujący system monitoringu będzie podstawowym warunkiem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie oceny strategii, w której cele priorytetowe będą osiągane poprzez szczegółowe kierunki działań z przypisanymi do nich zadaniami realizacyjnymi.

Cele priorytetowe - wskaźnikiem realizacji będzie stopień zrealizowania kierunków działań, ewentualnie uzupełniony o wybrane dane.

Szczegółowe kierunki działań będą posiadały określone wskaźniki produktu lub rezultatu, wyliczane w procesie monitoringu. Kluczowym zadaniem monitoringu jest porównanie osiągniętych wartości wskaźników do ich wartości planowanych (oczekiwanych) w odniesieniu do kierunków działań wskazanych w strategii.

Uzupełnieniem oceny opartej na wskaźnikach mogą być cykliczne badania opinii mieszkańców. Badania mogą być uzupełnione konsultacjami społecznymi.

System wskaźników będzie spójny i podporządkowany jako całość monitorowaniu szczegółowych kierunków działań, a w konsekwencji celów priorytetowych. Aby umożliwić sprawne prowadzenie ewaluacji wskaźniki będą spełniały następujące kryteria:

- mierzalność – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- rzetelność – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- trafność – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane, tak aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- dostępność – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Schemat 3. Procedura monitorowania

Źródło: opracowanie własne

11.5. Wskaźniki realizacji celów priorytetowych

Wszystkim szczegółowym kierunkom działań zostały przypisane wskaźniki dla systemu monitorowania Strategii Rozwoju. Wskaźniki te będą mogły być również wykorzystane przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych.

Tabela 93. Wskaźniki realizacji celów

Cel priorytetowy 1: Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców miasta		
Szczegółowe kierunki działań	Wskaźniki	Źródło
1.1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia	<ul style="list-style-type: none"> Stopa bezrobocia (procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej)) 	<ul style="list-style-type: none"> Powiatowy Urząd Pracy
1.2. Poprawa poziomu opieki zdrowotnej dla mieszkańców i osób przyjezdnych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba łóżek szpitalnych (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> Szpital Powiatowy w Kętrzynie
1.3. Zapewnienie odpowiednich warunków na wszystkich poziomach edukacji	<ul style="list-style-type: none"> Wyniki egzaminu szóstoklasisty (w %) Wyniki egzaminu gimnazjalnego (w %) Wyniku egzaminu maturalnego (w %) Średnia liczba uczniów przypadająca na 1 komputer w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (w sztukach) 	<ul style="list-style-type: none"> Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży Placówki oświatowe
1.4. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o tożsamość i tradycje lokalne	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów promujących lokalne tradycje i kulturę (szt.) Środki przeznaczone na realizację budżetu obywatelskiego (% ogółu budżetu miasta) 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta
1.5. Rozwój oferty opiekuńczej i aktywizującej dostosowanej do potrzeb mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc dla osób starszych w placówkach opieki (szt.) Liczba miejsc w żłobkach (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel priorytetowy 2: Rozbudowa technicznej infrastruktury podnoszącej komfort życia mieszkańców i dostępność miejsc oraz atrakcji turystycznych		
Szczegółowe kierunki działań	Wskaźniki	Źródło
2.1. Modernizacja infrastruktury drogowej i sieciowej	<ul style="list-style-type: none"> Długość zmodernizowanych ulic, chodników w ciągu roku (km) Mieszkania podłączone do sieci wodociągowej (%) Mieszkania podłączone do sieci kanalizacyjnej (%) 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta BDL GUS
2.2. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> Wyposażenie mieszkań w instalacje (wodociągową, ciepłowniczą, łazienki) (%) Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca (m²) 	<ul style="list-style-type: none"> BDL GUS
2.3. Zapewnienie odpowiednich warunków infrastrukturalnych dla mieszkańców, turystów i inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha) 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta
2.4. Poprawa standardu obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych oraz zwiększenie oferty	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (szt.) Liczba woluminów w bibliotekach (szt.) Liczba czytelników (os.) Liczba wydarzeń kulturalnych (szt.) Liczba uczestników organizowanych wydarzeń (os.) 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta BDL GUS
2.5. Zapewnienie wysokiej jakości stanu środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> % segregowanych odpadów komunalnych Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miasta

Cel priorytetowy 3: Rozwój gospodarczy miasta przy wykorzystaniu potencjału		
Szczegółowe kierunki działań	Wskaźniki	Źródło
3.1. Zapewnienie warunków do konkurencyjnego i innowacyjnego rozwoju gospodarczego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsięwzięć PPP w zakresie kluczowych inwestycji w mieście ▪ Liczba nowych inwestorów tworzących nowe miejsca pracy ▪ Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w mieście (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta ▪ BDL GUS
3.2. Zwiększenie promocji oferty turystyczno-gospodarczej miasta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Udział w wydarzeniach krajowych promujących miasto ▪ Udział w wydarzeniach zagranicznych promujących miasto 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miasta
3.3. Zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej i okołoturystycznej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba miejsc noclegowych (szt.) ▪ Liczba udzielonych noclegów (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BDL GUS

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych.....	14
Tabela 2. Struktura wieku i płci w mieście Kętrzyn oraz jednostkach porównywanych w 2013 r. [%].....	15
Tabela 3. Struktura wieku według grup ekonomicznych w 2013 roku.....	17
Tabela 4. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w mieście Kętrzyn na 1000 ludności.....	18
Tabela 5. Urodzenia żywe i zgony w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych w latach 2009-2013.....	18
Tabela 6. Liczba małżeństw zawartych w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 na tle kraju i jednostek porównywanych.....	19
Tabela 7. Średnioroczne migracje na pobyt stały na 1 000 mieszkańców.....	19
Tabela 8. Liczba mieszkań oddanych na 1 000 ludności oraz na 1 000 małżeństw wraz z dynamiką wzrostu wskaźników w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych w latach 2009-2013.....	21
Tabela 9. Wyposażenie mieszkań w instalacje w latach 2009-2013 w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych [%].....	23
Tabela 10. Liczba i powierzchnia mieszkań komunalnych.....	24
Tabela 11. Wyposażenie budynków z lokalami komunalnymi.....	25
Tabela 12. Struktura własności zasobów mieszkaniowych w mieście Kętrzyn (stan na 31.01.2014 roku).....	26
Tabela 13. Zapotrzebowanie na mieszkania komunalne.....	27
Tabela 14. Liczba szkół podstawowych, uczniów, oddziałów i nauczycieli w 2013 roku.....	29
Tabela 15. Liczba szkół gimnazjalnych, uczniów, oddziałów i nauczycieli w 2013 roku.....	30
Tabela 16. Wyposażenie szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2013/2014.....	31
Tabela 17. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2013/2014.....	34
Tabela 18. Baza lokalowa szkół ponadgimnazjalnych.....	35
Tabela 19. Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach na terenie Kętrzyna.....	35
Tabela 20. Wykaz szkół niepublicznych zlokalizowanych w Kętrzynie.....	36
Tabela 21. Liczba przychodni na 10 000 mieszkańców w latach 2009-2013.....	39
Tabela 22. Porady ogólnodostępne (porady lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i lekarza rodzinnego) na 1 000 mieszkańców.....	39
Tabela 23. Szacunkowy % ludności pozostającej w trwale złej sytuacji materialnej.....	42
Tabela 24. Wnioski o pomoc i pomoc przyznana biorąc pod uwagę powody pomocy w gminie miejskiej Kętrzyn (stan na 1.12.2014 r.).....	42
Tabela 25. Liczba osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i wartość posiłków udzielonych w ramach programu.....	43
Tabela 26. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. [%].....	44
Tabela 27. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców.....	44
Tabela 28. Pracujący na 1 000 mieszkańców w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych.....	47
Tabela 29. Liczba osób bezrobotnych – Miasto Kętrzyn i jednostki porównywane.....	48
Tabela 30. Procent kobiet w ogóle bezrobotnych w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych [%].....	49

Tabela 31. Bezrobotni według wieku w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.	49
Tabela 32. Bezrobotni według wykształcenia w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.	50
Tabela 33. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013 r.	50
Tabela 34. Aktywne formy pomocy bezrobotnym świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie w podziale na gminy	51
Tabela 35. Aktywne formy pomocy bezrobotnym świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie bezrobotnym z miasta Kętrzyna.....	51
Tabela 36. Główne wydarzenia odbywającej się cyklicznie w mieście Kętrzyn.....	55
Tabela 37. Działalność Młodzieżowego Domu Kultury	58
Tabela 38. Dane dotyczące bibliotek w Kętrzynie i jednostkach porównywanych w 2013 r. .	59
Tabela 39. Wypożyczenia księgozbioru w mieście Kętrzyn w latach 2011-2013	60
Tabela 40. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	60
Tabela 41. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	61
Tabela 42. Organizacje działające w obszarze kultury fizycznej.....	65
Tabela 43. Liczba istniejących obiektów noclegowych oraz hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych na terenie miasta Kętrzyna i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013	69
Tabela 44. Liczba miejsc noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności na terenie KOF i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013	70
Tabela 45. Udzielone noclegi na 1 000 ludności na terenie miasta Kętrzyn i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013	70
Tabela 46. Korzystający z noclegów na 1 000 ludności na terenie miasta Kętrzyn i w jednostkach porównawczych w latach 2009-2013	71
Tabela 47. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne w mieście Kętrzyn na koniec 2014 r....	72
Tabela 48. Nieutwardzone drogi gminne lub powiatowe na terenie miasta Kętrzyn.....	72
Tabela 49. Planowane ścieżki rowerowe w mieście Kętrzyn	73
Tabela 50. Wykorzystanie wody poprzez ujęcia wody eksploatowane na potrzeby sieci wodociągowej (dane za rok 2013)	74
Tabela 51. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013	75
Tabela 52. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności w latach 2009-2013	76
Tabela 53. Ludność korzystająca z sieci gazowej w % ogółu ludności w latach 2009-2013..	76
Tabela 54. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³ w latach 2009-2013	77
Tabela 55. Odpady komunalne w kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2009-2013	78
Tabela 56. Podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	79
Tabela 57. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości zatrudnienia na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	81
Tabela 58. Najważniejsze podmioty gospodarcze	83
Tabela 59. Pomniki przyrody znajdujące się na terenie Kętrzyna	86
Tabela 60. Użytkowanie gruntów	86

Tabela 61. Zagospodarowanie gruntów gminnych	87
Tabela 62. Współpraca międzynarodowa	88
Tabela 63. Respondenci według płci	90
Tabela 64. Respondenci według wieku	90
Tabela 65. Respondenci według wykształcenia.....	90
Tabela 66. Respondenci według statusu społeczno-ekonomicznego	91
Tabela 67. Respondenci według miejsca urodzenia	91
Tabela 68. Respondenci według czasu zamieszkania na terenie gminy	91
Tabela 69. Ocena gminy jako miejsca do zamieszkania w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą.....	92
Tabela 70. Ocena aspektów życia w mieście (w skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą).....	92
Tabela 71. Aspekty życia w mieście wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań	93
Tabela 72. Ocena poziomu rozwoju gospodarczego miasta na tle innych gmin w Polsce (na skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza bardzo, zaś 4 bardzo wysoki poziom)	93
Tabela 73. Ocena, na ile prawdopodobne jest polecenie przyjaciółom lub krewnym miasta Kętrzyn jako dobrego miejsca do zamieszkania (na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „zupełnie nieprawdopodobne”, zaś 10 „pewne”).....	94
Tabela 74. Czynniki, które mogłyby skłonić respondentów do zmiany miejsca zamieszkania.....	94
Tabela 75. Wskazania najważniejszych kierunków rozwoju miasta w przyszłości	95
Tabela 76. Respondenci według płci	96
Tabela 77. Respondenci według wieku	96
Tabela 78. Respondenci według wykształcenia.....	96
Tabela 79. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według lokalizacji	96
Tabela 80. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według Sekcji PKD.....	97
Tabela 81. Prowadzone przez respondentów przedsiębiorstwa według roku powstania.....	97
Tabela 82. Ocena gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą.....	98
Tabela 83. Średnia ocena gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą.....	98
Tabela 84. Ocena aspektów prowadzenia działalności gospodarczej (w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą).....	98
Tabela 85. Średnia ocen aspektów prowadzenia działalności gospodarczej w podziale na gminy (w skali od 0 do 4 gdzie 0 oznacza ocenę najniższą a 4 najwyższą).....	99
Tabela 86. Aspekty życia w gminie wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań	100
Tabela 87. Aspekty życia w gminie wymagają podjęcia przez władze priorytetowych działań w podziale na gminy	100
Tabela 88. Ocena poziomu rozwoju gospodarczego gminy gdzie respondenci prowadzą działalność gospodarczą, na tle innych gmin w Polsce (na skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza bardzo zaś 4 bardzo wysoki poziom)	101
Tabela 89. Ocena ile prawdopodobne jest polecenie przyjaciółom lub krewnym swojej Gminy jako dobrego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej (na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza „zupełnie nieprawdopodobne” zaś 10 „pewne”)	101

Tabela 90. Branże, które mają największe szanse na rozwój na terenie KOF w podziale na Gminy	102
Tabela 91. Branże, które mają największe szanse na rozwój na terenie KOF w podziale na gminy.....	102
Tabela 92. Analiza SWOT	105
Tabela 93. Wskaźniki realizacji celów	139

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w mieście Kętrzyn w latach 2009-2013	13
Wykres 2. Struktura wieku według grup ekonomicznych w Kętrzynie w latach 2009-2013... 16	16
Wykres 3. Liczba mieszkań komunalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2014 r... 24	24
Wykres 4. Liczba miejsc i dzieci w przedszkolach zlokalizowanych w mieście Kętrzyn..... 28	28
Wykres 5. Liczba studentów w Wydziale Zamiejscowym WSiETWP w Kętrzynie	38
Wykres 6. Liczba osób bezrobotnych w mieście Kętrzyn i jednostkach porównywanych	48
Wykres 7. Imprezy na 10 000 mieszkańców w 2013 roku.....	56
Wykres 8. Uczestnicy imprez na 10 000 mieszkańców w 2013 roku.....	57
Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON w roku 2009 i 2013 na 10 000 mieszkańców	82

Spis map

Mapa 1. Położenie gminy miejskiej Kętrzyn na tle Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego ..	12
--	----

Załącznik 1. Pełne nazwy priorytetów inwestycyjnych wskazanych przy źródłach finansowania

RPO WiM – Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury

2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Pi 1a „Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy”.

2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Pi 1b „Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu”

2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Pi 3a „Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości”.

2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Pi 3b „Opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia”.

2.1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur Pi 3c „Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług”.

2.2. Kadry dla gospodarki Pi 10i „Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia”.

2.2. Kadry dla gospodarki Pi 10iii „Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji”.

2.2. Kadry dla gospodarki Pi 10iv „Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz

tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami”.

2.3. Cyfrowy region Pi 2c „Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia”.

2.4. Efektywność energetyczna Pi 4a „Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych”

2.4. Efektywność energetyczna Pi 4b „Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach”.

2.4. Efektywność energetyczna Pi 4c „Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym”.

2.4. Efektywność energetyczna Pi 4e „Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej, multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu”.

2.4. Efektywność energetyczna Pi 4g „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe”.

2.5. Środowisko Przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Pi 5b „Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami”.

2.5. Środowisko Przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Pi 6a „Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenie wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie”.

2.5. Środowisko Przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Pi 6b „Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenie wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie”.

2.5. Środowisko Przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Pi 6d „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” oraz zieloną infrastrukturę”.

2.6. Kultura i dziedzictwo Pi 6c „Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego”.

2.7. Infrastruktura transportowa Pi 7b „Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi”.

2.8. Obszary wymagające rewitalizacji Pi 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich”.

2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych Pi 9a „Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych”.

2.9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych Pi 10a „Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej”.

2.10. Regionalny rynek pracy Pi 8i „Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników”.

2.10. Regionalny rynek pracy Pi 8iii „Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw”.

2.10. Regionalny rynek pracy Pi 8iv „Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę”.

2.10. Regionalny rynek pracy Pi 8v „Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian”.

2.10. Regionalny rynek pracy Pi 8vi „Aktywne i zdrowe starzenie się”.

2.11. Włączenie społeczne Pi 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie”.

2.11. Włączenie społeczne Pi 9iv „Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”.

2.11. Włączenie społeczne Pi 9v „Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia”.

PO PW – Program Operacyjny Polska Wschodnia

OŚ PRIORYTETOWA I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia.

PI 3A – Większa liczba innowacyjnych przedsiębiorstw typu startup w Polsce Wschodniej.

PI 3B – Zwiększona aktywność MŚP z Polski Wschodniej na rynkach międzynarodowych.

POIS – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

POIS 2.2.1 – OŚ PRIORYTETOWA I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki.

PI 4.III Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

PI 4.V – PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

PI 4.VI - PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.VI. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

POIŚ 2.2.2 – OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

PI 5.II Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

PI 6.I Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.

PI 6.II Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.

PI 6.III Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

PI 6.IV Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

POIŚ 2.2.4 – 2.2.4. OŚ PRIORYTETOWA IV: Infrastruktura drogowa dla miast.

PI 7.A Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T.

POIŚ 2.2.8 – 2.2.8. OŚ PRIORYTETOWA VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.

PI 6C Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa

Oś I. Powszechny dostęp do szybkiego internetu

PI 2.a Poszerzanie zakresu dostępności do łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej.

Oś II. E-administracja i otwarty rząd

PI 2.c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Oś III. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa

PI 2.c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś I Osoby młode na rynku pracy

Priorytet inwestycyjny 8ii (8.6) Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży (pup).

Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Priorytet inwestycyjny 9i (9.4) Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Priorytet inwestycyjny 8vii (8.11) Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące zwiększaniu ponadnarodowej mobilności pracowników, oraz systemy mobilności oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zainteresowanych podmiotów.

Priorytet inwestycyjny 9iv (9.7) Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Priorytet inwestycyjny 9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Priorytet inwestycyjny 10i ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia odstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Priorytet inwestycyjny 10iii wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych,

150

Projekt pn.: „Strategiczne planowanie szansą rozwoju kętrzyńskiego obszaru funkcjonalnego” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Priorytet inwestycyjny 10iv lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

Oś V wsparcie dla obszaru zdrowia

Priorytet inwestycyjny 8vi (8.10) Aktywne i zdrowe starzenie się.

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Oś priorytetowa I Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa

Oś priorytetowa II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I

1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje oraz rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Oś priorytetowa III wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach

3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Oś priorytetowa IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego

1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy.

INTERREG EUROPA

Oś 2 Konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw

PI3d Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz do angażowania się w procesy innowacji.

151

Projekt pn.: „Strategiczne planowanie szansą rozwoju kętrzyńskiego obszaru funkcjonalnego” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 przyznanych w ramach „Konkursu dotacji na działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego w zakresie planowania współpracy w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych”

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze

Oś 3 Gospodarka niskoemisyjna

PI4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Oś 4 Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami

PI6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

INTERREG EUROPA ŚRODKOWA

Oś1 Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności EUROPY ŚRODKOWEJ

PI1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację, oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

Oś3 Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w EUROPIE ŚRODKOWEJ

PI6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Priorytet inwestycyjny 6e

Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu

PROW

MO1 - Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Pd 1.1 - Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności

Pd 1.2 – Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych

MO7 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

Pd 7.2 - Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

Pd 7.4 - Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury

Pd 7.6 Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Kętrzynie

Dariusz Marek Duczek

Związek Gmin „Barcja”

Gmina Reszel

Gmina Korsze